

Flacăra

ANUL XXVII - NR. 49 (1226) - 7 DECEMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Audiențele, la locul de muncă al celor care le solicită!

De o deosebită valoare și eficiență practică s-a dovedit în ultima vreme inițiativa Comitetului de partid al sectorului 1 de instituire a unui program de audiențe direct la fața locului, în incinta unităților economice de pe teritoriul sectorului. Măsura este de dată relativ recentă, dar ea și-a demonstrat plener importanța politică și socială, recomandându-se ca o emoționantă pildă de devoțiune, generozitate și umanism, de soluționare promptă și judicioasă a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii.

Inițiativa s-a născut la începutul lunii aprilie, ca urmare a unei analize consacrate îndelungatei experiențe dobândite în ultimii ani în relațiile cu publicul. Bogatul material factual acumulat și caracterizat printr-o variată și nuanțată cazuistică a fost cercetat în lumina Hotărârii Plenarei Comitetului Central al P.C.R. cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, a Legii nr. 1 din 24 martie 1978 și a repetatelor recoman-

(Continuare în pag. 8)

LIVIU TIMBUS ■

IUBIREA DE FRUMOS

Familia

Un nobil prieten din Constanța mă roagă să împărtășesc prin intermediul revistei câteva gânduri despre familie, acum când se apropie iarna și oamenii stau mai mult în vatra lor în dialog unii cu alții.

Textele vechi orientale ne-au transmis prin milenii acest adevăr de aur că omul nu poate trăi singur; în ceasul când i s-a înfățișat toată natura plantelor și animalelor ca să le dea un nume, omul n-a găsit nimic din toate acestea pe măsura lui, iar ca să nu-l cuprindă uritul și singurătatea l-a fost dăruită perechea, împreună cu care va putea străbate milenii și va putea păstra grădina pe pământ.

Unde apare familia, apare și grădina, oriunde a ajuns omul prin noaptea istoriei în pustii ani de pe pământ, rămânerea lui într-un loc a însemnat și încropirea grădinii; în mijlocul pădurilor între sălbăticiuni omul și soața lui împreună înseamnă începutul unei civilizații. Ne aducem aminte de celebra frescă de pe peretele dinafara Voronețului. Bărbatul ară, defrișează mai degrabă o poiană de unde a plecat pădurea, femeia toarce lina oilor și leagă pruncul înfășat în scutece în covicioara în care se frământă piinea o dată pe săptămână. În această familie a lucrării și privegherii trebuie căutată originea Patriei, rânduiala ființei unui popor. Pentru că familia este întemeiată pe cea mai trainică dimensiune a Universului, care nu pierie niciodată și aceasta este dragostea. Iar dragostea adevărată începe cu jertfa de sine, pentru că numai unde stăpânește spiritul jertfei de sine este locul larg de viațuire pentru celălalt, pot apărea pruncii ca încoronare a jertfei de lucrare și slujire a castității părinților.

S-a dovedit de-a lungul istoriei că trăinicia și seriozitatea unui popor este dată de buna așezare spirituală a familiei. Acolo unde pruncii cresc în pacea și dragostea părintească propășește buna stare spirituală și materială a întregului popor. Copiii care au parte de căldura părinților, duc cu ei în lume o avere de neprețuit.

Mi-e gândul acum la casele pline de copii din toată țara, la ceasul sfânt de seară când tatăl, întors ostenit de la lucru, din cîmp sau din mină, din fabrică împarte, la lumina lămpii, piinea pruncilor, piinea însoțită de un cuvînt curat, plin de iubire și nădăjduire pe acest pământ românesc al părinților noștri.

IOAN ALEXANDRU ■

„Intrăm în cel de-al șaptelea deceniu de la constituirea statului nostru național unitar cu hotărîrea fermă de a face totul pentru ca perioada ce urmează să se înscrie ca o treaptă nouă, superioară, pe calea dezvoltării multilaterale a patriei noastre, a ridicării României în rîndul țărilor cu un nivel de dezvoltare medie, a creșterii tot mai rapide a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.”

NICOLAE CEAUȘESCU

CELEBRĂM ISTORIA, CELEBRĂM PREZENTUL, CELEBRĂM VIITORUL NOSTRU!

Într-o înălțătoare atmosferă de sărbătoare — reflectînd dimensiunile unei autentice sărbători populare — Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și Marii Adunări Naționale, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a omagiat jubileul Unirii, lupta eroică, seculară a neamului pentru unitate statală și națională, pentru libertate, progres, demnitate, independență, pentru tot ceea ce, în acest ceas istoric al existenței noastre, constituie bunul cel mai de preț, suprema noastră legitimare ca națiune, temeiurile de forță și de mîndrie, înariparea visurilor și cutezanțelor noastre de viitor.

A fost unul din acele momente care, cu forța marilor adevăruri, cu pregnanța obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cit și țara, cit și istoria ei, ne-a reamintit cine sîntem, ce vrem, ce trebuie, ce putem să fim, ce povară de glorie, de sudoare, de suferință, de sînge, de geniu ne apasă umerii, ce năprasnică energie istorică s-a cheltuit pe acest pământ, pînă la împlinirea contemporană a existenței noastre, adică tot ceea ce explică limba, cugetul, cugetarea, ideile, idealurile, faptele, peisajul nostru material și spiritual, monumentele vechi sau tinere, adică ființa și devenirea noastră. A fost unul din acele momente care, reînviind pagini de frontispiciu ale eposu-

lui nostru istoric, reîntrupindu-ne succesiv în timp, în afirmările noastre majore, încununate de ziua contemporană, s-a constituit, el însuși, în cartea de aur a existenței noastre, ca o filă de neuitat, ca un veritabil moment istoric, încercat de întreaga semnificație pe care astfel de file le aduc în cronica vieții unui popor.

Prin întreaga sa desfășurare, acest emoționant moment jubiliar închinat Unirii a însemnat o vibrantă expresie a unității, a solidarității noastre indestructibile, a fraternității în cuget și în simțiri a tuturor fiilor acestui pământ — români, maghiari, germani, de alte naționalități — deveniți o singură ființă cu țara, sub lumina celor mai înalte împliniri pe care istoria noastră le-a cunoscut. Într-un singur glas — dînd chip sentimentelor unui întreg popor — participanții la sesiunea solemnă au proclamat, din nou, în auzul timpului și al lumii, că pe steagul nostru e scrisă Unire, că unitatea marii familii a națiunii noastre în jurul partidului, a secretariatului general, a președinției României Socialiste — de al cărui nume, de a cărui prodigioasă operă se leagă cu strălucire toate istoricele înfăptuiri ale prezentului, toate nădejdele noastre fierbinți pentru mine, întreaga mare, demnă și mîndră afirmare a noastră în

(Continuare în pag. 2—3)

ILIE PURCARU ■

● Bătălia pentru pro-

teine

(pag. 5)

● „Reg-Oil”: ideea a triumfat, dar aplicarea ei trebuie urgentată!

(pag. 6)

● 14 întrebări pe adresa O.S.I.M.-ului

(pag. 10)

● Echinocliul de primăvară

(pag. 15)

Poporul a făcut Unirea,
nemuritor poporul fie

Cu toții la Alba mergeam

Dis-de-dimineață, peste străvechea cetate iarna începuse să-și reverse parcă podoaba de fulgi și iniția zăpadă a anului părea mai degrabă un joc de artificii vestind că undeva, deasupra milenarului Apulum, un soare stă gata și este încă în putere ca la un semnal să spargă încă o dată perdeaua plumburie a cerului de decembrie. „Ca astăzi era vremea și atunci, ninge și aerul devenise aspru”, își amintește pensionarul Vasile Rațiu, un om la venerabila vîrstă de 87 de ani hotărît să se numere printre cei dintîi locuitori ai orașului care în această zi au urcat, refăcînd o magistrală a istoriei noastre naționale, drumul Cetății. „Era, continuă primul nostru interlocutor și al numeroșilor copii, cărora le depăna amintirile sale de participant la evenimentele petrecute aici cu șase decenii în urmă — era iarnă, ca să zic așa, da' cine avea suflet să ia seama la nea și la frig cînd sufletele noastre dogoreau la gîndul că, iată, ajunsesem să fim cu toții, laolaltă, cînd toți știam că în ziua aceea un soare nou a răsărit peste toată țara”.

Ca atunci, astăzi 1 Decembrie 1978, mii și mii de oameni, tineri și vîrstnici, bărbați și femei urcă în cetate și iniția zăpadă a anului trece parcă neobservată la Alba Iulia. Și nu știu ce alt argument ar putea vorbi mai bine despre aceasta, despre căldura din inimi decît faptul de-a dreptul impresionant că peisajul sărbătorește al zilei a fost dominat de tonurile suave ale ilor și cămășilor inflorate, ale ilor și cămășilor venite din vechime și mărturisind prin diversitate și specific permanența unor oameni soșiți din toate colțurile țării, ale bluzelor albe pionieresti ocrotite de fluturarea cravatelor cu trei culori, sublinieri semnificative ale unor idei de înegalată pregnanță în această vîrstă istorică: ideea continuitate, ideea unitate, ideea corolar tulburător rostită dintotdeauna aici că nu-i pentru poporul nostru zi de cinstire mai aleasă decît cea în care sărbătorește împlinirea secularului vis de a fi el însuși, a visului temei și impuls și condiție, firești și logice deopotrivă pentru realizarea deplină a tuturor năzuințelor sale de dreptate și libertate, de mai bine pentru sine și pentru toți.

Îngemănate pe monumentele amintind durabile pagini ale istoriei ca și pe noile

edificii ale municipiului, pe frontispiciul instituțiilor publice ca și la ferestrele caselor obișnuite, flutură drapelul de luptă al partidului și sfîntul tricolor al patriei; din toate părțile cetății răzbat refrenurile unor cîntece de adîncă vibrație patriotică; la monumentul celui ce făcu la Alba Iulia inlăua mare unire, la monumentul Viteazului, la Obeliscul Unirii, la locul de supliciu al martirilor Horia, Cloșca și Crisan, florile recunoștinței sînt mai multe decît oriînd; în dangătul clopotelor de la Catedrala Reîntregirii descifrezi parcă pulsul istoriei, pe porțile Muzeului se revărsă neîntrerupt coloana vizitatorilor, pînă la ora 8 anunțați aproape 19 mii. Pe fiecare metru pătrat din cuprinsul acestei milenare vetre, în care încununînd măreața lucrare a istoriei masele populare au proclamat înfăp-

(Continuare în pag. 12—13)

NICOLAE ARSENI ■
SORIN POSTOLACHE ■

PSD Etyben

Flori ale încrederii, ale dragostei și recunoștinței

CELEBRĂM ISTORIA, CELEBRĂM PREZENTUL, CELEBRĂM VIITORUL NOSTRU!

(Urmare din pagina 1)

timp și în lume — înseamnă astăzi, la noi, o imprescriptibilă lege a vieții, înseamnă o invincibilă temelie a forței noastre, înseamnă însuși motorul înaintării, al dezvoltării civilizației și progresului.

Ca întotdeauna în momentele care ne implică inima și suflarea — poporul și țara l-au ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Expunerea secretarului general al partidului, a președintelui republicii noastre, la tribuna omagială a Sesiunii solemne, în acest ceas în care am celebrat unul din evenimentele-cheie din cartea neamului, s-a înscris, în aceeași carte, ca un document de însemnătate istorică, de magistrală cuprindere și clarvăzătoare reliefare a destinului nostru în timp, revelat în semnificațiile lui majore, înmănușind, într-o strălucită sinteză, drumul nostru de luptă, de afirmare, creația noastră contemporană, planurile de viitor, rațiunile pe care ne întemeiem orientările și demersurile, politica noastră internă și cea externă. Un document care, prin stringența sintezei, prin profunzimea sa analitică, prin altitudinea și generozitatea ideilor, prin limpezimea mesajului, prin concepția novatoare, vizionară, de largă cuprindere, îmbrățișând problematica crucială a țării în strânsă relație cu cea a timpului și a lumii, se înscrie, deopotrivă, ca o filă dintre cele mai prețioase a tezaurului valorilor naționale, care ne definesc ființa și faptele, și ca o contribuție strălucită la îmbogățirea și la înobilirea teoriei și practicii revoluționare, la afirmarea idealurilor majore ale omenirii contemporane.

Înfățișând momentele de răscruce ale istoriei noastre, ale marilor bătălii populare pentru eliberare națională și socială, care au culminat cu întronarea domniei poporului, a exercitării plene a prerogativelor suveranității, independenței și libertății, în condițiile unității depline a tuturor fiilor acestui pământ, indiferent de naționalitate, în jurul idealurilor emancipării și înfloririi țării, în jurul marilor idealuri înscrise pe steagul partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, cu apăsătoare pregnanță, rolul activ, decisiv al maselor în realizarea acelor acte de căpetenie ale existenței și ale conștiinței noastre, acte care, precum Unirea de la 1 Decembrie 1918, s-au afirmat, tocmai prin tumultuosul aport al maselor, ca rezultate ale unui mare și grandios proces, crescut din temelii ce se pierd în timp. Un asemenea act, ca și alte din istoria noastră, reprezintă nu un deziderat impus, nu unul de conjunctură, și nici o persoană sau grup de persoane nu și le pot apropia. „Desfășurarea evenimentelor istorice — se arată în expunerea secretarului general al partidului — demonstrează în modul cel mai categoric faptul că unirea nu a fost efectul unei întâmplări, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor intervenite la masa tratativilor, ci rezultatul luptei hotărâtoare a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională, realizarea unei concordanțe legitime între realitatea obiectivă și drepturile inalienabile ale poporului, pe de o parte, și cadrul național cerut cu stringență de aceste realități“. Acest act, expresie a voinței ma-

selor, a întregului neam de la Dunăre și Carpați, s-a cristalizat în condițiile unei puternice creșteri a luptei altor popoare pentru descătușare și unitate națională, la un an după ce, triumfând pe a șasea parte a globului, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie deschisese era sfărâmării lanțurilor imperialismului și colonialismului, a eliberării omului, a legării popoarelor de propriul lor destin.

Formarea statului național unitar român — așa cum se relevă în expunere — a creat premise pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru avântul economic, social și cultural al țării, a determinat intensificarea mișcării muncitorești, revoluționare, afirmarea rapidă pe scena istoriei a celei mai avansate clase, proletariatul român. Crearea, în mai 1921, a Partidului Comunist Român, semnifică, în epocă, momentul de pise, acel eveniment crucial, decisiv pentru o întreagă istorie, la care istoria însăși, prin tot ce afirmă ulterior, se raportează, ca la sorgintea fierbinte a devenirii ei. Preluând lupta maselor, partidul muncitorimii se dovedește, în timp, unica forță ofensivă și radicală, unicul titular ce nu se dezmințe al aspirațiilor celor mulți, unicul sediu de concepție și prospecție al științei prevederii viitorului, al științei mersului fenomenelor sociale, unica forță capabilă să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor, conducând omenii muncii în marile bătălii de clasă împotriva jugului social și național, împotriva fascismului și războiului, inaugurând, prin actul insurecțional din August 1944, era lichidării pentru vece a exploatarea omului de către om, a trecerii tuturor bogățiilor țării în minile adevăraților lor stăpâni, era citoririi socialiste și comuniste a României. Eră care, în toți acești ani — și cu deosebire în anii din urmă, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, ani-corolar ai revoluției, ani-corolar ai înfăptuirilor noastre — a validat, prin fapte, mandatul de încredere, de speranță, pe care masele cele mai largi l-au încredințat Partidului Comunist Român. Un mandat dăruit cu înflăcărare, dar și cu luciditate, cu înflăcărare proprie avântului revoluționar, care ne-a făcut, în acele clipe de început, să vedem, poate mai lin și mai senin drumul, decît a fost într-adevăr, dar și cu luciditate, cu cea luciditate adîncă, hrănită de o întreagă istorie, care a ținut teafără, dreaptă cumpăna judecării, determinându-ne să hotărîm că alt drum nu există, determinându-ne să apucăm cu neoboseală, cu pasiune și cu dirigență pe acest drum. Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, țară a muncii, a împlinirii prin muncă, țară a dinamismului economic și social, țară în care, față de epoca antebelică, producția industriei a sporit de 43 de ori, a agriculturii de 3 ori, a venitului național de 13 ori, țară în care, adiacent dinamismului economic, impulsivat de acesta, se afirmă, tot mai intens, un dinamism al dezvoltării pe toate planurile, în știință, învățămînt, artă, cultură, în noua civilizație a orașelor și a satelor, în împlinirea multilaterală a personalității omului. A rezultat România de azi, operă a partidului, înfăptuită de milioane de mîini, a rezultat această țară care, ca înfăptuire istorică a poporului, a maseilor largi, înseamnă, pentru prima oară,

nu numai prezența, dar și asigurarea, în chip programatic, a participării maselor la istorie, asigurarea conducerii efective a societății de către întregul popor, pe temeiul dezvoltării continue a unei democrații de tip nou, revoluționare, reale, eficiente. În acest cadru, o realizare de rezonanță istorică o constituie rezolvarea justă, în spiritul marxism-leninismului, a problemei naționale, înfăptuindu-se deplina egalitate în drepturi și libertăți a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. A rezultat, astfel, această nouă Românie, mamă bună și dreaptă pentru toți fiii ei, înălțînd mindria și demnitatea tuturor celor care trăiesc în ea, închinându-și munca și visurile viitorului ei de aur.

Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, angajat cu neșovăire, cu pasiune, cu toate resursele creatoare ale ființei sale, în îndeplinirea marilor obiective ale Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, acordîndu-și eforturile la comandamentul suprem al acestui ceas — comandamentul trecerii la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile muncii, ale creației — poporul român e profund conștient că, procedînd astfel, adică în deplină unitate de gând și faptă pentru îndeplinirea telurilor partidului, se înscrie într-o impetuoasă ofensivă politică, economică, socială, spirituală, la care marea sa istorie îi dă dreptul și, în același timp, îl și obligă. Raportul de muncă și de creație al poporului, în aceste zile jubiliare, e, în acest sens, elocvent. În cei aproape trei ani ce s-au scurs din actualul plan cincinal, industria s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 11.2 la sută (față de 10.2 la sută, cît era prevăzut), s-a obținut peste prevederi o producție de circa 60 de miliarde de lei, creîndu-se premisele de a se atinge, la scara întregului cincinal, a unui plus de 100 de miliarde de lei. A început, cu succes, aplicarea noului mecanism economico-financiar, s-a accentuat autoconducerea muncitorească și autogestiunea întreprinderilor, expresii dinamice ale democrației noastre, ale participării active a maselor la conducerea treburilor obștești și, în același timp, elemente de primă eficiență în trecerea la „noua calitate“ a muncii și vieții noastre. A sporit produsul social cu 9 la sută, a sporit venitul național cu aproape 10 la sută, retribuțiile au crescut (și vor crește), urmînd să sporească, la nivelul întregului cincinal, cu 32 la sută, față de 20, cît se prevăzuse inițial. Se dezvoltă, astfel, pe toate aceste planuri, la toate aceste cote ale înaintării noastre, creșterea forței și a bunăstării poporului, afirmîndu-se justetea unei politici care, la noi, la români, înseamnă, la ceasul de față, capacitatea omului — a tuturor oamenilor — de a trăi politic, adică la cea mai înaltă temperatură a ființei și a conștiinței, ziua de azi și de mîine a patriei comune. Mobilizînd energiile oamenilor, fructificînd-le spre binele țării și al lor înșile, desăvîrșindu-le printr-un amplu, măreț proces de educație revoluționară, ridicîndu-l pe omul acestui pământ la calitatea politică și morală a unei societăți care se făurește prin om și pentru om, a unei societăți bazate pe muncă, pe cinste, pe echitate, pe noi relații, pe sudura deplină a colectivității noastre umane, partidul — centrul vital al națiunii — își afirmă, mereu mai puternic, ro-

lul său diriguitor, de forță intim contopită cu poporul ce-o înțelege și o urmează, capacitatea sa de a fi, cu adevărat, un partid al oamenilor.

Această impresionantă sinteză dintre dimensiunea politică și cea umanistă a partidului nostru, a programului său, își așază, firesc, pecetea și pe politica noastră externă, pe mesajul nostru de colaborare și pace, pe demersul nostru consecvent — izvorit din însăși concepția ce ne prezidează faptele — pentru o lume mai dreaptă, mai bună, răspunzînd nevoilor și vrierilor popoarelor, ale oamenilor. „Acționînd pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a programului de edificare a socialismului și comunismului în România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în strălucita expunere la Sesiunea solemnă — ne îndeplinim o înaltă îndatorire față de propriul popor și, totodată, ne aducem contribuția la victoria cauzei generale a socialismului, la întărirea forțelor progresului social și păcii în lume. Noi pornim de la convingerea că sporirea contribuției țării noastre la cauza destinderii și păcii — țeluri de însemnătate hotărîtoare pentru destinele omenirii — impune, în primul rînd, întărirea continuă a forței economice și politice proprii, înfăptuirea cu succes a programului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor“.

Întreprinzînd o magistrală analiză a proceselor, fenomenelor și tendințelor din lumea de azi, luminînd căile concrete de acțiune pentru triumful concordiei și al păcii, președintele republicii a subliniat că obiectivul central al politicii externe a României — politică ce ne-a adus, nu o dată, în centrul interesului mondial — îl constituie lupta neabătută împotriva oricărui pregătire de război, a cursei înarmărilor, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor ce agită epoca noastră, pentru accentuarea cursului destinderii, pentru instaurarea unei reale securități internaționale, prin abolirea politicii imperialiste de forță și de dictat, prin întronarea unor relații de egalitate între toate națiunile, pe baza respectării independenței și suveranității fiecăreia. În acest cadru, Declarația adoptată în unanimitate de Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia se ridică, prin conținutul său, la prestigiul unei carte a înțelegerii, a colaborării și păcii.

Analiza atentă a situației internaționale — subliniază președintele României socialiste — demonstrează cu evidență că, în ciuda tendințelor de accentuare a politicii imperialiste, neocoloniale, de forță și de dictat, de reimpărțire a lumii în zone de influență și dominație, geografia politică a epocii noastre s-a modificat decisiv, impunînd, ca pe cea mai redutabilă forță, voința popoarelor de prietenie și conlucrare, într-un climat de egalitate, de respect reciproc, de securitate și pace. A fost definitiv compromis colonialismul, iar în prezent asistăm la agonia și abolirea lui. A fost definitiv compromis și radical zguduit imperialismul, cu statele de tip monolit, acea forță care leagă silnic națiuni și popoare sub deviza brută a înjosirii demnității naționale și a anexiunii. Primul război mon-

O mulțime entuziastă întâmpină cu ovații pe conducătorii de partid și de stat

dial a făcut țândări imperiul habsburgic, cel de-al doilea, imperiul hitlerist. Lecția e semnificativă pentru viitor. Fructul păcii a fost prea scump nutrit cu sînge, pentru a fi lăsat să se scuture. Iată de ce, pronunțîndu-se cu tărie împotriva escaladării cursei înarmărilor — și, în acest context, dezavuînd ferm hotărîrea țarilor N.A.T.O. privind sporirea suplimentară a cheltuielilor militare — patria noastră militcăză activ pentru înfăptuirea

unei dezarmări reale, a dezangajării militare. Preocupîndu-se cu statornicie de asigurarea capacității sale de apărare, România consideră, afirmîndu-și deschis această convingere, că nu trebuie sporite cheltuielile militare, care ar afecta programul dezvoltării economico-sociale. În același timp, așa cum a subliniat din nou tovarășul Nicolae Ceaușescu, principiile sacre ale independenței și suveranității noastre impun ca armata fiecărei țări să se aple numai la ordinele conducerii su-

preme de partid și de stat din țara respectivă, la ordinele poporului.

Sîntem dintre acei care nu ne-am tocmît la jertfe, cînd patria și idealurile ne-au fost în pericol. Sîntem dintre acei care n-am răbdat niciodată jugul, indiferent cum s-a numit, indiferent cine a încercat să ni-l pună pe grumaz. Sîntem dintre acei care n-am răbdat și nu răbdăm umilînța aservirii, pentru noi numele României fiind totuna cu libertatea, independența și suveranitatea ei. Sîntem,

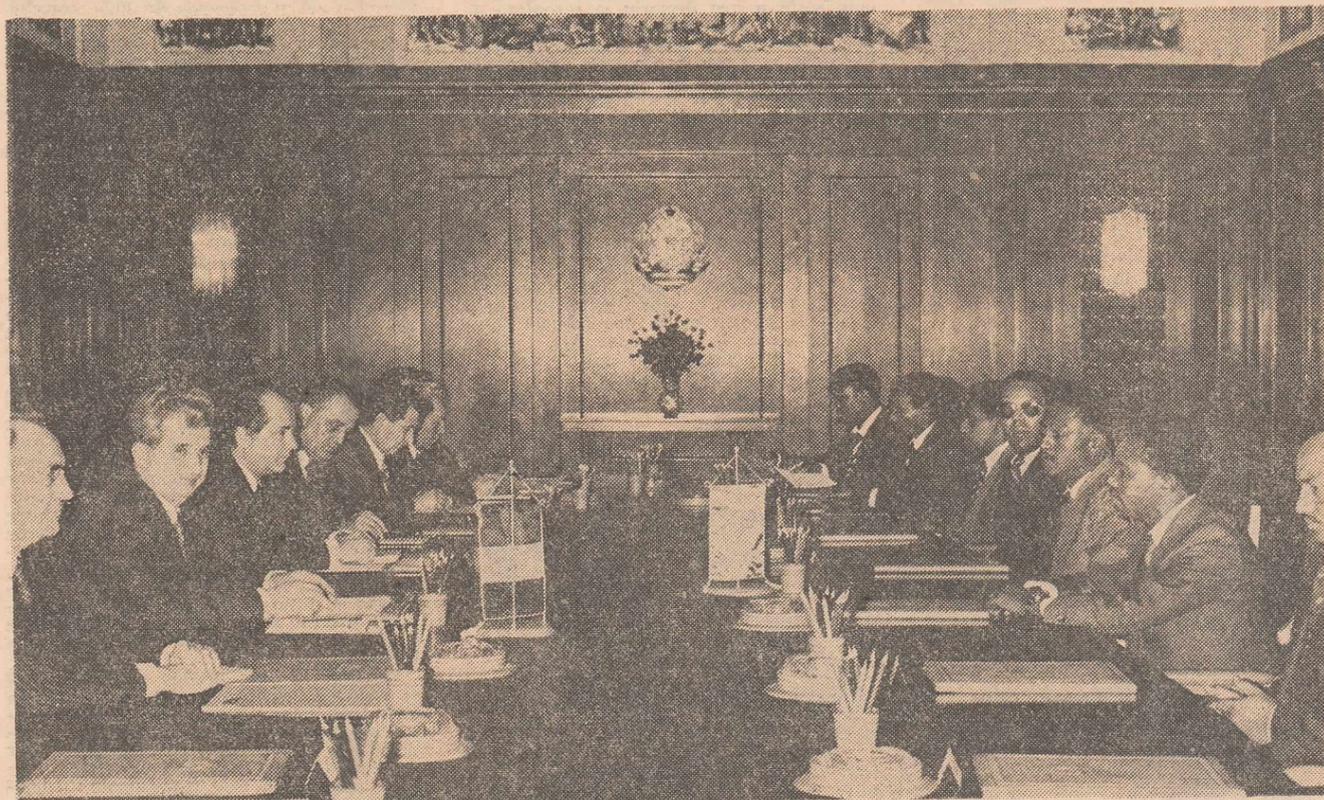
în același timp, dintre acei care, sacrificîndu-ne sîngele pentru pace, credem în pace, credem în prietenie. Sîntem, ca țară socialistă, profund atașați obligațiilor internaționaliste, milităm activ pentru dezvoltarea frăției, a solidarității și a colaborării cu toate statele socialiste, pentru depășirea divergențelor ce se manifestă între unele dintre ele, pentru consolidarea unității lor. Sîntem pentru dezvoltarea relațiilor cu statele în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, luptînd pentru o ordine economică și politică nouă, pentru o lume care să împlinească năzuințele fiecăruia și ale tuturor.

Reafirmate prin magistrala expunere a secretarului general al partidului, președintele României socialiste, aceste principii care ne-au definit și ne definesc existența, gîndurile și faptele, s-au constituit, la tribuna sesiunii solemne, ca un vibrant memento, adică acel tulburător amintește-ți! prin care îi invităm pe copiii noștri că unitatea, progresul și libertatea au însemnat, la noi, sîngele strămoșilor, că independența și suveranitatea de azi a României înseamnă lumina ochilor și viața poporului român, că voința noastră de construcție, de înțelegere și de pace s-a impus printre însușirile cele mai nobile dintre cite ne definesc, o însușire de care civilizația și armonia acestei lumi au avut, au și vor avea întotdeauna nevoie.

Primită cu fierbinte aprobare, cu însuflețită mîndrie patriotică, de toți oamenii muncii din România socialistă, indiferent de naționalitate, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — document de inegalabilă forță și de înalt adevăr asupra dreptului nostru de a avea o istorie demnă, de a avea un prezent, de a avea un viitor care să ne aparțină, în cadrul marii familii socialiste, în cadrul umanității și al civilizației ei majore — s-a constituit ca un ardent apel, ale cărui ecouri ne răsună în inimi:

„Să facem — ne-a chemat secretarul general al partidului — legămîntul solemn că vom acționa într-o deplină unitate pentru continua înflorire a economiei, științei, culturii și civilizației întregului nostru popor, că vom face totul pentru a asigura poporului nostru deplina independență și libertate, bunăstarea și fericirea lui... Că vom face totul ca patria noastră liberă să strălucească tot mai mîndră și demnă în rîndul națiunilor libere ale lumii.“

Un important moment pentru întărirea colaborării româno-etioپیene

Imagine din timpul convorbirilor oficiale româno-etioپیene, începute, la 5 decembrie, la Palatul Republicii

Martî, 5 decembrie 1978, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a sosit în Capitală, într-o vizită oficială în țara noastră, locotenent-colonel Mengistu Haile Mariam, președintele Consiliului Militar Administrativ Provizoriu și al Consiliului de Miniștri ale Etiopiei Socialiste.

Ceremonia sosirii înaltului oaspete — transmisă în direct de posturile noastre de radio și televiziune —, manifestația de stimă și simpatie cu care numeroși locuitori ai Bucureștiului, prezenți pe Aeroportul internațional București-Otopeni, au întâmpinat pe șeful statului etiopian au reprezentat o expresie grăitoare

pentru satisfacția cu care oamenii muncii din țara noastră, poporul român, privesc actualul dialog la nivel înalt româno-etioپیean, menit să ridice pe noi trepte colaborarea dintre Republica Socialistă România și Etiopia Socialistă, în folosul reciproc al celor două popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Aceeași atmosferă însuflețită a fost prezentă și de-a lungul traseului străbătut de coloana oficială, numeroși bucurîndu-se salutînd cu calde sentimente pe președintele Nicolae Ceaușescu și pe șeful statului etiopian, lt. col. Mengistu Haile Mariam.

În cursul aceleiași zile, de 5 decembrie, la Palatul Republicii au început convor-

birile oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu și lt. col. Mengistu Haile Mariam. Într-o atmosferă cordială, prietenească, convorbirile oficiale prilejuiesc un larg schimb de păreri cu privire la dezvoltarea economică și socială a celor două țări, la stadiul actual al relațiilor româno-etioپیene, la căile și mijloacele de promovare a acestora în viitor. Agenda convorbirilor oficiale inscrie, de asemenea, abordarea unor probleme majore ale vieții politice internaționale. În timpul dialogului la nivel înalt tovarășul Mengistu Haile Mariam a dat o înaltă apreciere ajutorului pe care România l-a acordat poporului etiopian în lupta sa pentru înfăptuirea obiectivelor revoluției,

pentru reconstrucția țării, pentru progresul Etiopiei Socialiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat dorința României de a extinde colaborarea cu Etiopia în diferite domenii de interes comun. În acest sens, cei doi președinți au convenit ca membri ai delegațiilor române și etiopiene să examineze și să stabilească, în cadrul unor întâlniri de lucru, modalitățile concrete în vederea intensificării colaborării economice, industriale și tehnice între țările noastre.

Faptul că actuala vizită în țara noastră a șefului statului etiopian reprezintă o expresie a bunelor relații româno-etioپیene — ce cunosc o evoluție pozitivă — a dorinței țărilor și popoarelor noastre de a întări și mai mult colaborarea dintre ele, a fost subliniat și în toasturile rostite de președintele Nicolae Ceaușescu și șeful statului etiopian, lt. col. Mengistu Haile Mariam, în timpul dîneului oficial oferit de președintele României în onoarea președintelui Consiliului Militar Administrativ Provizoriu și al Consiliului de Miniștri ale Etiopiei Socialiste.

„Am dori ca țările noastre să conlucreze tot mai strîns pentru a-și aduce contribuția la soluționarea marilor probleme care preocupă omenirea, la realizarea unei politici noi, de egalitate și respect între toate națiunile, pentru destindere, pentru pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră“, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit în timpul dîneului oficial. Referîndu-se la aceeași problematică, șeful statului etiopian evidenția, la rîndul său, în toastul rostit cu același prilej: „Etiopia revoluționară sprijină toate eforturile sincere pentru realizarea dezarmării și întărirea destinderii, pentru a promova înțelegerea și cooperarea între toate popoarele lumii.“

Intemeiate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, relațiile româno-etioپیene corespund pe deplin intereselor ambelor popoare, reprezintă, în același timp, o contribuție la cauza prieteniei, colaborării și păcii în lume. Există mari posibilități pentru ca aceste relații să cunoască un progres și mai susținut, și există convingerea de ambele părți că actuala vizită în România a șefului statului etiopian va oferi posibilități pentru identificarea unor noi căi și mijloace care să confere dimensiuni și mai ample colaborării dintre țara noastră și Etiopia. O asemenea evoluție corespunde pe deplin spiritului în care România socialistă dezvoltă activ relații de colaborare cu statele africane și se pronunță activ pentru dezvoltarea lor economico-socială independentă, în cadrul politicii mai largi, de extindere a raporturilor noastre cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru pacea și progresul fiecăruia.

LOCALITĂȚI
CU NUME
DE DESTIN

UNIREA

COMUNELE

- județul Brăila
- județul Ialomița
- județul Hunedoara
- județul Bistrița-Năsăud

Drumul are ceva deosebit; în stînga lui, pe mulți kilometri, un jgheab din beton, oamenii îi zic uluc, pe dreapta din loc în loc la distanțe egale, hidranți vopsiți în alb pentru a fi ușor de găsit sau de ocolit atunci cînd este cazul. Sintem într-o zonă complet irigată și, nu de ieri, de azi, zonă unde agricultura începe să capete și un statut industrial.

Îi spune Unirea, nume mai nou pentru istoria sa, care începe cînd în aceste locuri erau case din chirpici și în unica încăpere ce ținea loc de școală, copiii nu puteau învăța iarna fiindcă pur și simplu nu exista sobă.

Astăzi, în comună sînt două ceapuri cu multe mii de hectare complet irigate. Cooperativa care poartă numele comunei, Unirea, cultivă în mod intensiv de toate, are un sector zootehnic dezvoltat. Ferma numărul unu, numai ea adică, cuprinde 1 000 de vaci care dau lapte, un șuvoi alb care astîmpără setea de dimineață a pruncilor de aici, dar și de la oraș — în fiecare zi sînt duse bidoane pline la Brăila. Fierște, după ce-și beau laptele, copiii merg la școală. Sînt aici două școli generale, moderne, cu săli de clasă bine luminate și încălzite, cu laboratoare, cu învățători și profesori. Cei mici, care n-au încă „virsta”, merg la grădiniță, la una dintre ele, care este mai aproape de casă. În comună, cuvintele „blocul specialiștilor” sînt rostite printre altele, adică este vorba de ceva obișnuit, fiindcă este ceva obișnuit ca atunci cînd muncești să te bucuri de rodul muncii tale, să năzuiești mereu mai sus. În comună, lucrează asadar, ingineri, cadre medicale, sînt două dispensare, lucrează și meșteșugari în alte meșteșuguri decît cele legate de pămînt.

A privi mai sus este aici o treabă a zilei. Președintele cooperativei Unirea, Ion Drăgan, mi-a arătat grajdul cel nou. „O treabă bună — zice — în cîteva zile îl dăm în funcțiune. Curățenia, mulsul, adăparea, hrănirea, totul este automatizat. Vedeți dumneavoastră, nouă, țăraniilor, ni se bucură sufletele cînd vedem porumbul înalt cît omul și putem să facem animalului un acoperiș mai bun”. Pe lângă faptul că au o pondere mare în agricultura județului — spunea tovarășul Cristache Moldoveanu, președintele UJCAP-Brăila — cooperativii din comuna Unirea știu să privească, să înțeleagă perspectiva. Dezvoltarea celor două cooperative s-a realizat sub semnul inițiativei proprii. Tractoristul Gheorghe Negoită, pe care l-am admirat pentru „stilul” dibaci de a întoarce plugul în brazdă la capătul ogorului, mi-a vorbit în același spirit. „Vă mirați că am desființat tradiționala potecută de la capătul ogorului? Păi cine are nevoie de ea? Cu o palmă de aici, cu o palmă de dincolo, ciștiți teren, iar terenul înseamnă noi posibilități. Am scos de pe tarlaua unde am lucrat 10 000 kilograme porumb”.

Unirea brațelor și a minților și-a spus încă o dată cuvîntul: anul acesta, la porumb, cooperativa a obținut producția sa record.

VASILE CONSTANTINIU ■

„Unirea” Ialomița, una dintre localitățile avînd rădăcinile adînc înfipte în istorie și în malurile și valurile Borcei. Comuna „Unirea” este atestată documentar în secolul al XVI-lea, dar cu siguranță că viața și munca oamenilor ei au vechime mult mai mare pe aceste meleaguri. Prima ei numire a fost însă Tocariu și venea de la cuvîntul turcesc „tocar” ce însemna cuptor. Numele nou „Unirea” este de dată mai recentă și el are adînci semnificații în faptul de a se strînge laolaltă cele 3 704 suflete existente. Vatra satului se întinde pe 98 hectare, dar aci se întîmplă lucrurile cașnice mai ales. Bătălia se dă în afara satului pe cele 10 500 hectare aparținînd cooperativei agricole de producție și celor două ferme din cadrul întreprinderii agricole de stat „Pietroiu”. Cînd vorbim despre munca oamenilor, despre îndeletnicirile lor transmise din tată în fiu, nu putem lăsa deoparte secția mecanizare, cea care a înlocuit plugurile, sapele, coasele, secerile etc. și este dotată cu 481 tractoare, 13 combine autopropulsate tip C 12, 40 de secerători pentru păioase și prăsitoare, diverse tipuri de discuri și grape, toate oferind posibilitatea realizării unor fluxuri tehnologice ce duc nemijlocit la producții record. Anul acesta cooperativii din „Unirea” au realizat 8 100 kg porumb boabe la hectar pe o suprafață de 840 ha, si-

tuindu-se printre fruntașii județului. Rezultate demne să le încunune eforturile au obținut și la cultura sfeclei de zahăr unde se realizează peste 4 vagoane sfecă la hectar. Și fiindcă sintem în cîmp, acum la ceas de toamnă cînd se pun bazele recoltelor viitoare am găsit la arat o formație ce ar fi trezit interesul oricui. De ce? Era formată din Ică Adamescu, primarul comunei, Ene Alexandru, vicepreședinte al Consiliului popular comunal, Nicolae Șerban, inginer-șef la C.A.P., Ion Sirbu, George Nica și Traian Ghiță, tehnicieni șefi de fermă. Aci pe tarlaua din apropierea locului cunoscut de „Grîndul lui Ciocan”, formația condusă de primar ara cu gîndul că la anul de pe fiecare hectar de pămînt să se realizeze un vagon cu porumb. Arătura era de bună calitate și brazdele răsucite de plug semănau unor coloane ale infinitului așezate pe orizontală, una lângă alta, într-o unire milenară. Spuneam că primarul nu și-a uitat meseria de tractorist și mai ales faptul că în 1959 brigada condusă de el din cadrul I.A.S. Pietroiu s-a clasat pe primul loc pe țară din 101 formații complexe ce cuprindeau 5 tractoare, 5 mecanizatori și 500 hectare. Ică Adamescu este mîndru că face parte din școala de la Pietroiu condusă și acum de Eroul Muncii Socialiste, Dumitru Dumitru.

La ora prînzului am avut o discuție cu primarul comunei despre ce ne poate spune el, gospodarul, referitor la munca și viața celor 3 704 suflete.

— În primul rînd să scrieți că acum la ceas de sărbătoare a Unirii, noi, unirenii de pe malul Borcei, am sărbătorit evenimentul cu realizări dintre cele mai mari și în primul rînd ne mindrim că noul complex de vaci cu lapte ale cărui investiții valorează 21 milioane lei și a fost populat cu 500 juninci aduse din Olanda dar care se sînt aici pe malurile Borcei la fel de bine ca la ele acasă. Și este și normal. Și acolo și aici sînt ape și canale ce creează un microclimat asemănător. Despre rezultatele obținute în sectorul vegetal ați notat, despre zootehnie v-am spus eu, așa că, de la muncă să trecem la viața oamenilor. În ultimul deceniu de cînd comuna se cheamă Unirea s-au construit 600 case noi, șoseaua principală a fost asfaltată, avem 3 kilometri de trotuare, am forat un puț cu un bazin avînd capacitatea de 7 vagoane, rețeaua de apă are o lungime de 16 km iar 400 de cetățeni au apă în curte și în casă. Să scrieți că la Unirea, în casele construite, în afară de camerele mari și luminoase, cu mobile moderne și covoare cu plusul de o jumătate de palmă, găsești baie și instalații sanitare, cam tot ce au orăzenii. Să așteptați despre casa mecanizatorului Dumitru Cojocaru, a fermierului Nica George, a

lui Grigore Gabor, a lui Dima Ispas și Mariei Slujitoru, în curțile cărora fiecare palmă de pămînt este muncită cu grijă, că unii dintre ei și-au construit solarii proprii, că au reușit prin munca proprie să-și facă viața mai plină de bucurii. Că la Unirea în fiecare an se plantează 1 000 de pomi fructiferi la care se adaugă 5 000 de duzi pentru creșterea viermilor de mătase. Și aci nu trebuie să uităm pe cele mai destoinice crescătore cu sînt Soarea Șerban, Maria Florescu și Maria Ene.

MIHAI VIȘOIU ■

De peste toată Tara Hategului, ceața se ridică alene, vîlurindu-se înspre crestele doar bănuite ale munților și dezvelind privirilor noastre ogoarele și livezile parcă amorteite de acest sfîrșit de noiembrie. Soarele, la început palid ivindu-se cînd și cînd din ceața molatecă și mișcătoare, avea să se instăpînească, fără drept de tăgadă pînă la urmă, și peste liniștea blîndă a comunei Unirea, o comună aflată la numai 5 kilometri de Hateg, pe drumul ce duce spre Răchitova, spre poalele Retezatului bătrîn de cînd lumea.

Aurel Martinescu, primarul comunei, fiu al satului, reîntors de cîteva ani pe meleagurile natale, avea să ne declare, încă de la bun început, că istoria denumirii comunei, și în special a satului Unirea, nu este prea lungă. „Satul nostru s-a numit, a continuat dînsul, Fărcădinul de Jos, pînă prin anii 1923—1924, cînd i s-a dat un alt nume, Berthelot, omagîindu-se astfel faptele de arme ale unui general francez ce a condus în primul război mondial o parte a oștilor române. Actualul nume, Unirea, datează din 1963, cînd satul a fost declarat și reședință de comună, în teritoriul său administrativ mai aflîndu-se și satele Tuștea, Livezile, Fărcădin și Crăguș. Cealaltă istorie, a vetrei satului, se pierde, desigur, în nejurile veacurilor și despre ea vorbesc vestigiile pe care arheologii le scot la iveală de sub pămînturi. În ceea ce privește mutațiile substanțiale în viața oamenilor de pe aceste meleaguri, ele au avut loc numai și numai în anii puterii populare”.

Iată doar cîteva din argumentele primarului Aurel Martinescu: cele 96 de case ale satului sînt toate, dar absolut toate, case noi, ridicate mai ales în ultimii 10 ani. Pînă în anul 1948, factorul postal nu aducea în obișnuita sa tașcă nici o pensie, pentru că la ora actuală satul să aibă exact 70 de pensionari, dintre care 36 sînt pensionari ai C.A.P.-ului. Tot pînă în 1948, forța de muncă a satului era cuprinsă numai în agricultură, iar la ora

actuală 82 de persoane sînt încadrate în întreprinderile din împrejurimi, ceea ce face că pe parcursul unui an, în bugetul familiilor din Unirea să intre cu veniturile realizate și de pensionari, aproape 10 milioane lei.

„Ne-am putea lăuda, a continuat primarul comunei, cu faptul că în anul 1975, Unirea a cucerit, în întrecere cu celelalte comune, locul I pe județ și locul al II-lea pe țară, fiind decorată cu Ordinul Muncii, clasa a II-a, plus un premiu de 80 000 lei pe care-i vom folosi la ridicarea noului cîmin cultural. Ne-am străduit să continuăm acest succes și, iată, la 30 septembrie, anul curent, la o analiză preliminară pe județ, ne-am clasat pe locul doi, loc pe care, pînă la sfîrșitul anului, îl vom menține, fără doar și poate. În ceea ce privește nivelul de trai al locuitorilor din Unirea, am vorbit despre cele 96 de case noi și am mai putea aminti faptul că avem în sat 18 posesori de autoturisme „Dacia-1300”, că numărul lor se va dubla în curînd. Nu lipsit de importanță ar fi și amănuntul că magazinul nostru, deși ne aflăm la numai 5 kilometri de Hateg, desface mărfuri în valoare de 140—160 mii lei lunar. Dar, înțreb eu, evident retoric, în care din comunele României socialiste n-au avut loc astfel de mutații?! În ceea ce ne privește, cu adevărat ne lăudăm, și aici voiam să ajung, cu o avere inestimabilă. În 1948, satul nostru nu avea decît doi intelectuali. La ora actuală, 51 de fii ai satului sînt absolvenți ai unui institut de învățămînt superior, iar alți 35 de tineri sînt studenți. S-au ridicat din foștii neștiutori de carte, copiii lor, vreau să spun, medici, profesori, ingineri, economiști, juriști”.

VICTOR NIȚA ■

...UNIREA. Comuna mai are încă tablă indicatoare, dar nici bistrîtenii nu știu exact dacă de fapt mai există, sau a devenit pur și simplu cartier-satelit al Bistriței! Actualul „statut” ni l-a prezentat cu excitație tovarășul Horia Ștefan, secretarul Consiliului popular orășenesc Bistrița: de cîteva ani Unirea a devenit localitate aparținătoare a orașului-capitală al județului Bistrița-Năsăud. Statistic vorbind, „zestrea” de azi a Unirii este cam aceasta: 1 364 de locuitori, 363 de familii și cam 200 de hectare de pămînt... Sînt acasă la familia Ruști.

— V-am căutat toată dimineața, dar zadarnic...

— Și eu, și soția, și copiii lucrăm în oraș.

— Unde?

— Eu lucrez de 5 ani la Combinatul industrial de construcții de mașini. Sînt manipulant de materiale. Prin mîna și pe sub ochii mei au trecut toate produsele combinatului. E de necrezut ce s-a putut realiza. Uite, eu sînt om simplu. Am acum aproape 60 de ani.

— Sînteți de aici, din Unirea?

— Practic, da. Am venit aici, în 1945, direct de pe front. Am rămas aici, m-am căsătorit cu o româncă de aici, Aurelia, mi-am construit în Unirea prima casă de după război. Am 2 fete și 2 fii și pot spune fără rezerve că sînt un om fericit.

Gîndiți-vă: am o fată, Emilia, profesoară la Năsăud, alta, Doina, economișă la Combinatul de utilaje din Bistrița, iar băieții, Ionel și Daniel, sînt studenți. Primul, la medicină la Iași, iar al doilea, cel mic, la chimie alimentară la Galați... — Cum a devenit Aldorf-ul de ieri... Unirea?

— Mi-aduc aminte că ne-am întîlnit aproape toți oamenii din sat, români, și sași, și am convenit să-i găsim un nume mai adecvat. Aldorf era un nume fabricat, forțat, neconform unor realități sociale și naționale. Și românii, și sașii au apreciat că satul trebuie să se numească simbolic Unirea. Adică, să reprezinte o realitate: prietenia dintre români și sași care în fond, au fost dintotdeauna uniți, avînd aceleași idealuri...

...De cîteva ani, orașul s-a apropiat tot mai mult de cartierul-satelit. Și la propriu, și la figurat, I.C.V.A. și I.C.M.-ul și-au construit aici depozite, puternice baze de producție, ca dealțul și cooperativa. Aici în Unirea s-au înființat între altele un atelier de timplărie și altul de prefabricate. Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole, O.J.E.P.C.A., a investit aici, în Unirea, aproape 4 milioane de lei: o hală de reparat utilaje grele, gospodărie proprie de apă și alte obiective care vor fi terminate în acest an...

La Unirea, s-au produs și continuă să se producă importante mutații, ne spunea tovarășul Horia Ștefan, secretarul Consiliului popular orășenesc Bistrița. Continuă să se dezvolte noi unități. Apar noi locuri de muncă și noi meserii, fiind uitate nici cele tradiționale: agricultura și pomicultura. Despre aceste preocupări ne-a vorbit fermierul Ion Ciocan:

— Ferma noastră aparține de C.A.P. Bistrița și are un profil mixt. Pe cele aproape 200 de hectare de pămînt, avem culturi cerealiere, vie și pomi fructiferi. Lucrăm doar cu 85 de oameni, iar valoarea unei zile de muncă e de 70 de lei... Ion Ciocan era bine dispus. Deși n-a fost an bun, ne spunea dînsul — ferma a obținut o producție de 7 000 kg porumb știuleți la hectar. Mi-a vorbit și despre fruntașii fermei: Ludovica Ceteaș, care este și secretară a organizației de partid, Victor Vrinceanu, de la echipa de cultură cerealiară, și Justina Sidor. Sînt oameni de nădejde. Nu e nevoie să ai mulți. E nevoie să fie însă harnici...

M. CONSTANTIN ■

Tară bătrînă, port bătrîn, frumoși bătrîni

Fotografie de GH. VINȚILĂ ■

Bătălia pentru proteine

Că vezi cu ochii, numai cîmpie! Și în cîmpie, singur, tulburător de singur, un mic bloc cu 12 apartamente.

Pentru că, înțelegem, nu e ușor ca 14 muncitori și muncitoare, plus un șef de complex, să îngrijească de 3.000 de animale, de la numai 10 zile, cînd abia se lîng pe picioare, pînă la un an, un an și o lună, cînd trebuie să le livreze la cel puțin 400 kilograme. Se înțelege deci că atribuțiile oamenilor de la Complexul de îngrășare a vițelilor de la Intreprinderea agricolă de stat Ivănești (Ialomîța), șef de complex fiind medicul veterinar Virgil Coltofeanu, nu se rezumă numai la a-i hrăni, ci, în condițiile unei creșteri și îngrășări intensive, ei, acești oameni, trebuie să controleze tot acest mare miracol care este viața! Este adevărat, înalta productivitate a muncii este susținută în mare parte de mecanizarea lucrărilor: furajarea, observăm, se face cu remorci tehnologice de mare capacitate și acționate de tractoare, adăparca se face automat, pardoselile tradiționale ale grajdurilor au fost înlocuite cu grătare din beton prin care dejectiile se scurg în canale colectoare, de unde sînt evacuate cu pompe mecanice. Pentru asigurarea unui microclimat corespunzător a fost montată aici o instalație de ventilație modernă, bazată pe „efectul Coandă”, concepută și executată de specialiști ai INCREST București. În afară de faptul că se asigură un microclimat aproape identic în adăposturi, spectaculos este și faptul că această instalație a redus consumul de energie electrică cu 80 la sută! Dealtfel, în condițiile marilor complexe industriale aici nu se mai poate concepe ca lucrările să nu fie mecanizate. Dar, cu toată mecanizarea, ceea ce asigură reușita acestei activități aici, adică obținerea unor sporuri de greutate la vițelii mai mari decît în multe alte părți, este dăruirea totală a oamenilor, marea lor pasiune pentru muncă. Dăruirea constă nu numai în faptul că au acceptat izolare, ci și în faptul, sau mai ales în faptul, că și-au asumat o mare responsabilitate: sporirea, în condițiile unei înalte productivități a muncii, a producției de carne.

Un om care nimereste întîmplător la noi, mărturisese medicul veterinar Virgil Coltofeanu, care nu se ține de treabă, este respins ca o greșă. Pentru că actualul colectiv de muncă, în mare parte format din familii, este rezultatul unei selecții de trei ani. Ei muncesc zi și noapte! Trăind aici, la 100 de metri de grajduri, înscamnă că trăim lîngă aceste animale care au nevoie de o permanentă supraveghere.

Nu vi se pare cam dur termenul de selecție?

— Poate ca expresie, ca semnificație

insă nu e dur. În cadrul unor obiective agroindustriale mari, cu o înaltă productivitate a muncii, deci unde se cere un mare efort, răsplătit, este adevărat, în astfel de condiții, deci nu pot rămîne și lucra decît oameni corespunzători, cu dragoste pentru animale, conștiințioși și disciplinaiți, fără vicii moderne.

— Ce înțelegeți prin vicii moderne?

— Viciul unora de a se face veterinar și de a spera să crească animale la stajul 10, în nu știu care oraș, viciul altora de a face zootehnicie aflîndu-se tot timpul cu un picior în fermă și cu altul pe scara trenului. Dacă unul dintre acești 14 oameni ai noștri ar absenta o zi sau două, ar dezorganiza întregul proces tehnologic pe o perioadă de timp. Un astfel de om ar păgubi și nu l-ar accepta ceilalți, mai ales în condițiile în care toți lucrează în acord global.

Am înțeles însă din discuțiile purtate cu aceste familii de muncitori agricoli cu înaltă calificare că nu sînt mulțumii încă de realizările lor.

— De ce nemulțumiți? Il întreb pe veterinarul Virgil Coltofeanu.

— Nemulțumiți, pentru că, zice, toată lumea știe că pe glob cerința de carne de taurină este mare. Nu ne prinosse nici nouă, dar noi, cei care am acceptat să trăim și să muncim aici, în simburile Bărăganului, am putea produce mai mult. Cu atît mai mult cu cît rumegătoarele, spre deosebire de animalele monogastrice (porci și păsări), pot valorifica în hrană furajele grosiere (paie și ciocăni de porumb), furaje care aici, în Bărăgan, se găsesc în cantități foarte mari, așa zice enorme. Vrem să transformăm toate aceste furaje, munți de furaje, în carne.

— E curios ce spuneți, curios pentru că nu cred că vă împiedică nimic să realizați acest lucru laudabil!

— Ba să vedeți că ceva ne lipsește. În limbajul crescătorilor de animale există zicala celor trei factori: casă, casă, masă. În materie de rasă, n-avem ce spune, lucrăm cu molisi și holstein, rase bune, recomandate pentru producții mari de carne, și care se adaptează bine condițiilor de la noi. În materie de adăposturi, putem asigura în momentul de față un microclimat de confort, vedeți, termenul se aplică și în cazul nostru, dar din păcate mai avem de lucru în echilibrarea rațiilor. Nu atît sub aspectul valorii lor energetice, cît sub aspectul valorii proteice. Ca să realizăm, și trebuie să realizăm, sarcina de a obține un kilogram și peste un kilogram de spor pe fiecare zi-furajată, înlocuim pentru o înaltă eficiență a muncii noastre, trebuie să folosim rații bine echilibrate din punct de vedere proteino-vitamino-mineral, mai ales în condițiile îngrășării intensive a vițelilor. Sursele tradiționale de proteine (sroturi,

tărițe etc.) sînt limitate. Mai mult, ele sînt absolut necesare în creșterea porcilor și păsărilor. Ce e de făcut atunci? mă veți întreba. Vă răspund: pentru asigurarea proteinelor, în folosirea acestor furaje grosiere mai sîrăce în proteine, trebuie să folosim surse de azot neproteic. Este posibil, pentru că rumegătoarele, „dotate” cu un adevărat laborator intern, rumenul (unul din prestomacuri), pot folosi, pentru sinteza proteinelor caracteristice speciei, surse de azot neproteic.

— De unde se ia acest azot neproteic? Cum se obține?

— Mai nou, în multe țări cu tradiție în creșterea animalelor se folosește un izomer al ureei, izobutiliden-di-urce (IBDU), obținut prin tratarea acesteia cu alchida izobutilică. Acest produs nou conține un echivalent proteic de 1.081 grame proteină digestibilă. E greu solubil în apă, deci și în lichidul ruminal, fapt convenabil pentru că nu degajă brusc amoniacul pe care îl conține, eliminîndu-se astfel riscul intoxicației amoniacale, de care nu eram scutiți în cazul în care foloseam ureea.

— Ați experimentat această metodă de îngrășare a vițelilor pe bază de uree sau IBDU?

— Ideea e mai veche, nu-mi aparține, dar din 1962 am început să folosesc ureea ca sursă de azot neproteic în îngrășarea taurinelor. Datorită structurii sale chimice, solubilității ridicate în apă, deci și în lichidul ruminal, și datorită degajării bruste de amoniac, introducerea ureei în rație e plafonată la maximum unu la sută din rație. Aceasta aduce un plus de proteină de numai 1.37 la sută, procent insuficient pentru a asigura valoarea proteică ideală a rației. În plus, nu sîntem scutiți, cum spuneam, de pericolul intoxicației amoniacale. M-ați întrebat dacă am experimentat IBDU-ul? Da, am administrat unui vițel de 206 kilograme, atît pe cale bucală, cît și prin puncție, cantitatea de 1300 grame de IBDU. Nu am constatat nici un simptom de intoxicație.

— Înțeleg că pledați, cu suficientă convingere, pentru introducerea rapidă în marea producție a IBDU-ului. De cîtă substanță ați avea nevoie și ce sporuri de producție de carne ați obține cu aceasta?

— Pledez, într-adevăr, pentru introducerea IBDU-ului în producție, convins fiind, pe baza experienței noastre de mai mulți ani, că atîta timp cît nu vom echilibra rațiile animalelor sub aspectul în special proteic, nu vom putea atinge producția pe care o dorim și ne-ar permite-o dotările deosebite pe care le avem în marile complexe agroindustriale, în care am investit fonduri importante. Noi, la complexul de la Ivănești, am avea nevoie de 400 grame de IBDU pe fiecare zi-furajată. Am putea valorifica astfel superior acci munți de furaje grosiere, introducîndu-le în rația animalelor în procent de 70 la sută din totalul rației, cu un mic

adaos de concentrate. Am ieftini prețul de cost pe unitate de produs și am obține sporuri, refecții, cu circa 20 la sută mai mari decît obținem în prezent, pe fiecare zi-furajată. În creșterea taurinelor — nu este rentabilă utilizarea furajelor combinate decît la vârste mici, intrucît kilogramul de proteină ne costă în jur de 16-18 lei, pe cînd în cazul folosirii IBDU-ului ne costă în jur de numai un leu! Deci acest procedeu de îngrășare a taurinelor devine o pirghie principală în rentabilizarea marilor complexe agroindustriale.

— De ce înțirzie fabricarea sau prepararea IBDU-ului și cine ar avea obligația să-l fabrice?

— Se cunoaște că a luat ființă, în cadrul Centrului de cercetări din Timișoara, o stație pilot pentru producerea acestei substanțe. O mostră din primele sarje de IBDU produs la Timișoara a fost expusă și la Expoziția creației științifice și tehnice românești, alături de acidul propionic, recomandat în conservarea boabelor de porumb recoltate la umiditate ridicată. Totuși, acest IBDU atît de necesar înțirzie să se scasească.

— De ce credeți că această metodă de îngrășare a taurinelor nu a fost însoțită mai repede de creșterii de animale? Nu cumva pe unii îi neliniștește tocmai artificializarea hranei animalelor?

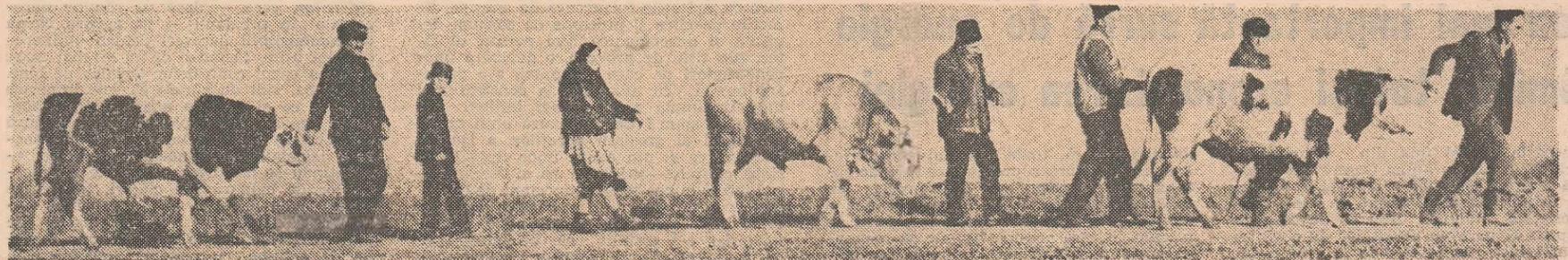
— Nu e nici pe departe ceea ce vreți să insinuați...

— Eu nu înșinuez nimic, eu numai întreb.

— Materia primă pentru formarea masei musculare (azotul) rămîne aceeași. Numai sursa diferă, înlocuind sroturile și tărița cu IBDU. V-am spus că am lucrat mult timp cu urea, am obținut sporuri mai mari decît la matorii, iar compoziția biochimică a cărnii a rămas aceeași. În momentul de față ureea nu ne mai satisface, tocmai datorită toxicității de care am vorbit, și iată-ne forțați să apelăm la aceleași surse tradiționale de proteine (sroturi și tărițe), pe care cine să le mărșineze mai întîi: porcii, păsările sau taurinele care pot fi hrănite și cu furaje grosiere de care vorbeam și care, în Bărăgan, formează munți întregi? Noi ne luăm răspunderea să facem o demonstrație pe un efectiv de animale de ordinul cîtorva sute de capete și să dovedim valoarea proteică excepțională a acestui produs. Înțeleg și eu, e în firea omului să se crispeze în fața noului, dar ezităriile față de un produs verificat și testat de către specialiștii Institutului de cercetări pentru nutriția animalelor, nu se mai justifică. Nu e vorba de altceva decît de o inerție păgubitoare. Cu atît mai mult cu cît tehnologia de fabricare a IBDU-ului este foarte simplă și nu pretinde mari investiții. Trebuie să avem mai mult curaj.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Cum s-a transformat o sarcină de serviciu într-o premieră mondială

— De ce „Dava”?

— Din motive sentimentale. Așa mi-a plăcut mic s-o numesc.

Intervoul nostru nu este, așa cum s-ar părea după acest scurt schimb de cuvinte, arheologic. El este inginer și se numește Nicolae Marghidan. Lucrează, cercetător principal, la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnelui. Are 55 de ani, este titularul a trei brevete de invenții iar modestia abia-i îngăduie să vorbească despre una dintre ultimele sale idei, o strălucită realizare tehnică.

— Este vorba despre o fabrică automatizată de mobilă. Acum, cînd cetățeanul vrea să-și cumpere mobilă intră în magazin și ce se întîmplă?

— Vă întreb eu: ce se întîmplă?

— Cumpără ce găsește. Într-o fabrică tip „Dava” însă, el cumpără exact ceea ce dorește să cumpere. Aici el are posibilitatea de a-și comanda mobilă. Dar mobilă obisăuită. Nu mobilă stil, cu sculpturi etc.

— Nu văd totuși noutatea. Și pînă acum cetățeanul își putea face o mobilă pe comandă. Iar după încheierea contractului urmează, cum se știe, cele câteva luni de așteptare.

— Tocmai asta este. Vedeți, „Dava” este de fapt un agregat alcătuit din zece mașini legate organic între ele, utilajul principal fiind așa-numita mașină-octogon. Acest agregat este în stare să fabrice la comandă mobilă de orice tip și dimensiune, cu furajul și culoarea dorite, pregătind pe un carton perforat modelul, gustul și, pot zice, chiar caprițele cumpărătorului. Iar acesta din urmă nu trebuie

să aștepte decît o jumătate de oră, cel mult o oră, pînă să-și ridice mobilă.

— Asadar, vii, comanzi o garitură de mobilă și într-o oră poți s-o și duci acasă?

— Întocmai.

— Începe să fie mai presus de așteptări!

De fapt, după cum ne încredințează inginerul Nicolae Marghidan, lucrurile s-ar putea astfel. Cetățeanul vine la o asemenea fabrică și el nu intră, cum s-ar crede, într-o hală de producție, cu vîiet de mașini, ci într-o frumoasă sală de primire unde-l întîmpină un lucrător al întreprinderii, un om capabil să sesizeze repede gusturile celui venit și chiar să-i dea unele sugestii. Să zicem, un arhitect. La îndemînă s-ar afla diferite albume, cataloage, din care cetățeanul ar putea să se inspire în formularea cererii lui, dacă nu cumva a pornit de acasă cu un gînd foarte bine precizat. Și dacă el vrea, să zicem, un dulap lung de șapte metri pentru că știe el mai bine decît oricine că așa ceva-i trebuie, i se notează comanda. O garitură întreagă sau numai o piesă, cu dimensiunile, furnizul și culoarea pe care le hotărîște el. După aceea este liber să facă ce pofteste. Poate rămîne pe loc să bea o cafea ori poate ieși în oraș să cumpere o carte sau să-i ofere soției o prăjitură. În orice caz n-ar avea timp să vadă și un film, pentru că într-o oră mobilă pe care a comandat-o se află deja în mașină. Sigur, cumpărătorul poate s-o recepționeze chiar acolo, pe loc, sau, de ce nu?, mai tîrziu, cînd oamenii vor începe să aibă mai multă încredere, pot s-o aștepte chiar în pragul locuințelor lor.

— De fapt, conține inginerul Nicolae Marghidan, „Dava” este o fabrică-magazin...

Totuși, ideea, oricîtă noutate ar aduce, nu este deloc nouă pentru inginerul Marghidan și colectivul de cercetători pe care l-a condus. În urmă cu zece ani se încheiau cercetările de laborator, pe machete. În același an, Consiliul științific al Ministerului Economiei, Ferestiere și al Materialelor de Construcții aviza favorabil realizarea unei fabrici de mobilă pe baza unei tehnologii cu totul originale, românești, concepută și experimentată deja în laboratoarele I.C.P.I.L. Realizarea acestei fabrici la nivel de stație-pilot, respectiv mașinile agregatului „Dava” precum și clădirea corespunzătoare, începea în 1971 în urma acordării unor fonduri de 5 milioane de lei, și se încheia, brusc și fără multe explicații, în 1975. Neîncrederea trebuia să-și dea și ea, ca să zicem astfel, replica, în 1977 fiind hotărîta valorificarea parțială a stației-pilot, înaintea chiar ca utilajul principal, mașina-octogon, care costase 2 milioane de lei, să fie experimentat. La sfîrșitul aceluiași an inginerul Nicolae Marghidan adresează un memoriu conducerii superioare de partid. Apreciîndu-se justetea sesizării, s-a decis punerea în funcțiune conform proiectului și experimentarea unei mașini reprezentative din noua linie tehnologică „Dava”. Astfel, invenția aceasta — prima mașină de acest gen cunoscută pe plan mondial în industria lemnelui — intră pe calea cea bună.

Fabrica-magazin „Dava” este, după cum poate să-și dea seama oricine, concepută

pentru a satisface gusturile și preferințele cele mai pretentioase, în materie de confort, ale cumpărătorilor. Ea are înzestrarea de a răspunde celor mai diferite solicitări, în spiritul indicațiilor formulate nu o dată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se realiza un mobilier modern, estetic și funcțional pentru noile apartamente construite. Prin maleabilitatea producției sale, prin posibilitatea executării pe linii automate și în condiții de eficiență economică ridicată a unicatelor, a seriilor mici și mari, „Dava” s-a născut tocmai din dorința de a răspunde acestei chemări. Factorii responsabili vor hotărî, ne exprimăm nădejdea, ce trebuie întreprins pentru buna valorificare a acestei idei, între ale cărei avantaje, în afara celui de ordin cetățenesc, de grabnică și bună servire a cetățenilor conform dorințelor lor, mai trebuie să numărăm și pe cele strict economice. Înălțurarea completă, de exemplu, a stocurilor de fabricație. Sau creșterea, spectaculoasă, a productivității muncii. Sau reducerea consumului de energie, pe garitură, de circa 3 ori. Tot prin comparație cu fabricile tradiționale de mobilă, „Dava” presupune suprafețe productive foarte mici, raportul fiind de la 0,1 la 0,25. Mai sînt, desigur, și alte avantaje, faptul că „Dava” funcționează cu un personal numeric restrîns, de exemplu, dar noi nu ne-am propus întocmirea unei liste complete a lor, ci numai să consemnăm — și să supunem astfel atenției factorilor cu putere de decizie în valorificarea acestei invenții — rezultatul strălucit al unei munci pasionate, perseverente și plină de îndrăzneală, cu care un grup de cercetători de la I.C.P.I.L. au transformat, după cum spune inginerul Nicolae Marghidan, încercînd să-și dea modestia deoparte, o atribuție de serviciu într-o premieră mondială.

DUMITRU ELIADE ■

„Reg-Oil”: ideea a triumfat, dar aplicarea ei trebuie urgentată!

În urmă cu câteva luni, revista noastră a relatat, sub semnătura lui Victor Niță, „lunga și complicata poveste a instalației cunoscute sub numele de „Reg-Oil”, însuși titlul articolului respectiv, „Reg-Oil” sau triumful unei idei”, sugerând progresele înregistrate în ultima vreme de punerea în practică a unei mai vechi invenții, aparținând inginerului bucureștean Adalbert Stoica. Înainte de a aduce problema „Reg-Oil” la timpul prezent, înfățișând cititorilor și, firește, organelor direct interesate situația actuală, să reamintim, în câteva vorbe, în ce constă importanța deosebită a brevetului de invenție respectiv. Autor a 35 de invenții, din care prima, „Dispozitiv de prelungire a zborului în caz de pană la motor”, datează din 1930, Adalbert Stoica, fost cercetător științific principal în cadrul Institutului de cercetări pentru căi ferate, pensionar din 1970, a brevetat în 1972 „Instalația mecanizată pentru regenerarea sau recondiționarea uleiurilor uzate”, având la bază o idee dintre cele mai simple, în virtutea căreia un echipament similar, într-o formă simplă și acționat manual, funcționează cu bune rezultate de aproape 3 decenii. Obținând, cum spuneam, brevetul 58 172/7 decembrie 1972, inventatorul a trăit, în anul următor, satisfacția de a-și vedea invenția apreciată pe plan internațional, două saloane mondiale de prestigiu, „Eurofoire” de la Nancy și „Eureka” de la Bruxelles decernând instalației medalia de aur, primul chiar cu „felicitările juriului”, ca o dovadă de necontrazis a noutății și originalității temei, foarte prețuită în condițiile în care, atunci ca și astăzi, specialiștii de pretutindeni luptă din răsunători pentru economisirea combustibililor și a surselor de energie. În vreme ce, la cererea unui grup școlar din sectorul materialelor de construcții, autorul invenției a pus la punct 20 de instalații, ce funcționează și astăzi cu un randament remarcabil, „Reg-Oil” a fost rapid acceptat și recunoscut în mai multe țări ale lumii, unele din ele cu amplă tradiție industrială, fiind brevetat nu numai în Europa, în Anglia, Elveția, Franța, Belgia, R.F.G. și așa mai departe, ci și pe alte continente, în Japonia sau Peru, de pildă.

Cum, desigur, o chestiune de asemenea anvergură, cu o importanță excepțională pentru economia noastră națională, nu putea rămâne în perimetrul restrâns al unui grup școlar, oricâtă bunăvoință va fi găsit acolo inginerul Stoica, fabricarea a fost preluată, în 1974, de Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău care, după ce a

prezentat un prototip la Târgul internațional București din anul respectiv, a trecut la producția de serie, confecționând primele 33 de instalații pe care le-a răspândit în țară, la Fieni, la Orșova, la Piatra Neamț, la Govora, la Sibiu, la Alexandria, la Orăștie, la Galați etc., primind de la beneficiari numai vorbe de laudă. Dar, confruntându-se cu unele greutăți, Buzăul a renunțat, invenția intrând într-un con de umbră până nu demult când, în cadrul ediției din această toamnă a Târgului internațional, ea a reapărut sub forma unui alt prototip, realizat de Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești.

De la manifestarea respectivă au trecut, lesne de socotit, câteva luni. Dorind să aflăm în ce stadiu se găsește problema „Reg-Oil”, prea des amintită și așezată în fața unor tergiversări nejustificate, am pornit-o, cum se zice, pe firul ei, începând cu INVENTATORUL. Încă în putere, deși suferind de o bronșită rebelă, inginerul Adalbert Stoica, 73 de ani, ne-a înfățișat cu patos avantajele economice ale invenției sale. Destinată regenerării uleiurilor minerale aditive și neaditive utilizate la întreținerea mașinilor și a utilajelor din întreaga industrie, „Reg-Oil” prezintă avantajul efectuării operațiunii chiar la locul de consum, eliminând din eventualele calcule de eficiență costurile implicate de transportul uleiurilor uzate către stațiile de recondiționare. Ea poate asigura un preț de cost foarte avantajos căci, în condițiile în care instalația se poate monta pe câțiva metri pătrați, costând în jur de 25 de mii de lei, „Reg-Oil” poate rezolva regenerarea a 600 de litri de ulei uzat într-un schimb, fluidul regenerat având adesea caracteristici similare cu ale celui proaspăt, fiind astfel cu 80 de procente mai ieftin. Lăsând deoparte latura, să-i zicem, tehnică a problemei, inventatorul ne-a mărturisit că producătorul actual, Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești, l-a solicitat în mai multe rânduri și că, pe măsura puterilor, a răspuns cu promptitudine. Numai că, a continuat Adalbert Stoica, ritmul de transpunere în practică și se pare prea încet, observație cu care am început dialogul la ÎNTEPRINDEREA DE UTILAJ CHIMIC din Borzești.

Ca să respectăm adevărul, trebuie să spunem că, aici, „Reg-Oil” e tratat, în general, cu atenția pe care o merită. Directorul unității, inginerul Constantin Uzum, ne-a mărturisit că a ajuns întâmplător la invenția lui Adalbert Stoica,

auzind vorbindu-se despre ea în timpul unei deplasări la București. De atunci însă a făcut tot ce i-a stat în putință pentru realizarea prototipului și începerea fabricației de serie, numai că s-a lovit de unele neajunsuri, cele mai multe plectate de la stadiul utilajelor din dotare, vechi, necompetitive în momentul de față, din cauza gradului redus de mecanizare. Ca atare, unitatea, deși profilată pe construcții de mașini, și-a încheiat un nucleu propriu de cercetare, condus de inginerul șef Dan Petre, apelând totodată la colaborarea unor specialiști în rafinarea țiteiului și, implicit, a uleiurilor, unul dintre ei, Matei Opran, fiind solicitat să lucreze chiar după ieșirea la pensie. Cu entuziasm și cu forțe proprii, chimiștii din Borzești s-au apucat să rezolve ceea ce se putea rezolva la fața locului, dificilele probleme legate de destinația reziduurilor cu caracter acid, de separarea pământului absorbant etc., colectivul întreprinderii primind, în aceste direcții, un sprijin substanțial din partea inginerilor Traian Costin și Ion Ciofîrcă, petroliști cu experiență. Cu alte cuvinte, la Borzești, s-au făcut progrese, dar asta nu înseamnă că nu s-ar fi putut face mai mult, date fiind importanța deosebită a invenției și necesitățile urgente ale economiei naționale de a reintroduce în circuitul productiv o cantitate cât mai mare de uleiuri regenerabile după metoda lui Adalbert Stoica. Exceptând prototipul expus la T.I.B., un al doilea nu s-a mai produs, deși nota de prezentare, întocmită cu ocazia respectivă, scria că „întreprinderea asigură informații complete privind utilizarea acestui agregat, punerea în funcțiune, școlarizarea personalului de exploatare și livrarea pieselor de schimb”. Nici una din aceste promisiuni nu poate fi, din păcate, onorată, deși, subliniem, colectivul din Borzești s-a străduit și se străduiește pe linia gășirii celor mai bune soluții de materializare a unei idei generoase la un nivel tehnic superior.

Plecând de la una din afirmațiile inimosului director Constantin Uzum, „am trimis „Reg-Oil” spre reproiectare la Ploiești, dar noul proiect nu ne-a sosit, conform înțelegerii, până la 1 decembrie”, am ajuns la cel de-al treilea interlocutor, inginerul Ion Călin din ATELIERUL DE PROIECTARE AL C.U.P.S.I.C. Aici, în cadrul secției de specialitate a Centralei de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică, inginerul Ion Călin, de asemenea mecanic, se ocupă de reproiectarea instalației, alături de colegii săi Elena Ghiță și Vasile Șomoag, acordând un interes deosebit muncii și fiind convins, după

vorbele sale, că vor face o treabă bună, asigurând utilajului revăzută o siguranță deplină în exploatare, o manevră mai ușoară, un grad înalt de securitate și așa mai departe. Și colectivul acesta a fost, într-o oarecare măsură, prins pe picior greșit, reproiectarea instalației „Reg-Oil” nefiind de stricta sa competență. Drept pentru care proiectanții ploieșteni, lipsiți de un tehnolog chimist, absolut indispensabil însărcinării primite, s-au adresat Întreprinderii „Semănătoarea” din București, primind lămuririle necesare. Spunând că „lucrarea e mai complexă decât își închipuie colegii din Borzești, ea presupunând o sumedenie de adaptări și de modernizări”, șeful de proiect vrea, am înțeles, să pună pe seama complexității întârzierii în predare. Dinsul e chiar mai explicit, „Borzeștii au expus la T.I.B. numai carcasa, apoi ne-au trimis nouă o hirtie și cred că vom rezolva totul cât ai bate din palme”, după care subliniază că, fiind de proiectat cam 2 000 de repere, acțiunea nu se va încheia înainte de sfârșitul lui ianuarie, anul acesta urmând să expedieze producătorului numai jumătate din documentație!

Acestea fiind zise, nu putem afirma că, la Borzești și la Ploiești, se stă cu mâinile în sin. Dimpotrivă, într-o parte și în cealaltă, se lucrează cu sîrguință și aplicație, calități care nu ne împiedică să susținem, alind probele de mai sus, că ritmul de transpunere în practică a unei invenții de mare eficiență economică, prețuită deopotrivă în țară și în străinătate, nu e cel dorit. Sigur, explicații se pot găsi, dar e greu de crezut că uleiurile uzate pot fi recondiționate cu vorbe. Și astfel, deși România deține, am arătat mai devreme, o prioritate tehnică absolută în recondiționarea uleiurilor, în momentul de față abia 9 la sută din uleiurile uzate sînt supuse, la noi, operației respective, din acest punct de vedere alte țări, exact cele care au brevetat invenția inginerului Adalbert Stoica în urmă cu ani, stînd mult mai bine, mergînd pînă la a reintegra în circuitul activ jumătate din cantitățile de ulei proaspăt. Pe baza acestor considerente, invităm organele în măsură să urgenteze fabricarea în serie a instalației „Reg-Oil”, atît de necesară, după opinia tuturor specialiștilor, economiei noastre. La câteva luni după „triumful ideii”, nu mai avem dreptul să ne mulțumim cu jumătăți de măsură. Ideea a triumfat, dar aplicarea ei întîrzie, păgubind în fiecare zi, în fiecare ceas, economia națională și, implicit, păgubindu-ne pe fiecare dintre noi.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Cea mai importantă sursă de energie rămîne totuși economisirea energiei

...aceasta a fost una din principalele concluzii la care a ajuns Conferința mondială asupra energiei, ale cărei lucrări s-au desfășurat anul trecut, în luna septembrie, la Istanbul. Dincolo de ceea ce ar putea să pară un reușit joc de cuvinte, se află însă realitatea: de la începutul secolului și pînă în 1974 consumul de energie din țările dezvoltate s-a dublat la fiecare deceniu, astfel încît, dacă pînă la această dată se folosiseră circa 500 milioane tone echivalent petrol (t.e.p.), în prezent s-a ajuns la un consum de circa 5 800 milioane t.e.p. Încă din 1972, energeticianul francez M. Boiteaux scria: „Dacă globul terestru ar fi format din cărbune și petrol, omenirii i-ar trebui mai puțin de două secole pentru a-l arde complet”. Un an mai tîrziu avea să se declanșeze cunoscuta „criză a petrolului”. În fața acestei situații, omenirea caută cu înfrigurare noi surse de energie: nucleară, eoliană, geotermică sau „cărbunele roșu”, energia mărilor, ba chiar și cea a reziduurilor menajere, numită „minereu urban”, toate aceste preocupări vîndînd punerea de acord a tuturor specialiștilor în ceea ce privește limitarea surselor tradiționale: petrolul, gazul metan, cărbunele.

— Este un moment de impas, tovarășe inginer Ion Știrbulescu, peste care nu se poate trece?

— Mă lîmteț să afirm că ne aflăm, în mod sigur, în fața celui mai mare impas al omenirii, dar fără a cădea pradă pesimismului, ci — mai curînd — recomandînd o atitudine conștientă și activă a fiecărei cetățean în scopul unei echilibrări necesare a consumului de energie, pentru că într-adevăr oricine poate contribui, cu un efort minim, aș zice, la o cauză mare, de interes general. Pînă la rezolvările pe care le așteptăm din partea oamenilor de știință, în preocuparea cărora a intrat și hidrogenul, ca un posibil carburant, și energia solară, pe lângă cele mai cunoscute, trebuie drămuite sursele de care dispunem în prezent. Și pentru că despre aspectele deloc minore, dar zilnice, dacă vreți, am mai vorbit și cu alte prilejuri (consumul casnic, comercial, industrial), aș propune abordarea unei teme majore în ceea ce privește consumul nerățional de energie electrică, cu atît mai mult cu cît el poate fi prevăzută și atenuat, pe termen lungi. Mă refer la sectorul construcțiilor civile, dar și al celor industriale, ca și

de altă natură, toate folosind energia electrică, dar fără o preocupare față de raționalizarea consumului. Mai precis: am constatat că proiectanții nu acordă nici o atenție problemelor energetice, decît în măsura în care acestea trebuie să răspundă unor necesități de iluminare, de alimentare a utilajelor industriale ori de încălzire. Iată un exemplu foarte recent: complexul școlar al I.T.B., din Bulevardul Ion Șulea, dispus în formă de „L”, are plasat postul de transformare într-un loc cu totul nepotrivit din punctul de vedere al consumului de energie, deși se știe că există un optim, care permite economisirea unei cantități ce altfel se pierde la transport. Directorul nostru adjunct, tovarășul inginer Vitalie Nogali, a discutat această problemă cu inginerul Constantin Pîslărașu, directorul Institutului Proiect-București, și a obținut reamplasarea punctului termic, fixat inițial la circa 200 m de centrul de consum. Mă întreb însă de ce trebuia să se ajungă de-abia în această fază la o remediare pe care trebuiau s-o prevadă, din start, proiectanții?

— Considerați că, cel puțin pînă acum, nu există un dialog între proiectanți și energeticieni și că acesta apare drept necesar, dacă nu chiar obligatoriu?

— Evident! Gîndiți-vă la o mare hală industrială sau la o uzină complexă în care se lucrează în trei schimburi și care are nevoie de surse de iluminat pe o durată îndelungată a fiecărei zile. Dacă proiectantul nu va fi preocupat de aspectele energetice, va fixa locurile de lampă după fantezia sa, dar necorelat cu raționalizarea consumului, adică la mare înălțime, sau comutatoarele în așa fel încît pentru a se ilumina o linie de producție vor trebui să ardă toate becurile din întreaga hală, cu toate că numeroase utilaje nu sînt acționate în cel de-al treilea schimb. O economie rău înțeleasă — costul unui comutator în plus, de exemplu — conduce la o risipă certă în viitor. Toate modificările aduse ulterior, atunci cînd se fac, necesită însă cheltuieli cu mult mai mari. Începem să facem apel la conștiința oamenilor, să le frînam neglijența, cînd s-ar obține cu mult mai puțin dacă nu am da posibilitățile risipei să se producă. Dar lipsa colaborării la care mă refer este și mai pronunțată în privința construcțiilor civile. De multă vreme, cu toate semnalațiile I.D.E.B. și ale altor organisme specializate, nu se poate

obține o corelare a activității de proiectare cu unitățile furnizoare de energie. Se merge pe cifre și pe procente de consum depășite și neeconomice. Imi permit să citez, sub titlu de proverb, o deviză a unor constructori pe care am putea s-o preluăm numai cu avantaj: „a construi mai bine înseamnă a locui mai ieftin”. Ce vreau să spun? Că din cauza unui calcul unilateral al grosimii pereților, a izolațiilor termice, ca și din cauza unor finisaje de slabă calitate — lufuri la uși și ferestre — se pierde un coeficient important de căldură, care tot energie înseamnă. Desigur, orice lucrare în plus înseamnă o cheltuială, dar s-a stabilit că, pe măsură ce curba investițiilor dintr-o construcție urcă, se înregistrează o scădere a pierderilor de energie. Aceste curbe se întîlnesc într-un punct, care precizează optimul și care ar trebui fructificat. Am consultat un studiu prezentat la Seminarul internațional de la Ottawa anul trecut, consacrat impactului considerațiilor energetice asupra planificării și dezvoltării așezărilor umane, din care rezultă că în Danemarca, Italia, Olanda, Norvegia, Suedia, Anglia îmbunătățirea gradului de izolare pentru locuințe a dus, după 1973, o economie de energie de 20%. Noi am putea îmbunătăți chiar gradul actual de izolare termică a unor construcții deja terminate, luînd măsuri ca în viitor acestea să se producă chiar de la început. La cea de-a XI-a Conferință de instalații, de la Sinaia, octombrie 1977, s-a arătat — dar fără a se trage și concluzia de rigoare — că, prin măsurile luate, s-a reușit ca energia înglobată într-un apartament să se reducă la circa 70 000 kWh, în timp ce consumul total de energie al unui apartament (apă caldă, apă caldă, încălzire, lift, iluminat și alte utilizări casnice) se ridică la circa 28 000 kWh pe an! În prezent, la noi se construiesc blocuri în care încălzirea și alte utilizări casnice se vor face prin mijloace electrice. Pentru aceasta este absolut necesară o izolare corespunzătoare. Revin tot la un exemplu din Franța unde, pentru astfel de locuințe, din totalul cheltuielilor aferente instalației de încălzire, circa 70% reprezintă asigurarea unei izolații corespunzătoare și numai 30% cheltuielile destinate instalației de încălzire propriu-zisă. Explicațiile pe care le dau unii specialiști, și anume că materialele plastice folosite la izolațiile termice sînt foarte căutate pe piața mondială, ar trebui să ne facă mai curînd să le folosim noi cum trebuie. Ceea ce s-a întîmplat, cu ani în urmă, cu cimentul și carbidul produs în țară și trimis la export fără alt criteriu decît acela al „cătării” lor, nu trebuie să se repete și în alte cazuri. Trecerea la încălzirea electrică a noilor blocuri, preconizată pentru un viitor care a început să devină... realitate, reclamă, prin ea însăși, o reconsi-

derare a problemei izolațiilor termice a clădirilor, care — dacă va rămîne nereșolvată în prealabil — va agrava risipa de combustibili necesari pentru obținerea energiei utile, făcînd-o de 2,5 ori mai mare decît în cazul centralelor termice de bloc. De aceea, sînt de părere că este imperios necesar ca și în țara noastră să se normeze pierderile volumice de căldură (W/m.c.°C) cu corectarea corespunzătoare a legislației și a normelor tehnice, executîndu-se măsurători corecte ale pierderilor de căldură din clădiri, ținîndu-se seama și de calitatea execuției, și nu numai de considerente teoretice legate de tipul materialelor folosite. Propun o astfel de acțiune cu prilejul recepționării noilor construcții, și care să devină obligatorie. Pot să vă ofer un calcul estimativ, dar nu prea departe de realitate, privind ordinul de mărime al consumului suplimentar de combustibili, care s-ar putea economisi prin îmbunătățirea izolației termice. Etalonul este un apartament convențional, de trei camere, la care s-ar economisi anual circa 6,5 Gcal, adică echivalentul a circa 923 kg c.c., sau a circa 650 kg petrol sau a 1 857 kg cărbune cu o putere calorică de 3 500 kcal/kg. Dacă același apartament ar fi prevăzută cu încălzire electrică, s-ar economisi anual circa 7 758 kWh, pentru producerea cărora s-ar arde în centrale echivalentul a circa 3 093 kg. c.c. sau 2 166 kg petrol sau 6 190 kg cărbune, cu putere calorică de 3 500 kcal/kg. Extinzînd acest calcul la cele un milion de apartamente ce se construiesc în actualul cincinal, ar rezulta o economie anuală de 6 500 000 Gcal, adică echivalentul a 923 000 t c.c. sau a 650 000 t petrol sau a 1 875 000 t cărbune cu o putere calorică de 3 500 kcal/kg. Dacă aceleași apartamente ar fi prevăzute cu încălzire electrică, s-ar economisi anual circa 7 758 000 MWh, adică aproximativ dublul energiei furnizate anual, în prezent, de I.D.E.B. tuturor consumatorilor săi, inclusiv celor industriali; pentru producerea acestei energii economisite s-ar arde în centrale echivalentul a circa 3 093 000 t c.c. sau 2 166 000 t petrol (circa 15% din producția noastră anuală). Din aceste motive, subliniind încă o dată că fiecare cetățean poate contribui la economisirea energiei, supun atenției specialiștilor părerile mele, care corespund cu cele ale tovarășilor de la I.D.E.B. alături de care muncesc, cerîndu-le să se pronunțe, eventual în coloanele revistei „Flacăra”, și invitîndu-i la o dezbateră sinceră și argumentată a tuturor acestor aspecte, convins fiind că, atunci cînd le cerem oamenilor să se gîndească la consecințele risipei de energie, avem obligația, ca specialiști, cel puțin, s-o facem ca și ei, dacă nu chiar mai bine.

MANOLE CĂRȚAN

„Electroargeș”. Despre mașini, numai bine!

Dar oamenii care le minuiesc?

La poarta întreprinderii te întâmpină ochiul camerei de televiziune cu circuit închis. Este un prim semn al tehnicii de vîrf în organizarea producției. Hălele sînt spațioase, curate, în general se lucrează stînd pe scaun — operațiile sînt migăloase — din loc în loc găsești instalații comandate automat, unele chiar cu ajutorul unor mici calculatoare electronice. Instalația cu laser destinată decupării pastilelor de aluminiu ce reprezintă suportul unor rezistoare pentru electronică profesională, mașinile care sablează lungimea straturilor rezistoare la dimensiuni citite în microni, aparatele de măsură digitalizate, liniile automate care fac depunerii, montează terminale, vopsesc, sortează și marchează, sînt doar exemple ce se referă la dotarea de primă mînă. Este și firesc ca în asemenea condiții oameni tineri și harnici să muncească astfel încît să se poată bucura la orice bilanț făcut. Și în bună măsură chiar așa se întîmplă. Întreprinderea, care din 1976 cînd a început să producă din plin a realizat primele două milioane lei valută economie și a ajuns în acest an, prin asimilare de noi produse, la o economie de circa 19 milioane lei valută, își realizează în mod curent indicatorii specifici. Pe primele 10 luni ale anului la producția globală s-au obținut peste plan circa 30 de milioane lei, la producția netă 38 de milioane lei peste plan, iar cheltuielile totale pe mia de lei au fost reduse cu 16 lei.

Poate că tocmai de aceea se cuvine să nu trecem cu ușurință de unele carențe privind calitatea și chiar prețul de cost ale unor componente. Mai mulți utilizatori de componente, muncitori și ingineri din linia de producție și din ateliere de proiectare de la cîteva întreprinderi de pe platforma de electronică de la Pipera, mi-au vorbit de ne cazuri produse în zona producției de tip profesional. Maistrul Bogdan Oproa de la IEMI mi-a arătat unele rezistoare de tip carbonic ale căror terminale s-au desprins de corp la trecerea montajului prin baia de cositor fierbinte; inginerul Emil Drăgulin, din secția de aparate industriale de măsură a aceleiași întreprinderi, se plîngea de faptul că rezistoarele de tip profesional, cu peliculă metalică, de o calitate corespunzătoare, au un preț cum piperat întrecînd chiar unele similare din import; inginerul proiectant de la FEPER, Nicolae Iosif, mi-a prezentat componente ale căror terminale fuseseră sudate lateral de locurile cuvenite etc. O punguță cu vreo cîteva asemenea mostre am pus-o pe masa tovarășului director de la „Electroargeș”, inginerul Nicolae Vaidescu. Explicațiile date cu acest prilej nu sînt însă decît în mică măsură să satisfacă pe beneficiarii produselor și chiar pe producători. Am urmărit în două secții mari, de rezistoare și condensatoare, fluxul tehnologic, încercînd să vedem împreună cu specialiștii întreprinderii unde există acele rezerve ce se pot folosi pentru îmbunătățirea calității produselor. Un fapt care bate la ochi este acela că alături de tehnica cea mai înaintată — instalația cu laser de exemplu — găsești și instalații într-o stare precară de funcționare sau unele tehnici uzate moral. La atelierul de fasonat și găurit suportul ceramic al rezistorului, în condiții de praf și mult zgomot, lucrătorii de la mașinile care ar trebui să producă complet automat execută manual operația de control a calității. Mai precis, din cutiile unde mașinile aruncă corpurile ceramice ei aleg cu penseta bucițele cu defect; operație greoaie și dacă vrei nesigură, fiindcă omul care a venit obosit dintr-un motiv sau altul la

lucru va avea nu numai un randament scăzut, ci și o capacitate de observare diminuată. Așa se și întîmplă ca la una din fazele următoare, tot un control vizual, să apară defecte într-un ritm ce alternează de la o zi la alta. „Acest fapt, spune Georgeta Popa, ne solicită o încordare puternică și continuă, ceea ce duce și la oboseală. Și cînd obosești prea repede mai greșești. Procentul cel mai obișnuit de corpuri ceramice cu defect este de vreo 10 la sută”. Lipsa mecanizării unor operații — în cazurile amintite mecanizarea ar înlătura subiectivismul muncitorului în materie de calitate și ar sporii simțitor productivitatea — se simte, din păcate, și în alte puncte de lucru. La condensatori ceramici plachetă și disc analizăm operația de acoperire, împreună cu inginerul Virgil Ciornei, șeful de atelier. Operație tot manuală și astfel unele rame cuprind piese care au o acoperire normală iar altele li se zăresc ca niște coaste pe spinarea unui cal slab, terminalele. După părerea tovarășului inginer, o operație ce poate și chiar trebuie să fie mecanizată. De ce oare nu s-a petrecut acest fapt pînă acum?

În același atelier constatăm că argintul depus cu ajutorul unei instalații deservite de lucrătoarea Ioana Lipac nu se află chiar pe centrul pastilelor ceramice, așa cum ar fi fost foarte normal. Vina însă nu este a lucrătoarei amintite fiindcă instalația are, la părțile care glisează, abateri de la axe. „S-a uzat, spune tovarășul Lipac, așa că din cînd în cînd vine meșterul și-l ia la joc băgînd niște pene”. Parcă s-ar lucra roți de căruțe, cînd o nenorocire de cotă se rezolvă cu o lovitură de baros!

Stării necorespunzătoare a unor mașini și lipsei de mecanizare a unor operații li

se alătură slaba pregătire profesională sau indisciplina manifestată de către unii membri ai colectivului. Ecaterina Țircovnică verifică rezistoarele de la o linie de fabricație, așa cum este normal, adică bucată cu bucată. Numai că ea nu cunoaște ce „spune” deviațiile de ac ale sensibilității instrument din fața sa. De fapt, pe cadran, peste notațiile de fabrică sînt însemnate niște repere cu creionul, vreo 7-8 linii care ar putea avea semnificația următoare: între linia asta și asta înseamnă că e foarte bine. Cam rudimentar!

Șefa secției rezistoare, tovarășa inginer Elena Ciornei, care dealtfel a fost de acord, în parte, cu observațiile noastre, remarcă în timpul vizitei prin ateliere prezența nejustificată a unor lucrători departe de locurile lor de muncă. „Și în asemenea cazuri — mărturisea Nicolae Popescu, un tînăr sirguincios care lucra la 8 mașini de filetat — cînd lași mașina singură vreau să spun, se poate întîmpla ca prin tocirea pietrei abrazive filetul rezistorului să fie interupt. Se produce un defect greu sesizabil cu ochiul liber”.

În sfîrșit și o situație care trebuie pusă în legătură cu aspectele unor piese. Lîngă cabinetul tovarășului director am văzut un fel de expoziție cu obiecte nefolosite pentru producție, dar găsite la cîteva locuri de muncă. Printre acestea, sticle pentru vin — cu sau fără — pe care privindu-le îți pui întrebarea cum va fi lucrat în ziua respectivă cel care în pauza de la zece în loc de lapte a băut o jumătate de Odobest?

Se vede limpede deci că mai trebuie făcut ceva la capitele mecanizare, calificare, disciplină. Și dacă există aceste carențe de interior, la fel de adevărat este și faptul că întreprinderea se con-

fruntă cu unele greutăți venite din exteriorul ei. Directorul comercial al întreprinderii, tovarășul Petre Bălău, mi-a vorbit despre faptul că în obținerea unor materii prime de puritate electronică se petrec destule necazuri. După ce a fost asimilat la „Solventul”-Timișoara un carbonat de calciu cu puritatea cerută, întreprinderea primește repartițiile pentru această materie primă de la o fabrică din Ghidigeni. Aceasta realizează carbonatul de calciu ca produs secundar și îl folosea, probabil la decantarea oțetului. S-au făcut intervenții la nivel de centrale, dar inutil: ați cerut carbonat de calciu, aveți carbonat de calciu! Despre puritatea materiei în sine, nici o vorbă. A fost găsit în țară, la Aghești, caolin de un soi special, a fost asimilat, și combinatul minier de la Cluj-Napoca a început să livreze cu regularitate cantitățile comandate de către întreprinderea de la Curtea de Argeș. Un timp totul a fost în ordine. Un timp numai; acum se primește un alt sort de caolin, are o puritate mai mică, aproape 20 la sută apă și sosește vrac, adică este supus în timpul transportului unei noi impurificări. Un asemenea caolin folosit la fabricarea ceramicii menajere oferă rezultate foarte bune. Se și spune: cum de nu puteți folosi dumneavoastră caolinul nostru care este lăudat de toate fabricile de vase din porțelan? În realitate, un punct negru în masa unei farfurii care mai este și pictată nu înseamnă nimic, dar în corpul ceramic de numai cîteva milimetri al unui rezistor duce la rebutarea acestuia — la schimbarea parametrilor sau chiar ruperea lui. În plus cantitatea mare de apă pe care o conține face ca pînă la eliminarea ei să se cheltuiască bani în plus, ceea ce afectează firesc prețul de cost.

Întreprinderea are atelierele proprii de proiectare pentru produse noi, se asimilează tot mai mult pentru reducerea importurilor în materie de componente electronice. Nu poate însă face totul de una singură. Chimista Lenuta Buzilă și inginerul Ion Ilie de la proiectări produse electronice așteaptă din anul 1977 un oxid de bismut de la I.C. Dudestii, care dealtfel a încălcat convențiile din protocol și cu privire la clorura de nichel. De la combinatul din Făgăraș se așteaptă, tot din anul trecut, o anume rășină iar exemplele pot continua. Ce se întîmplă în fond? Întreprinderea nu folosește cantități foarte mari — componentele electronice pasive pe care le produce au dimensiuni mici, uneori (poți de pildă lua într-o singură mînă chiar și o sută de rezistoare), depunerile materiilor prime chimice sînt de ordinul milimetrilor sau micronilor. Marile întreprinderi care ar putea să furnizeze materiile prime preferă astfel să uite de asemenea beneficiari care cumpără cantități mici și mai au și pretenții de calitate. Combinatul de hirtie și celuloză de la Călărași — de pildă — care produce de altfel un sort excelent de hirtie necesară întreprinderii dar nu livrează decît de la 5 tone în sus și nicidecum cîteva sute de kilograme cite i-au fost cerute.

„În prețul de cost al unor componente, o mare pondere o deține pasta rezistivă — ne spune tovarășul inginer Nicolae Vaidescu. Uneori trece de 50 la sută. Această pastă o primim încă din import. Față de primele prețuri ale unor rezistoare profesionale cu peliculă metalică, noi am obținut o scădere a prețului de cost prin elementele de mai bună productivitate și îmbunătățiri tehnologice. Am putea însă să reducem prețul și mai mult dacă am găsi această pastă în țară. Vă rog să notați că noi, cei de aici, așteptăm ajutor din partea institutelor de cercetări care să asimileze acest semifabricat foarte necesar”.

Este o dorință legitimă la care subscriem. Care cercetător nu dorește să-și măsoare ambiția și suflul creator cu realități într-o tehnologie de vîrf? Electroniștii de la Curtea de Argeș așteaptă cu speranță.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Aici, ce bine pot face?”

Desigur, un geam este cu atît mai bun cu cît nu se vede. Exceptînd, bineînțeles, cazul cînd el nu este colorat. La întreprinderea de geamuri din Buzău se fabrică și de unele și de altele. Și toate, zic oamenii, sînt bune. Și tot el mai zic că în afară de geamuri de diferite mărimi și feluri, aici se mai produc, în bună parte, chiar mașinile și utilajele cu care se fabrică geamurile respective. Nu demult, în întreprindere a luat ființă un atelier în care se produce geamul „Izovit”. Același oameni spun că l-au făcut prin autoutilare. Adică, înțelegem, prin ei înșiși.

„Izovit”, spune inginerul Costică Trașcă, este un geam dublu care închide perfect etanș un spațiu de aer uscat. El este un izolator termic și acustic foarte bun. Ca să-l producem, s-a adus, pe la sfîrșitul anului 1972, o linie tehnologică din import. În anul următor a ieșit un produs foarte scump. Costa vreo trei sute de lei metrul pătrat. Constructorii, arhitecții au fost șocați, fiindcă ei comparau desigur cu prețul geamului obișnuit. Ca să vorbim deschis, pe piața românească produsul n-a avut succes. La prețul lui, cam piperat, ne conducea, fără de voia noastră, linia tehnologică. Manopera era destul de sofisticată iar materiile prime necesare metalizării și sudurii erau costisitoare și toate trebuiau aduse la rîndul lor din import, pe valută. Foloseam staniu, bismut, plumb, cupru, titan. Pentru a lichida im-

portul lor și implicit pentru a scădea prețul produsului am încercat asimilarea unor noi aliaje. Am reușit, cu ajutorul celor de la „Neferal” București, să avem un electrod de sudură mai ieftin și la fel de bun, dar costul Izovitolui n-a scăzut spectaculos. Schimbarea trebuia să fie deci radicală. Să renunțăm la tehnologia importată și să încercăm o altă cale de fabricație. Ideea de a etanșa cele două foi de geam prin compuși organici, mai exact prin chituri polisulfidice, se vintura prin fabrică de prin 1975. Dar și chitul polisulfidic se importa, și de aceea i-am rugat, în 1976, pe chimiști să încerce asimilarea în țară a acestor materii. Foarte înțelegători cu noi, în această privință, s-a arătat Centrul de cercetări protecții anticorrosive lacuri și vopsele București, precum și Centrala de produse anorganice Rîmnicu Vilcea. Apoi, la INCERC, am experimentat calitățile de izolator termic și fonic ale geamului, iar la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice, mai exact la Laboratorul de încercări climatice, Izovitul a trecut testul de gelivitate, de bătrînețe, adică rezistența la îngheț-dezghet. A rezultat că geamul, produs prin metoda propusă de noi, evită fenomenul de condens pînă aproape la minus 60 de grade — de trei ori mai mult decît geamul fabricat pe linia tehnologică importată — făcîndu-l utilizabil pînă în regiunile arctice. În același timp, prețul lui scăzuse la jumătate”.

Noul produs era așadar experimentat, omologat, dar el trebuia să fie și fabricat industrial. Pentru aceasta, deci, era necesară o tehnologie, trebuiau proiectate și executate mașinile și utilajele noi. Ilie Dumitru, muncitor specialist în cadrul atelierului mecanic central și vicepreședinte al C.O.M., își aduce aminte nu de discuții interminabile, ci scurte, exacte, precise, cu termene stabilite de comun acord și responsabilități deloc ușoare, tot așa cum inginerul Costică Trașcă, Ladislau Cefco și Dorin Nuțescu n-au uitat și nici nu vor putea uita atît de repede de dumnicile petrecute cu inginerul Andrei Corneanu, directorul întreprinderii, în fața planșetelor, unde soluțiile se înlocuiau unele pe altele colegial dar ferm, cu gîndul, deopotrivă, al imaginării unei linii de fabricație moderne, originale și de mare eficiență. Prin miinile meștere ale lui Ilie Dumitru, ale tehnicianului Victor Ghinea și ale muncitorului Constantin Sava, ideile prindeau viață și intențiau nădejdea că ambiția celor de la întreprinderea de geamuri a Buzăului nu era deloc deșartă, ci una care se apropia pas cu pas de scopul ei. Au fost luni de zile de muncă. La sfîrșitul anului trecut, noua linie tehnologică intra în funcțiune. Pe buzoieni ea îi costase aproape un milion de lei, pe cînd prețul liniei importate pentru fabrica lor, cu cîteva ani mai înainte, se ridicase la 3 milioane lei valută. Economile realizate numai în acest an prin reducerea importurilor materiilor prime — acele metale rare de care vorbeam la început — se ridică la alte 2 milioane de lei. În același timp, datorită prețului de data a-

ceasta accesibil al geamului „Izovit” precum și datorită faptului că el asigură o protecție fonică și acustică comparabilă cu un zid de cărămidă lat de vreo 60 de centimetri, noul produs a început, în scurt timp, să-și facă vad serios printre beneficiari. Cu acest fel de geam s-au acoperit suprafețe uriașe de sere la Galați, Suceava, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. „Izovit”-ul își face loc de asemenea în construcția hotelurilor, spitalelor, școlilor, a unui număr din ce în ce mai mare de instituții publice. Ba chiar și la cele ne-publice, în construcția obișnuitelor apartamente, unde înlocuiește cele două rînduri de ferestre cu o singură cercevea avînd geam dublu. Economile de metal, de lemn, de energie devin în felul acesta, după cum oricine își poate da seama, considerabile.

Și toate acestea, după cum spuneam, au pornit dintr-o simplă acțiune de autoutilare. Ce-i drept, dacă intri în amănunte, vezi că ea n-a fost chiar atît de simplă. Dar, la întreprinderea de geamuri din Buzău, oamenii au un fel de a gîndi curat și esențial, care lămurește pînă la urmă în folosul lor chiar lucrurile mai complicate și, desigur, al nostru al tuturor.

În noul atelier „Izovit”, creat prin forțe proprii, fără investiții din partea statului, citeam aceste cuvinte, scrise frumos, cu litere albastre, pe un carton alb: **Cea mai nobilă întrebare din lume e aceasta: „Aici, ce bine pot face?”** Am aruncat privirea, întrebător, către Mihai Macovei, șeful de schimb. „Ce bine?, a zis el. Tot ce se vede în jur...”

C. DUMITRU

Scrisoarea săptămânii

„Femeile n-au slujbe”

Mă aflu cu câteva zile în urmă în Piața Universității, și cum mașinile se cam lăsau așteptate, în stație se adunaseră numeroși cetățeni. Era ora 12. În sfârșit, un „85” se apropie și, cum se întimplă de obicei, un pic compact de oameni, între care mai multe femei de vârste diferite, se îndreptară către ușa de acces a mașinii. În acel moment, un bărbat tânăr, bine îmbrăcat, cu pălăria pusă puțin pe-o ureche cu vădită intenție de a fi „șic”, pătrunse din spate, își făcu loc împingând cu toată puterea pe cei din fața lui și reuși să urce primul în mașină. Până aici, nimic ieșit din comun. Cu toții simțim zilnic martorii unor asemenea procedee. Dar când — și aici e aici — una dintre femeile bruscate zise, cu oarecare umor: „Uite, bărbății trec înainte și ne lasă în urmă, frumos e?”, respectivul se întoarse din interiorul mașinii către scară strigând: „Ehe, femeile n-au slujbe!” Atunci m-am urcat și eu. M-am uitat cu atenție la oamenii care umpluseră mașina și, în mod special, la femei. Toate, dar absolut toate, deși atât de diferite între ele, aveau pe chip o profundă concentrare, o preocupare lăuntrică pentru problemele, fie ele mari sau mici, ale tralului cotidian, ale vieții. Pe nici una din fețele acestor femei nu s-ar fi putut citi vreă urmă de ostentatie ori de neseriozitate. Nu! Deloc!

M-am apropiat de acel bărbat cu pălăria pusă pe-o ureche și i-am spus încet: „Nu vrei să facem pariu că în mașina asta sînt femei care au slujbe?” S-a întors către mine, părrea mirat, și zise din nou: „Eh”, adică un fel de „De ce nu?”. „Dar pentru 1 000 de lei pariez?” am insistat eu. A tresărit și, mai umilit și parcă puțin speriat, s-a în-

depărtat grăbit de mine. Puțin după aceea a coborît și l-am văzut intrînd într-o croitorie. Mi-am zis că probabil caracterul serviciului său l-a adus la acea oră la cooperativă. Nu-mi venea să cred că, la ora 12, venise pur și simplu la o probă, după ce arătase atîta dispreț față de femeile care, chipurile, n-ar avea slujbe. Acest cetățean nu știa sau nu îl interesa faptul că femeile au slujbe și că reprezintă 48 la sută din forța de muncă a Capitalei. Că înainte și după orele de serviciu femeile fac cumpărături obositoare, gătesc, deretică prin casă, se ocupă de copii, și de cite și mai cite...

Și dacă lucrurile stau astfel, și așa stau, de unde venori atîta lipsă de respect pentru munca femeilor? De ce atîta desconsiderație la unii bărbați pentru aportul extraordinar al femeilor la tot ceea ce se realizează astăzi în țara noastră? O trăsătură dominantă a oamenilor de la noi a fost întotdeauna buna-cuviință, căldura inimii. De unde atunci acest vînt rece de golănie în comportarea și limbajul unor cetățeni? Nu ne facem oare vinovați de lipsă de răspundere reprobind doar în tăcere asemenea abateri de la buna-cuviință? A lovi, a jigni cu aprecieri neintemeiate pe femei în demnitatea lor de truditore nu este numai o simplă abateră de la elementara bună-creștere. Asemenea manifestări dovedesc o nepăsare și o indiferență periculoasă față de semenii. Pentru oameni, urmările unei asemenea atitudinii sînt ucigătoare. Știm cu toții că presa, radioul, televiziunea sînt preocupate să combată tot ceea ce este potrivnic vieții noastre, dar socot că este necesar ca opinia publică să nu rămînă pasivă iar reacția civică să se manifeste cu promptitudine. Cu acest gînd am notat aceste rânduri...

BEATE FREDANOV

„2 000 000 kilometri la volan!” — atît a parcurs în cei 28 ani comunistul Andrei Dumitru, conducătorul autocarului Agenției de turism din stațiunea balneoclimaterică Slănic-Moldova. „Nea Miluță”, așa cum este cunoscut în stațiune — unde de fapt s-a și născut — nu a avut în cei aproape 30 de ani de cînd sofează nici un accident. Omul cu fire albe la temple este deosebit de apreciat. În curînd va implini 5 decenii de viață. Cei care au „pluțit” cu autocarul său nu pot să nu-și amintească de acest om, de snoavele pe care le spune în momentele de respiro în dulcele său grai moldovenesc, de siguranța cu care i-a purtat prin cele mai pitorești locuri din țară sau din străinătate. Îi urăm DRUM BUN în continuare, din inimă! (Nicolae Tokacek)

Din partea Cooperativei de consum Tulgheș, Harghita:

„Urmare articolului apărut în revista FLACĂRA nr. 39/1978, vă comunicăm următoarele: a fost confirmată condiționarea conservelor de sarmăluțe în foi de varză, însă la data controlului nemalexistînd în unitate acest sortiment, nu s-a putut stabili dacă acestea aveau sau nu termenul de garanție depășit: cu ocazia controlului efectuat au fost descoperite și alte nereguli pentru care lucrătorul gestionar Ștefan Balmos a fost sancționat pe loc cu o amendă de 1 075 lei; tot cu ocazia controlului au fost scoase din efectiv mărfurile ce au fost găsite cu termenul de garanție depășit, conform procesului verbal din 9 octombrie 1978 în sumă de 5 382,55 lei; pentru îmbunătățirea condițiilor de depozitare a mărfurilor a fost construită o magazie metalică portabilă; s-a discutat cu întreg colectivul de oameni ai muncii abaterile constatate.

Din partea Procuraturii județului Gorj:

La scrisoarea lui Burtea C. din Focșani, publicată la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, în urma verificărilor efectuate vă informăm următoarele: la data arătată de semnatura scrisorii, din cauza aflurenței de vizitatori la „Pestera Muierii” din comuna Bala de Fier, județul Gorj, organele locale din comună au folosit ca ghid ajutător pe elevul Rădulescu Gheorghe de la Școala generală din localitate. În aceste condiții, elevul a încasat taxa de intrare deși nu avea asupra sa carnet de bilete, realizînd suma de 54 de lei. Deoarece ghizii titulari Dubolu Dumitru și Zaharia Gheorghe, împuterniciți de către consiliul popular pentru îndeplinirea acestei sarcini nu s-au preocupat pentru realizarea acestei sarcini și nici nu au supravegheat activitatea ghidului ajutător, au fost sancționați cu diminuarea retribuției pe luna septembrie 1978 în procent de 10 la sută, iar suma de 54 lei încasată de elevul Rădulescu a fost recuperată de către consiliul popular. În ceea ce privește perceperea taxei de intrare la peștera Polovragi, acest lucru s-a constatat a fi făcut de copiii Rădulescu Valentin și Vonescu Nicu în vîrstă de 12 și, respectiv, 13 ani. Peștera nu este amenajată pentru

vizitatori, iar cei doi copii, la solicitarea turiștilor au condus pe aceștia, primind daruri diferite sau chiar bani. Deoarece copiii sînt elevi la școala generală din comună, au fost atenționate cadrele didactice și părinții minorilor pentru o mai atentă supraveghere a acestora și evitarea unor asemenea situații. Referitor la efectuarea și comercializarea unor fotografii de proporții reduse la prețuri mari, acest aspect nu s-a confirmat.

Mă numesc Nichita Paul și locuiesc în Constanța, str. Răzoruului nr. 87. Împreună cu fratele meu, Nichita Gh., am hotărît să ne construim o locuință proprietate personală în regie proprie. După obținerea documentelor legale ne-am adresat pentru executarea anumitor lucrări cooperativei „Constructorul” din Constanța, str. Costache Burcea nr. 4 bis. În octombrie 1977 am primit autorizația de construcție și tot atunci m-am prezentat la sediul cooperativei să contractez lucrarea, mi s-a răspuns că nu se mai poate contracta pe anul 1977 deoarece capacitatea de lucru este acoperită pînă la finele anului. Aminat pînă în aprilie 1978, mi s-a spus că nu dispun de muncitori necalificați pentru săpături fundație și turnat beton. Am executat personal această lucrare. Menționez că am luat beton de la cooperativă unde mi s-a taxat și manopera. După aceasta am mers din nou la „Constructorul” pentru contractarea lucrărilor de turnare a structurii de rezistență și zidărie. Cu zidăria n-au fost de acord spunînd că nu au material. Am acceptat să-l procur personal, urmînd ca să contractez numai structura de rezistență (cofraje, armături betoane). Și așa mi s-a întocmit un contract pentru cele de mai sus. Contractul prevede începerea lucrării la 1 iulie și terminarea ei la 1 noiembrie 1978. Au început zeci de peregrinări la cooperativă pentru a mă interesa de ce nu vin să înceapă lucrările. Am fost la șeful biroului producție care mi-a spus că acest contract nu-l interesează, avînd alte probleme mai importante de rezolvat. La începutul lunii septembrie a.c., totuși a dat ordin de începere a lucrărilor. Un lucrător mi-a cerut, nici mai mult, nici mai puțin 3 000 de lei pentru ca să se apuce de treaba deja plătită prin contract. Bineînțeles că n-am fost de acord și tot bineînțeles că nu s-a apucat de lucru nici pînă în prezent. Am revenit la șeful producției pentru rezolvarea problemei, care m-a trimis înapoi la același lucrător. Am fost de mai mult ori în audiență la consiliul popular de unde am fost trimis să tratez problema cu un anume fierar-betonist ca să-mi execute fașonarea fierului beton după orele de program urmînd să mă înțeleg cu acesta asupra prețului. N-am rezolvat nimic nici cu acesta din motive lesne de înțeles. Mă întreb de ce la „Constructorul” nu se respectă contractele, de ce oamenii muncii de aici, în special șefii de echipă, cer bani mulți pentru lucrări odată plătite, de ce cooperativa „Constructorul” nu-și onorează contractele, neglijînd populația, de ce conducerea acestei unități nu are autoritate asupra subordonaților?

În numele locuitorilor din satul Nemeș, comun Moșna, județul Sibiu, vă scriem despre starea deplorabilă în care se află drumul spre satul nostru Nemeș, care se află situat la o distanță de 13 km de orașul Mediaș pe direcția Agnita. Înainte de intrarea în comuna Moșna, la ramura Nemeș, drumul spre sat se abate la stînga pe o distanță de 6 km. Prin anul 1968, acesta s-a pietruit, după care a fost deschis un traseu de autobuze I.T.A. Treptat, numărul de persoane muncitor în întreprinderile mediesene a crescut, navetiștii s-au înmulțit simțitor. La aceștia se adaugă elevii. Dat fiind numărul mare de solicitanți, se efectuează 11 curse pe zi. La prima vedere toate bune și frumoase. Dar cînd se strică timpul și ploaie nu mai avem certitudinea că ajungem la serviciu sau la școală. Pe drumul respectiv circulă

multe mașini grele care au dus la deteriorarea drumului. În primăvara acestui an, în perioada martie-aprilie, autobuzele nu au mai putut intra în sat din cauza gropilor și a hirtoapelor. Astfel, am fost nevoiți să ne sculăm la orele 3-4 dimineața și să ieșim peste dealuri, pe noroale, pînă la soseaua asfaltată. Odată cu venirea verii, am ieșit la muncă patriotică și am curățat șanțurile. Dar, lipsind piatra, am făcut numeroase cereri la secția de întreținere a drumurilor. Lucru curios, ni se spune că drumul aparține de Consiliul popular comunal iar la Consiliul popular — invers. Toată vara s-au adus doar câteva mașini cu balast care din comoditate au fost basculate în porțiunea de drum apropiată de asfalt, unde nici nu era necesar. Gropile, în urma ploilor din acest an, au crescut. Șoferii de pe celelalte trasee, speriați de starea drumului, atunci cînd se defectează autobuzul de pe traseul nostru, refuză a-deseori să ne ajute. La toate acestea, mai adăugăm faptul că atunci cînd sînt cazuri de boală grave, nici salvarea nu poate intra. Cererea noastră este aducerea urgentă a pietrei pe drum, pentru a călătorii în condiții acceptabile, urmînd ca în viitorul apropiat să beneficiem și de asfaltare. Sperăm că apelul nostru va găsi înțelegerea cuvenită. (Semnează un număr de 46 locuitori ai comunei).

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.
● FLACĂRA* nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Valeriu Stănoiu — Bacău. Nu vi s-a admis înscrierea la Școala de maștri mecanici, pentru că sînteți de profesie sudor. Pentru anul viitor, la Bacău, este prevăzută în plan și o clasă de maștri sudori unde veți avea și dumneavoastră posibilitatea să vă înscrieți.

Domnița Ilieș — București. Vi s-a atribuit un apartament cu două camere în cartierul Drumul Taberei.

Paraschiva Lazushevici — Roman. Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale va sprijini pe fiica dumneavoastră în obținerea unui loc de muncă corespunzător stării sănătății sale.

Tiberiu Buruiană — Reșița. Cererea dumneavoastră pentru locuință este în evidența Consiliului popular și se va rezolva în prima urgență.

Nicolae Drăghici — București. Am fost informați că s-au executat de către I.C.A.B. remedierile necesare.

Gheorghe Comănac — Gh. Gheorghiu Dej. În urma examenelor și investigațiilor care vi s-au făcut, ați fost încadrat în gradul II de invaliditate.

Zoie și Ioan Pop — Iași. Vi s-a aprobat de către M.I.C.M. încadrarea și efectuarea stagiului la Întreprinderea „ELECTRONICA” din București.

Mihălahe Ștefănescu — comuna Voluntari, București. Adresați-vă direct instanțelor de judecată.

Constantin Palade — comuna Crucea, Suceava. Nu am primit.

MARGA NEDELEA

Din partea U.J.C.S. — Dimbovița:

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Olga Drăghici, om al muncii în cadrul unității noastre, prin care solicită sprijin în vederea obținerii unei locuințe, vă aducem la cunoștință că în urma posibilităților ce au fost create în acest sens, totavasta O.D. a primit locuință corespunzătoare, aprobarea fiind confirmată în ședința Biroului executiv al Uniunii județene din data de 20 noiembrie a.c., la propunerea comitetului de sindicat din cadrul unității noastre.”

Din partea Ministerului de Interne:

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Vasile Rebegea din comuna Podu Turcului, județul Bacău, în care se sesizează aspecte negative din activitatea unor cadre de la postul de miliție din comuna Podu Turcului, vă comunicăm: în urma verificărilor efectuate și datorită mai multor scrisori adresate anterior conducerii Ministerului de Interne, a rezultat că plf. adj. TIHOAC ALEXANDRU — șeful postului de miliție și plf. CIRMACIU CONSTANTIN — ajutor șef post — au comis abateri disciplinare, fapt pentru care s-a luat măsura trecerii lor în rezervă.”

În urmă cu o lună de zile, organele I.T.B. au mutat stația de tramvai din dreptul străzii Marmorei la strada Subcetate (soseaua Chitilei, linia tramvaiului 10, sectorul 8). Prin mutarea acestei stații sînt dezavantajați peste 1 000 navetiști pe calea ferată ce tranzitează prin stația București-Triaș și mulți copii ce învață la Școala 83. Pentru edificarea dumneavoastră redăm mai jos greutățile create ca urmare a schimbării acestei stații: 1. — Înainte de schimbare, cînd stația se numea „Marmorei” și era situată în dreptul Școlii nr. 83, loc de unde copiii luau mijlocul de transport fără a fi nevoiți să parcurgă sute de metri în circulație intensă — pericolul accidentării copiilor era redus la maximum intrucît

tramvaiele erau obligate să oprească și odată cu ele și autovehiculele. Adresăm forurilor în drept rugămîntea să ne ajuteți în rezolvarea acestei probleme. (Scrisoarea este semnată de un număr de peste 20 cetățeni).

Urmare a articolului „Un vraf de dosare n-a putut acoperi o decizie abuzivă” (FLACĂRA din 2 februarie 1978), vă sesizez că decizia definitivă obținută n-a fost executată integral nici pînă în prezent. În urma îndelungatelor mele insistențe, în luna martie Banca de investiții a operat, în carnetul meu de muncă, mențiunile „Reincadrat” și „Transferat” (situația cerută), însă n-a completat și coloana „retribuție” din carnetul în speță, prin aceasta încălcînd prevederile legii (respectiv art. 1 și art. 11 din Decretul 92/1976 și art. 4 (e) din ordinul 136/1976 al Ministerului Muncii).

Din această cauză, am fost nevoit să întenez un alt proces (al 11-lea!), în urma căruia Tribunalul municipiului București, secția a IV-a civilă, a emis decizia nr. 2566/20 IX 1978, obligînd Banca de investiții, după cum urmează: 1) „să-mi achite drepturile bănești cuvenite pînă la data de 14 martie 1978, corespunzătoare încadrării avute la desfacerea contractului de muncă (2 II 1971 — n.n.), cu adaosul tuturor majorărilor intervenite prin efectul legii”; 2) „iar de la data transferului (14 III 1978 — n.n.) și cu adaosul drepturilor cuvenite potrivit gradărilor cîștigate, în măsura în care acestea ar fi fost acordate și ținîndu-se seama de drepturile restabilete”.

După foarte multe insistențe, Banca de investiții a executat prevederile de la pct. 1, însă refuză executarea celor de la pct. 2, sub motiv că așa a stabilit Consiliul său de administrație (?). Deci, la abuzul săvîrșit, sesizat de dumneavoastră prin publicarea articolului amintit mai înainte, se adaugă acum alte ilegalități, subsemnatul devenind obiect de tranzație, subiectivism și arbitrar, în scopul limitării drepturilor care mi se cuvin, cîștigate în urma lungului diferend judecătoresc cu instituția citată (Ing. Vladimir Popescu — Brașov, str. Smirdan nr. 5).

14 întrebări pe adresa OSIM-ului

Interviu cu tovarășul George Filipaș, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci

— Cum apreciați, tovarășe George Filipaș, citarea — destul de frecventă în ultima vreme — în presă, a Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, al cărui director sunteți? Faceți, poate, o legătură între acest fapt și cincinalul revoluției tehnico-științifice în care ne aflăm?

— În primul rând vreau să arăt că nu sintem deranjați de atenția ce ni se acordă în presă, chiar și atunci când accentul este critic, așa cum s-a întâmplat, destul de recent, și într-un material publicat în „Flacăra”, semnat chiar de dumneavoastră și în care se relatea despre motorul imaginat și realizat într-o nouă variantă de către inginerul Iosif Roșiu din Timișoara. Considerăm chiar, în ciuda unor rezerve pe care le avem, în ceea ce privește punctul de vedere asupra unei invenții, acceptate sau nu, că ceea ce apare în presă este de natură să constituie un sprijin pentru activitatea noastră, în special în direcția lămuririi autorilor, care pot învăța ce anume trebuie să întreprindă pentru a se pune de acord cu prevederile legale care guvernează, în prezent, drumul oricărei idei, de la exprimarea ei până la concretizare, atunci când este găsită interesantă și utilă. În etapa la care v-ați referit, se urmărește, îndeaproape, stimularea creativității și, tocmai din această cauză, cadrul legal destinat activității de invenție va fi mult îmbunătățit, mai fidel acordat cu necesitățile și cu starea de fapt care definește domeniul respectiv. Actele normative nu sint privite ca niște dogme, de la care nu există abateri, ci — dimpotrivă — ca elemente dinamice, menite să răspundă, în mod superior, unei anumite situații, raportată la toate aspectele, mai vechi sau mai noi, care pot să apară. Am început cu cadrul legal pentru că, adeseori, el este privit de către unii autori drept principala cauză a insuccesului lor, aceasta, în primul rând, ca o consecință a necunoașterii lui sau a unei cunoașteri superficiale. În această privință există un simbul de adevăr: pe noi legea ne obligă, ca orice lege, la rigori inevitabile, cum este, de pildă, întocmirea completă a dosarului unei invenții, din care nu pot lipsi anumite piese, pentru ca acțiunea de verificare să poată fi declanșată. Deci, nu putem să ne sesizăm, din oficiu, cum se spune, fără a avea o cerere înregistrată, desenele și întreaga documentare tehnică a unei invenții, descrierea corespunzătoare a acesteia; în etapa imediat următoare ne sint absolut necesare avizele unui institut central sau de profil, fixarea unor termene și așa mai departe. Din ignorarea acestor prevederi elementare, sintem în situația de a primi solicitări care nu ne privesc, pur și simplu, greșit îndrumate spre instituția noastră, cum, alteori, cereri interesante pentru O.S.I.M. ajung prin alte părți și nu la noi.

— Poate fi acuzat în ceea ce vă privește și formalismul?

— Dacă a respecta legea înseamnă a fi formal, da, însă o astfel de idee mi se pare absurdă, din moment ce un act normativ trebuie să aibă o... formă pentru a fi înțeles, comunicat și respectat. Munca noastră cu inventatorii se poate desfășura fie direct, în mod individual, cu fiecare dintre ei, fie prin intermediul unităților socialiste a căror obligație, tot legală, este aceea de a-i sprijini pe autori. Aici se înregistrează, uneori, neajunsuri pentru că nu toate întreprinderile dispun de colective de oameni bine instruiți, cu înclinații spre cercetare și spre nou, capabili să-și găsească timpul necesar studierii propunerilor primite; alteori, colectivele existente se schimbă prea des și, odată cu modificările respective, se pierde continuitatea trebuitoare în astfel de împrejurări. Ceea ce pot să vă asigur este că, și în aceste condiții, nici o idee prețioasă n-a fost amputată. Fac afirmația bazat pe o experiență de peste 22 de ani petrecuți în cadrul C.N.S.T.-ului, cu care O.S.I.M.-ul colaborează perma-

nent. Ba mai mult decît atât, îi sprijinim pe autori chiar cînd dosarul nu este tocmai complet, intrînd cu ei în corespondență, dîndu-le indicațiile de rigoare, pentru a-i ajuta să se înscrie pe făgașul legal. Edităm o revistă de specialitate și un buletin de invenții și inovații, cea dintîi cu o periodicitate trimestrială, cealaltă lunară. Din păcate, nu toate întreprinderile interesate (și așa fi curios să văd care din ele se poate declara neinteresată?) se abonează măcar la Buletin, ceea ce duce la pierderea contactului cu actualitatea, la ignorarea unor noutăți de ordin organizatoric ori legal care survin, la o carență în informarea autorilor și punerea acestora în situația de a prezenta idei depășite sau înregistrate de alții pe plan național sau internațional. Chiar și în astfel de condiții, înregistrăm, anual, un volum de circa 4000 de cereri de invenții. În 1976, și aici așa face o legătură directă cu cincinalul revoluției tehnico-științifice, s-a produs un vîrf: 4600 de cereri primite.

— Cîte din acestea se rezolvă?

— Între 60 și 65% sint caracterizate drept invenții.

— Raportat la situația pe plan mondial, ce înseamnă aceste cifre?

— Ne situăm printre primele țări din lume, chiar și în privința coeficientului de realizări concrete ale invențiilor acceptate: 47% în ultimii 15 ani.

— Care sint domeniile cele mai productive?

— În momentul de față, chimia, electronica, electrotehnica și construcțiile de mașini.

— Există o supraveghere a eficienței acestor invenții?

— Una globală, da. Mă gîndesc la eficiența aplicării acelor invenții în care unitățile socialiste sint titularii de brevet, iar invențiile s-au realizat în cadrul obligațiilor de serviciu, legat de necesitățile unităților respective. În cazurile dispersate, în care autorii dețin brevetul și nu și-au găsit un titular dispus să-l aplice, ne este foarte greu să avem o evidență. Noi nu putem fixa un titular, în afara persoanei inventatorului și, de multe ori, punerea în practică a unei idei noi necesită nu numai fonduri bănești dar și realizarea unei tehnologii pe care un particular n-o poate suporta.

— Vi se pare firească o atare stare de fapt?

— Nu este important ce mi se pare ori nu mi se pare mie firească. Legislația în vigoare prevede utilitatea imediată sau de perspectivă a oricărei invenții, știut fiind că survin sarcini de experimentare și, implicit, probleme financiare. Raportul omologare-valorificare îmi apare absolut rațional. Trebuie cunoscută prevederea legală potrivit căreia, atunci cînd autorul cesionează statului invenția sa, el este scutit de taxele de înscriere a acesteia. În cazuri deosebite, avem posibilitatea de a-i scuti noi înșine de plata respectivă, prin intermediul Ministerului de Finanțe, chiar dacă invenția rămîne în posesia autorului. Există posibilitatea ca O.S.I.M.-ul să se autofinanțeze, ceea ce va impune crearea unui sector de urmărire a valorificării brevetelor eliberate. Dar și pînă atunci, încercăm să răspundem unor sarcini pe care ni le asumăm, deși nu sint prevăzute expres în actuala lege, sensibilizînd unele unități industriale și ministere cînd ne dăm seama că ni s-a propus o invenție valoroasă, lipsită de titular. De asemenea, înaintăm propunerile noastre C.N.S.T.-ului, în scopul îmbunătățirii planurilor sale de cercetare și de dezvoltare tehnologică, pe baza documentării la zi și la nivel mondial pe care o deținem, în funcție și de sectoarele prioritare ale economiei naționale stabilite la nivelul conducerii statului nostru. Precizez că munca de urmărire a aplicării invențiilor se face doar în puține locuri în lume, principala preocupare fiind aceea față de protecția brevetelor. Noua legislație, despre care am amintit, va cuprinde și o altă noutate: aplicarea de contravenții în cazurile în care unitățile socialiste nu-și vor îndeplini integral obligațiile de valorificare a invențiilor.

— Cine sint oamenii care lucrează la O.S.I.M.?

— Specialiști de înaltă calificare, din diverse domenii, care au trecut printr-o unitate de producție, prin învățămîntul superior de specialitate, proiectare sau cercetare și care cunosc limbi străine. Dar și în aceste condiții rămîn unele domenii neacoperite cu specialiști. Este suficient să vă spun că biblioteca noastră de invenții cuprinde 8 milioane de brevete, din întreaga lume, deci un volum impresionant care se cere cercetat și cunoscut.

— Care sint avantajele pe care statul nostru le oferă inventatorilor?

— Statul suportă taxele de protecție, prin unitatea care aplică invențiile, cheltuielile de experimentare și finalizare a acestora, așa cum nu se întâmplă în foarte multe țări, cu excepția celor socialiste. Este un avantaj pe care mulți inventatori nu-l apreciază cum se cuvine. Cu toate acestea, bilanțul financiar al O.S.I.M.-ului este pozitiv. Încă o precizare, privind etapa actuală a dezvoltării și stimulării activității de creație tehnică: noua legislație prevede o organizare mai favorabilă depistării, asigurării și protecției invențiilor ca și reducerea ciclului necesar valorificării ideilor înaintate. Intenționăm să ne asigurăm, în unitățile productive, consilierii pentru invenții care să poată referi și asupra „purității” brevetelor, în cunoștință de cauză, oameni care să știe dacă acestea sint acoperite pe plan național și mondial și care să răspundă și cerințelor de înnoire a producției. Este cu atât mai necesară o astfel de acțiune, cu cît brevetele reprezentă cea mai proaspătă informare tehnico-științifică, aflîndu-se cu ani de zile înaintea revistelor și cărților de specialitate.

— De unde provin totuși nemulțumirile autorilor față de activitatea O.S.I.M.-ului, în afara celor explicate de dumneavoastră, la începutul convorbirii noastre?

— Probabil din cauză că valorificarea unor invenții durează ani de zile. O explicație este lipsa de suport economic, adică ineficiența economică rezultată, insuficiența utilității unor idei noi în raport cu procedeele în curs de folosire. Excluzînd sensibilitatea autorilor și receptivitatea beneficiarilor la nou, trebuie să recunoșc că unii conducători de întreprinderi nu vor să se complice cu un lucru nou, atîta vreme cît trebuie le merg bine, pe căi bătute.

— Ce este obiectiv și ce este subiectiv în actualul stadiu?

— Subiectiv mi se pare tot ceea ce provine din mentalitatea unităților beneficiare, lipsa de receptivitate, teama de a schimba ceva, adică obiectele în sine devenite specifice unei ramuri industriale, frica de nereușită care, pe lîngă implicații materiale se reflectă și în plan moral. Așa, de pildă, conducătorii unor unități nu sint întrebați cît s-a pierdut prin aplicarea unei invenții, dar sigur trebuie să răspundă atunci cînd se pierde prin punerea ei în practică. Obiectiv este ciclul necesar transpunerii la scară industrială a oricărei invenții.

— Ce-și reproșează O.S.I.M.-ul în aceste situații?

— Că formalitățile pe care le are de îndeplinit durează foarte mult, că unele acte de protecție (brevete, certificate) așteaptă îndelung să fie eliberate, că nu reușim să tipărim aceste acte, în timpul cel mai scurt, întrucît nici nu beneficiem de o capacitate proprie de imprimat, ci trebuie să apelăm la alții. În prezent, peste 2500 de invenții caracterizate sint netipărite.

— Cum s-ar putea cîștiga încrederea autorilor aflați în fața „judecății” O.S.I.M.-ului?

— Aflînd că elementele noastre de apreciere sint cît se poate de precise, obiective și axate pe: utilitatea unei invenții, găsirea unui titular, realizarea practică și în condiții de eficiență eco-

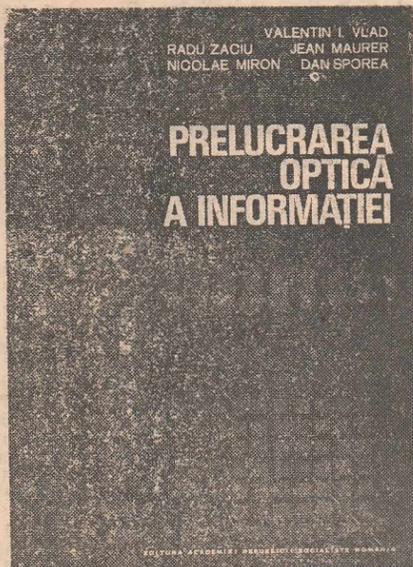
nomică și stabilirea caracterului de nouitate pe plan mondial a ideilor, sector în care uneori se poate greși tocmai din cauza uriașului volum de invenții. Fără a dori să generalizez, trebuie să vă spun că, de multe ori, sintem puși în situații absolut imposibile. Multe „idei” sint de-a dreptul aberante și totuși nu putem trece peste ele fără îndeplinirea tuturor formalităților de rigoare. În astfel de cazuri, riposta autorilor este spontană și precisă și ea include toate posibilitățile ce stau la îndemîna oricui, reclamațiile fiind trimise tuturor forurilor politice și administrative, între care și presei. Se ajunge și în justiție, așa cum prevede și legea, în cazul în care autorul se declară nemulțumit. O parte dintre autori confundă numărul de înregistrare a cererii lor cu numărul de brevet, ceea ce conduce la strecurarea unor erori, de care nici „Flacăra” n-a scăpat. Mă refer la invenția propusă de ploieșteanul Ion Vasile, încă neverificată. Informațiile unilaterale, mai ales cînd provin numai de la autor, pot duce la astfel de erori. În ceea ce ne privește, nu avem interes de a ascunde ceva, dar sintem obligați să sortăm ceea ce dăm spre publicare, aici fiind vorba despre protecția, în interesul autorilor dar și al statului nostru, a oricărei idei originale.

— Care este situația în cazul motorului fără vîlbrochen al inginerului Iosif Roșiu, din Timișoara?

— Brevetul pe care noi l-am eliberat, acum cîțiva ani, se referă la cu totul alt tip de motor decît cel pus în discuție de „Flacăra”. Pentru motorul cel nou, este adevărat, nu i s-a dat brevet dar nici nu i s-a refuzat. Îl menționem în actualitate cu toate că avizul de care-l deținem este negativ. Tocmai pentru a nu greși, procedăm astfel. „Scrierea de opunere”, care însoțește lucrarea tovarășului Roșiu, trebuia să primească replica autorului. Dar acesta a omis să răspundă. Ideea sa a rămas în examinare, adică este protejată în continuare și se bucură de prioritate, în mod automat, dacă este repusă pe rol și avizată favorabil. Dar asta este treaba C.N.S.T.-ului și a I.N.M.T.-ului. Precizez că institutele solicitate de noi pentru aviz n-au dreptul să respingă, ci doar pe acela de a-și spune părerea. Ministerul interesat, în acest caz cel al construcției de mașini, poate stabili un titular de invenție. Lată că la dispoziția autorilor stau multe posibilități de a-și valorifica ideile. Propunerea cu care aș dori să închei convorbirea noastră este aceea ca atît autorii cît și responsabilii de invenții, din unitățile socialiste, să cunoască foarte bine actele normative în vigoare, documentația de brevetare, avînd în vedere că nu se protejează decît depozitul inițial de invenție, ceea ce impune prezentarea cît mai completă a oricărei propuneri, pentru a se evita divulgarea unor priorități, pierderea lor în ultimă instanță.

EMANUEL VALERIU ■

În librării: Prelucrarea optică a informației (Editura Academiei)

Pe urmele hematoconstantului

— Un medic craiovean solicită sprijinul „Flăcării” pentru reconstituirea unui medicament dispărut —

Hematoconstantul, medicament cu spectru larg de acțiune, a fost creat și administrat în exclusivitate de inginerul Nicolae Constantinescu din București. Reamintim cititorilor noștri că în numărul din 25 octombrie 1975 revista noastră a consacrat o relatare amplă efectelor terapeutice ale acestui produs, realizat din substanțe naturale extrase din plante. La insistențele noastre s-a procedat ulterior

și la testarea medicamentului în laboratoare de specialitate, dar, din păcate, un accident tragic a făcut ca secretul formulei să dispară odată cu creatorul ei.

Rezultatele obținute prin tratamentul cu hematoconstant au făcut în ultimii ani obiectul unor cercetări întreprinse de medicul craiovean Elena Ionașcu. Au fost astfel studiate efectele medicamentului în cazul mai multor afecțiuni deosebit de grave, între care: ciroza hepatică decompensată vascular, diabet zaharat insulino-dependant, leucemie acută limfoblastică, poliartrită reumatoidă, siringomelie. Conse-

cintele tratamentului au fost observate pe o perioadă de pînă la trei ani, maladiile prezentînd în toate cazurile o sensibilă ameliorare.

Se mai știe apoi — ține să precizeze cercetătoarea Elena Ionașcu — că inginerul N. Constantinescu a folosit pentru prepararea medicamentului său plante specifice zonei alpine. Din păcate, nimeni pînă azi nu poate preciza ce fel de plante au stat la baza medicamentului și cine au fost cei care au cules și au furnizat această materie primă inginerului N. Constantinescu.

Pentru elucidarea misterului terapeutic, cercetătoarea Elena Ionașcu ne-a propus

să publicăm în revista noastră următorul apel:

Rugăm pe toți cei care au furnizat plante medicinale inginerului N. Constantinescu, ca și pe toți cei care pot oferi informații în această privință, să se adreseze — în scris sau personal — revistei „Flacăra”.

Reconstituirea hematoconstantului — care și-a probat eficiența în atît de multe cazuri — depinde în mod exclusiv de informațiile sosite pe această cale. Pe baza identificării plantelor, specialiștii vor putea determina principiile active ale hematoconstantului, stabilirea formulei și perfecționarea ei.

LIVIU MAIOR ■

DR. ING. ANGELO TOMELLERI, PREȘEDINTELE REGIUNII VENEȚIA, DECLARĂ:

„SPERĂM CA PROCEDEELE PROFESORULUI DINU MORARU

SĂ REZOLVE PROBLEMELE UMIDITĂȚII ȘI DESALINIZĂRII FRESCELOR LA VENEȚIA“

În fața turnului Chindiei, Angelo Tomelleri și Dinu Moraru.

De curind, la invitația Romconsult, ne-a vizitat țara o delegație a Consiliului regional Veneția în frunte cu președintele Consiliului regional, dr. ing. Angelo Tomelleri, care a avut amabilitatea să ne ofere prilejul unei convorbiri purtate peșteră de câteva ore cit a durat călătoria spre Tirgovște și Curtea de Argeș. Motivul principal al vizitei l-a constituit studiul avansat în care se află rezolvările românești în domeniul combaterii umidității în construcții și atenția ce se acordă în România acestei probleme. Vizita a avut un caracter documentar, oaspeții fiind interesați de aplicabilitatea metodelor românești la combaterea umidității din zidurile bătrâne ale bisericilor și palatelor Veneției. Al doilea motiv mărturisit de distinsul oaspete a fost cunoașterea metodei de extragere a frescelor de pe pereți, operație foarte importantă în refacerea și conservarea patrimoniului de

o mare valoare culturală și istorică, un deziderat major al salvării Veneției.

Am aflat că despre scufundarea Veneției se vorbește acum la timpul trecut. Problema nu mai există, e practic rezolvată prin interzicerea exploatarea apei industriale și potabile și a gazelor din subsolul regiunii Veneto, măsură ce a dus la stagnarea scufundării, procesul nefiind, așa cum se credea, de natură tectonică. Marea problemă a inundării periodice a lagunei, excursia lagunei cum i se mai spune, datorată vinturilor din larg, își găsește în prezent rezolvarea prin mari lucrări hidrotehnice. În ceea ce privește depoluarea apei, măsurile luate sunt de natură foarte diversă. Depoluarea s-a realizat prin construirea unui sistem de canalizare în oraș și epurarea tuturor apelor industriale care se varsă în lagună.

După această introducere dintr-o posibilă cronică a salvării Veneției, dr. ing. Angelo Tomelleri, președintele regiunii, a ținut să precizeze că n-a venit la București în calitate de om politic, ci în calitate de inginer constructor preocupat de destinul Veneției și de posibilitățile de salvare a ei. Cu această precizare s-a apropiat de scopul principal al vizitei care constă în cunoașterea unor procedee românești capabile să vindece rănila celebrului oraș, răni provocate de scurgerea timpului și de acțiunea agenților naturali. Apa din lagună, foarte sărată, combinată cu o biodeteriorare a materialelor de construcție, macină mai departe palate mari, dar și case mici laolaltă, construcții care au constituit cindva gloria Republicii Veneția. Românul Dinu Moraru este cunoscut în Italia încă din anul 1967 ca membru al comisiei experților UNESCO pentru salvarea Florenței și Veneției. Ca specialist, el a fost însărcinat de către Consiliul internațional al monumentelor istorice, în 1970, să întocmească un raport asupra uscării prin electrodreanare a construcțiilor Veneției. Se crede că metodele românești de injectare, consolidare și asanare folosind electrodreanarea sunt cele mai interesante pe plan mondial. Consiliul regional Veneto își pune problema revitalizării orașului, a cărui populație este într-un permanent exod, prin reimplantarea aici a unei vieți economice permanente și nu sezoniere cum oferă astăzi turismul. Marile firme particulare și instituțiile statului sint gata să plătească restaurarea edificiilor istorice în care să se instaleze. Rămâne să fie rezolvată asanarea miilor de case mici de locuit, care să fie reamenajate pentru o viață modernă. În această problemă se cere ajutorul competent al specialiștilor români. Delegației italiene i s-au prezentat pe viu lucrările șantierului de asanare a

subsolului Casei de mode București din strada Gabriel Péri, nr. 2-4, lucrări ce se execută de către I.C.R.A.L. Giulești sub conducerea arhitectului Eugen Georgescu. S-au vizitat și subsolurile Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, unde INCERC a asanat în 1973-1974 subsolul II, instalând aproape 3 kilometri de electrozi, 5000 (h) la număr, pentru extragerea și prevenirea umidității ce pătrundea atit lateral cit și ascensional. Printr-o expunere, bogat ilustrată cu diapozitive color, dr. ing. Dinu Moraru a prezentat comparativ situația inițială și rezultatele obținute după patru-cinci ani. Atit dr. ing. Angelo Tomelleri, cit și dr. Renato Nardi, asesorul pentru lucrări publice al orașului Veneția, au remarcat ușurința execuțiilor, faptul că materialele necesare sint la îndemina oricui, nefiind scumpe, se procură ușor, considerind rezultatele obținute de români un adevărat triumf. Prezentarea diapozitivelor a fost însoțită de o expunere convingătoare a „efectului Moraru“, de fapt, o metodă originală, simplă, bazată pe utilizarea transportului electrosmotic al apei, prezentare făcută chiar de descoperitorul ei. Curentul electric continuu produs între doi electrozi introduși într-un mediu poros îmbibat cu un lichid bun conductor de electricitate produce o stare depresionară în jurul electrozilor pozitivi și o creștere de presiune în jurul celor negativi. Se creează astfel un dezechilibru în mediul poros și, în timp, clădirea se usucă prin electrodreanare.

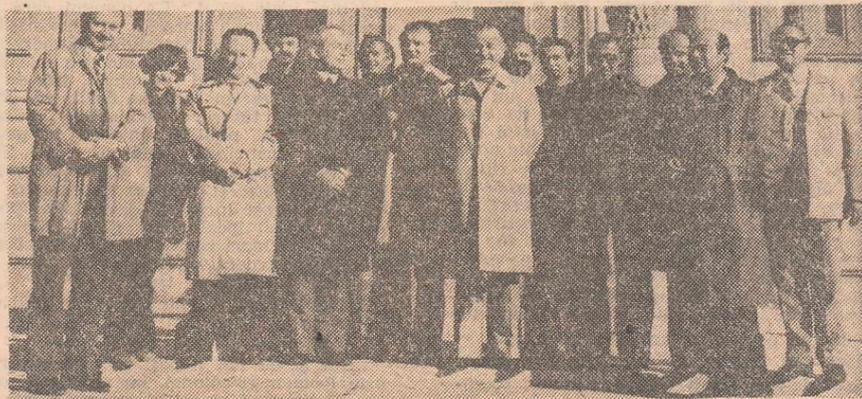
Totul a lăsat delegației italiene o impresie foarte favorabilă și oaspeții s-au

arătat interesați să utilizeze aceste metode în cazul orașului Veneția, cu multele sale probleme. Metodele propuse, a afirmat Angelo Tomelleri, sint așa de simple, incit un comentariu este inutil, deoarece dacă n-ar exista electricitate pozitivă și negativă, ar cădea și metoda. Și, cum există și la Veneția electricitate, sperăm ca procedeele profesorului Dinu Moraru să rezolve problemele umidității și desalinizării frescelor la Veneția.

O altă invenție care a stîrnit un mare interes este intitulată: „Procedeu pentru extragerea și transpunerea picturilor murale prin tehnica smulgerii“. Oaspeții italieni s-au deplasat la Curtea domnească din Tirgovște, ctitorie a Basarabiilor, cel mai vechi monument păstrat în întregime în forma originală, o prețioasă comoară de artă, un adevărat muzeu. Aici, în 1962, s-au aplicat „procedeele Moraru“ de salvare a picturilor murale și s-a consolidat monumentul principal al ansamblului — Biserica domnească (grav afectată la cutremurul din 1940). S-au extras și s-au reasezat după consolidare mai bine de 250 metri pătrați de pictură din secolul XVII, după procedeele amintite.

Întreaga delegație italiană și-a exprimat convingerea că metodele prezentate vor fi de o mare utilitate în asanarea, consolidarea construcțiilor și conservarea picturilor murale la Veneția, atacată de umiditatea ascensională salină, care distruge lent vechile edificii. Renato Nardi afirmă că vizita de documentare a însemnat și o excelentă posibilitate de a cunoaște o țară și un popor cu un deosebit respect pentru valorile sale culturale și istorice. Fără îndoială, această vizită oferă baza cea mai bună pentru o colaborare viitoare. Despărțirea specialiștilor români de oaspeții din Italia s-a încheiat cu un „pe curind la Veneția“, unde se va demonstra eficiența metodelor INCERC de asanare. După ce vor întocmi un studiu sistematic al construcțiilor venețiene se vor alege clădirile tipice asupra cărora vor acționa cu metodele și sub îndrumarea neobositului cercetător Dinu Moraru — unul din oamenii chemați să salveze Veneția.

ION PREDOȘANU ■

La plecare, distinsa delegație italiană s-a fotografiat împreună cu specialiștii români, de care s-a despărțit cu un „pe curind la Veneția“.

Ora profilaxiei genetice în zootehnie

— Cînd ați avut prima „întîlnire“ cu... cromozomii, dr. Dumitru Ciupercescu? — În 1964. Eram în unul din amfiteatrele Facultății de medicină veterinară din Cluj-Napoca și profesorul emerit Emil Negruțiu, pe atunci rector, ne vorbea cu mult entuziasm despre școala de genetică a lui Mendel și Morgan. Am rămas pentru un timp mirat...

— De ce? — Pînă atunci, ori de cite ori s-a ivit ocazia, am auzit doar critici la adresa lor. Și de atunci, gîndul mi-a rămas mereu foarte aproape de genetică. Avînd șansa să rămîn asistent al profesorului Emil Negruțiu, chemarea spre genetică a devenit și mai puternică.

— Și cum au fost primii ani? — Eram jenat că la lucrările practice cu studenții trebuia să apelez în continuare la o planșă învechită și la fotografiile din cărți. Ba mai mult, am beneficiat și de... „incurajări“, spunîndu-mi-se că n-am să pot vedea niciodată cromozomii! Știam că în țară existau citeva laboratoare unde se făceau analize cromozomiale, dar... cu yala pe usă! Spre bucuria noastră, azi, aceste analize au devenit ceva firese.

— Și cum? — În anul 1971 am cîștigat o bursă British Council pentru o specializare de 5 luni în Marea Britanie. Am învățat multe, iar după revenirea în țară am adaptat principiile generale de analiză cromozomială la condițiile laboratorului nostru.

— Și de cînd datează primele încercări? — Încă din 1971—1972, cînd urmăream stabilirea diagnosticului citogenetic la animale cu diverse anomalii. Între 1973—1976 am obținut o bursă pentru doctorat în Marea Britanie, pe care l-am încheiat la Universitatea din Edinburgh. Anii aceștia au fost foarte rodnici în cercetările mele. Chiar dacă studiile s-au axat în principal pe probleme de imunogenetică, m-am preocupat în continuare și de citogenetică. Oricum, cînd m-am întors în țară, am reînceput acti-

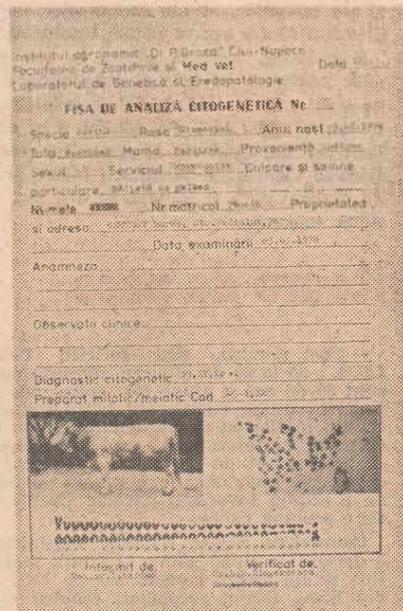

vitatea în laboratorul de diagnostic citogenetic de la Cluj-Napoca...

— Au trecut toțiș cam mulți ani... — Așa este. Și asta pentru că unii nu au fost și s-ar putea încă să nu fie convinși de necesitatea unor astfel de cercetări, sau pentru că direcțiile de cercetare în cadrul colectivului nostru de genetică au fost diferite...

— Ce se rezolvă prin aceste analize? — Se pun în evidență anomaliile cromozomiale. Este adevărat că la animale se cunosc încă puține anomalii cromozomiale care ar putea să prezinte importanță practică. Și toțiș, din experiența noastră de pînă acum, considerăm că studiul citogenetic rămîne o latură de mare importanță pentru dezvoltarea zootehniei. Să vă dau un exemplu. În Suedia, din cauza unor tauri folosiți la în-

sămînțări artificiale, care prezentau o aberație cromozomială transmisibilă, s-au adus pagube cifrate la 2 000 000 coroane suedeze pe an!

— Cercetările pe care le faceți au depășit lăza de laborator? — Da. Alături de interesul pur științific al acestor analize, am reușit să convingem deja despre efectele economice nefavorabile ce pot decurge din ignorarea studiului citogenetic. Necesitatea profilaxiei genetice la animale este de cîțiva ani susținută cu multă competență în țara noastră de o serie de colective de cercetători, cum ar fi cele conduse de prof. dr. doc. N. Gluhovschi, la Timișoara, și de dr. ing. I. Granciu, la București. Dar argumentele concrete, legate direct de economicitate, au fost poate insuficiente.

— Și ce ați întreprins în acest sens? — În colaborare și prin contracte de cercetare științifică încheiate cu Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca și cu Întreprinderea SEMTEST, am efectuat analiza sistematică a taurilor folosiți la în-

sămînțări artificiale în citeva zone din Transilvania.

La Întreprinderea SEMTEST Mureș, de exemplu, din cei 34 de tauri din tulpina Simmental analizați pînă acum, s-au găsit 3 cu anomalii cromozomiale.

— Și ce înseamnă asta? — Înseamnă că fermele zootehnice din zona respectivă au fost populate cu animale de slabă valoare economică. Un calcul sumar ne arată că în 3 județe din Transilvania se găsesc între 3 000—4 000 de vite între 0—20 luni provenite de la acești tauri, și care sint candidate la subfertilitate. Este însă greu de întrevăzut situația reală a efectivelor din tulpina Simmental cu privire la această anomalie.

— Și care este prima urgență? — Trebuie să continuăm activitatea pe două planuri ce se întrepătrund armonios. Pe de o parte apreciez că trebuie continuat și amplificat studiul citogenetic al tuturor taurilor folosiți la în-

sămînțări artificiale. Așa cum am spus e o necesitate stringentă diagnosticarea anomaliilor și eliminarea purtătorilor acestor anomalii de la reproducție. În al doilea rînd consider că cercetarea științifică este încă datoră practicii zootehnice, ea trebuind să aducă noi contribuții privind efectele pe care anomalia le produce sub aspect economic și, evident, să contribuie la înțelegerea mecanismului prin care se produc mortalitățile zigoțice și embrionare la femelele purtătoare.

— Care sint principalele preocupări actuale?

— Ne preocupă îmbunătățirea tehnicii de analiză cromozomială pentru a asigura o mai mare acuratețe și precizie în depistarea anomaliilor și, de asemenea, urmărirea comportamentului cromozomial în diferite faze ale diviziunilor celulare. Cea mai mare obligație morală a noastră rămîne însă cunoașterea cit mai curind a situației reale și stabilirea unor măsuri imediate pentru limitarea și eliminarea consecințelor nedorite ce rezultă. Avem nevoie de mai mult sprijin și înțelegere din partea Academiei de științe agricole și silvice și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru a dezvolta și mări capacitatea de lucru a laboratorului. Noi sintem gata să acordăm sprijinul necesar pentru dezvoltarea cercetărilor aplicative și pentru a pregăti și specializa cadre în acest domeniu deosebit de important al dezvoltării zootehniei românești.

MARIN COSTEA ■

Vineri, 1 decembrie, 1978, orele 9,00

La Alba Iulia, Timișoara, Craiova, Cluj-Napoca, Iași, Scornicești și Ruginoasa, reporterii revistei noastre scriu cronică simțămîntului de mare mîndrie patriotică, a încrederii în partidul clasei muncitoare, a iubirii pentru țară și trecutul ei eroic, a mării noastre dragoste pentru cel dintîi fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată, dar, în aceste pagini gîndul poporului în orele fierbinți ale dimineții de iarnă, la ceasul cînd de la înalta tribună a Sesiunii solemne comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și a Marii Adunări Naționale cuvîntul președintelui României la aniversarea Unirii află în România unității de cuget și simțire întreaga aprobare a poporului.

Și vrem să fie așa ca astăzi totdeauna

Am fost la Scornicești la numai cîteva ore după încheierea Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai de seamă om al acestui popor și, totodată, cel dintîi fiu al acestor meleaguri. Comuna se află la ora marilor prefaceri. Sînt astăzi cam 12.000 de oameni în Scornicești, muncind laolaltă întru prosperitatea comunei, adică punînd pe picioare între altele o investiție numărand mai bine de 280 de milioane de lei în cincinal. Vor fi aici, în afara C.A.P.-ului, de fapt a Uniunii cooperatiste din Scornicești, ale cărei rezultate sînt de acum foarte bine cunoscute în toată țara, așa cum le stă bine unor fruntași, deci vor fi aici și cîteva noi fabrici pînă în anul 1980, Fabrica de confecții, care astăzi produce deja, apoi întreprinderea de piese și subsansamble auto, zisă și de „mecanică fină“, care se ridică pe picioare vîzînd cu ochii, o fabrică de bere, una de piine, alta de brînzetură — cu totul circa șapte, opt mii de locuri de muncă, în majoritatea noi, toate în industrie! Există, de asemenea, un spital modern și cochet, se va construi o casă de cultură, un nou liceu agro-industrial, un amfiteatru în aer liber, un complex comercial, un complex sportiv — deci un adevărat oraș. Toate aceste date le-am aflat de la primul secretar al Comitetului comunal de partid, tovarășul Victor Popescu, primarul Scorniceștilui. Vorbînd despre omul căruia locuitorii îi poartă cea mai mare stimă, dînsul spunea: „Tovarășul Nicolae Ceaușescu este omul căruia îi place dreptatea, munca, hărnicia. Este alături de toți fiii patriei, muncînd și lupînd pentru interesele lor și ale țării. Ascultă părerea poporului, se ajută cu poporul. Cînd vine din cînd în cînd pe la noi este imediat înconjurat de oameni, se interesează de toate treburile noastre și ne ajută întotdeauna cu sfaturi extrem de

prețioase, pe care ne străduim să le urmăm întocmai. De aceea vrem ca Scorniceștiul să devină una dintre cele mai frumoase localități din țară“.

Aceleași adevăruri simple și emoționante cuprind și cuvintele tovarășului Alexandru Diaconu, directorul întreprinderii de piese și subsansamble auto, în fapt unitatea prin care se creează la Scornicești industrie în adevăratul sens al cuvîntului, industrie de cel mai înalt nivel. „Ca oameni care lucrăm în comuna natală a tovarășului secretar general al partidului, spunea dînsul, noi ne străduim să dăm un exemplu tuturor. Înfăptuind sarcinile trasate de partid, nu facem altceva decît să arătăm țării, tuturor oamenilor muncii, înțelepciunea politicii interne a partidului, a principiilor sale de bază. Sîntem astăzi pe cale de a șterge diferențele dintre sat și oraș în Scornicești, și vrem ca acest lucru să devină un model pentru restul localităților rurale din țara noastră, cu mari consecințe în schimbarea pregătirii oamenilor, a modului lor de viață, a nivelului de trai.“

L-am întîlnit în comună și pe bătrînul Ion Asprița, 72 de ani, vecin cu casa și cu sufletul cu familia Ceaușescu.

„Am și eu doi nepoți în armată, unul este locotenent-colonel, iar celălalt e maior, și-mi spun că astăzi armata e altceva decît înainte, ea apără pămîntul și țara, și asta-i tare bine, că noi n-am vrut niciodată război cu nimeni, ci numai să ne apărăm casele și locurile, mormintele părinților, și ale bunicilor, și ale strămoșilor noștri. Și vrem să fie așa ca astăzi întotdeauna.“

Scornicești, comună aflată la ora marilor prefaceri nu este fără îndoială decît un colț drag de țară, la fel cu celelalte, și totuși, aparte. Aici s-a născut și a copilărit cel mai iubit fiu al poporului român, Nicolae Ceaușescu. Locuitorii săi de astăzi au dreptul de a fi mîndri. În cea mai deplină măsură.

O Românie liberă, iubitoare de pace

De 9 ori fruntașă pe ramură, de 3 ori evidențiată, decorată cu Ordinul Muncii clasa a II-a pentru locul secund pe economia națională (1976), prima unitate din județul Timiș cu bilanțul încheiat la planul pe anii I, II și III ai actualului cincinal, fericită deținătoare a trofeului „Cartea de aur“ după competiția profesională pe țară (3 locuri I și 2 locuri II prin cei 5 concurenți) aceasta este întreprinderea poligrafică Banat din Timișoara, uzină de slove și lumină unde, în dimineața zilei de 1 Decembrie 1978, am pășit să înregistrez pulsul sănătos al muncii libere și prospere, al împlinirilor. Punct de convergență: cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al P.C.R., Consiliului Național al F.U.S. și Marii Adunări Naționale a R.S.R., dedicată sărbătoririi împlinirii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român. Directorul acestei cunoscute întreprinderi, Nicolai Radovan, om tînăr, deși cei 51 de ani îi sînt inele ale unei vîrste frumoase, din 1944 fiind membru al P.C.R., îmi mărturisește: „Măreț omagiu adus trecutului glorios, minunatele fapte de vitejie și eroism cu care poporul român, în existența sa de peste două milenii, a înfăptuit drumul lung dar drept spre împlinirile socialismului, spre luminile comunismului, spre o Românie liberă și fericită, iubitoare de pace și prietenie“ — iată firul roșu al magistralei cuvîntări rostite de iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Sînt mîndru, sînt fericit! Priviți I.P.B.: de la 50 de ateliere mărunte de acum 30 de ani a ajuns un colos modern, perfect utilat, cu oameni harnici și pricepuți, indiferent de naționalitate, români, germani, maghiari, sirbi, care se bucură de drepturi egale, de șanse egale. Tuturor ne e scumpă România, ne e scump partidul, ne e scump tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne e scumpă pacea.

Comunistul Edgar Willems, mașinist de 3 decenii la tipar plan: „Părinții mei au fost țărani șvabi, oameni săraci. Eu? Un om liber, demn, respectat, mîndru cetățean al unei patrii înfloritoare. Unirea din 1918 și-a găsit rezolvate adevăratele dimensiuni sociale, politice și economice în anii socialismului. Iar România, prin glasul ei cel mai autorizat și cutezător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a devenit un simbol al echității sociale și naționale, al bunăstării generale, al îndemnului perseverent pentru PACE, cuvînt atît de drag lumii întregi“.

Ludovic Petky, șef de atelier: „Muncim, aci la I.P.B., ca peste tot în Banat, români, germani, maghiari, sirbi și alte naționalități. Comuniști, colegi, frați. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne spune: cea mai bună apărare este nu arma, ci dezvoltarea economică, nivelul de trai, înflorirea întregii țări, creșterea în liniște a copiilor noștri. Avem mare încredere în Partidul Comunist Român, în conducătorii noștri.

POPORUL A FĂCUT NEMURITOR P

Dreptul poporului de a-și hotări singur destinul

Am avut prilejul de a asculta excepționala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în cadrul Sesiunii solemne dedicată sărbătoririi împlinirii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român, într-un cadru mai puțin obișnuit poate, dar în mod sigur un cadru în care am putut sintetiza deplina adevărată a oamenilor muncii prezenți alături de noi în fața televizorului, oameni ai muncii din întreprinderi reprezentative pentru industria municipiului Craiova, din instituții de cultură și artă, activiști de partid și militari, studenți.

Profesor universitar Ion Trăistaru, decan al Facultății de filologie și istorie a Universității din Craiova: „Am așteptat cu multă nerăbdare cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Sigur, apartenența teritoriului transilvănean la România este o chestiune cunoscută și recunoscută de istoriografia universală încă de la umanistii italieni și polonezi, și afirmată în scris de marii noștri cronicari — Ureche, Costin, Stolnicul Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, sau, mai aproape de noi, de

reprezentanții școlii ardelenice. De asemenea, istoriografia contemporană a adus multe și noi dovezi care vin în sprijinul ideii continuității neamului întregului teritoriu, o unitate de veacuri, subliniată cu consecvență de către secretarul general al partidului. Și în cadrul cuvîntării pe care am ascultat-o astăzi, tovarășul secretar general a accentuat din nou drepturile poporului român la unitate națională, independență și suveranitate, la dreptul de a-și hotări singur destinul și modul de obținere a prosperității sociale, subliniind de fapt principiile politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Aceste principii, care sînt unanim aprobate de întregul nostru popor, cu care secretarul general al partidului se consultă de ori de cîte ori simte nevoia unor hotărîri importante, sînt cu adevărat o dovadă a legăturii indestructibile dintre partid și popor, între toți românii și conducătorul lor iubit și stimat“.

Cu grupul muncitorilor de la puternica întreprindere craioveană „Electroputere“, avînd în cuprinderea sa pe lăcătușul Ion

Cu toții la Alba mergeam

(Urmare din pag. 1)

tuirea statului național unitar se petrec în ziua aniversară scene din cele mai emoționante. Reporterului îi este greu să se decidă asupra căreia să stăruie. Ori-care dintre ele, fie că ar reține gestul celor zece copii din clasele 5-8 veniți pe banii lor tocmai din satul Munteni, din județul Iași, să aducă o coroană de flori la locul unde s-a întregit Unirea, cum

spunea scrisul lor tremurat de emoție pe eșarfa albă depusă la statuia lui Mihai Viteazul, fie că ar reține gestul de aceeași încărcătură sentimentală a numerosului grup de pensionari din Arad mai toți în vîrstă de peste 70 de ani întineriți parcă dintr-o dată atunci cînd prințindu-și pe piepturi o panglică tricoloră pășeau pe locul unde cu 60 de ani în urmă și glasul unor arădeni s-a rostit cu putere pentru Unire.

CUT UNIREA, POPORUL FIE

...doveanu, șef de echipă la secția autolare, tehnicianul principal Nicolae Gușă, secretar al comitetului P.C.R. de la rîca de locomotive, Paulina Drăgan, inatoare la Fabrica de mașini electrice Alexandru Gheorghiu, lăcătuș la rîca de transformatoare, am stat cel mult de vorbă, cei numiți mai sus sînt de fapt reprezentanții celei mai puține unități industriale a Craiovei, un asament de frunte al clasei muncitoare. Primii doi, este vorba de Moldoveanu Șugilă, au făcut de altfel parte din deșia craioveană care a participat la inirea reprezentanților oamenilor muncii conducerea de partid și de stat, care vut loc nu demult la sediul C.C. al P.R. Iată cîteva din gândurile acestor omeni. „Unitatea națională, urmare a unei unite a poporului român, se păzică și astăzi, nealterată. ba chiar acuată datorită modului exemplar prin e partidul și statul nostru au rezolvat lin și definitiv problema națională. în același timp, exemplul înaintașilor tri este pentru noi un puternic imbold nuncia de zi cu zi, pentru ducerea în ală la îndeplinire a mărețelor hotărîri Congresului al XI-lea. Am stat de bă zilele acestea, afit în cadrul orga- at al adunărilor de partid de la locu- de muncă, dar și în discuții individu- cu oamenii muncii de la „Electropu-“ și ne-am convins încă o dată că toți

s-au convins deplin că partidul și statul nostru, în fruntea cărora se găsește eminentul fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militează pentru o politică de dezvoltare pe toate planurile a țării noastre, de creștere economică și socială, de sporire a nivelului de trai, pe baza unei colaborări pașnice între popoare, neamștec în treburile interne, prin pace și pen- tru pace”.

Colonelul Constantin Florescu, unul dintre comandanții Garnizoanei M.A.N. din Craiova: „Ne pregătim să facem totul pentru apărarea patriei, a cuceririlor revoluționare ale socialismului. Vom co- opera, dacă va fi nevoie, cu armatele tu- țurilor celorlalte state socialiste, deci ne vom achita de toate obligațiile prevăzute în statutul Tratatului de la Varșovia, dar un lucru trebuie să fie cit se poate de limpede: armata română nu va răspunde nicicînd decît de un singur ordin, cel al poporului, al comandantului său suprem. Nici un alt ordin din afară nu va putea fi luat în considerație, de la ordine ar veni el. Astfel, sărbătorind în aceste zile mo- mentul întregirii teritoriale a patriei, noi, militarii, ne exprimăm fierbinte hotărîrea de a nu preocupă ființa noastră pentru apărarea, la nevoie, a acestui drept cucerit de veacuri pentru păstrarea integrității țării, a suveranității, a independenței sale, deci pentru fericirea și prosperitatea României de azi”.

...ora 9 ne aflăm în sala Unirii, sala mare, în uralele celor peste o sută de de ardeleni ce o înconjurau ca un de miini înflăcărâte s-a vestit țării mii că românii au de acum țara lor, și indivizibilă, așa cum și-au dorit-o, cum dreptul sacru al fiecărui popor învrednicit gîndul și fapta să și-o ască și să și-o înfăptuiască. Și lăca- acesta sfînt al istoriei noastre în stă zi ticsită de lume, vibrează în stă zi deopotrivă, istorie și prezent. ee lăudabilă pune în legătură direc- Unirii cu sala Palatului Republicii care loc Sesiunea solemnă consacrată ersării formării statului nostru na- l unitar. Vizitatorii localnici și oas- veniți, cum spuneam, din Maramu- i din Oltenia, din Banat și din Mol- , din mai toată țara, urmăresc la te- oarele instalate aci în cele două e ale sălii, vibranta manifestare din tală, ascultă cu inimile pline de dra- și mîndrie asemenea tuturor fiilor ei, cuvîntarea tovarășului Nicolae șescu. Bucurie și satisfacție sint itele ce au definit starea de spirit regii țării, dar pe chipurile acestor ni ce ascultă expunerea președinte-ării, aici în solemnitatea Sălii Unirii mentele acestea aveau parca o înti- e anume. Ii priveșc din cînd în cînd atrîrul Gheorghe Anania din Varda us, singurul care și-a îngăduit, la cei e ani ai săi, să se așeze, ceilalți, deși și erau chiar așa de tineri, urmărind emisiunea în picioare. Și lacrima mijită în colțul pleoapelor mi-ar fi spune totul despre simțămîntele lui e celorlalți. Ii priveam mai apoi pe iteva zeci de sateși din Totoi veniți primarul lor Nicolae Popescu și ia lor la cuvîntele de înaltă oma- rostite de secretarul general al dului la adresa celor ce au înfăp- Unirea, a tuturor celor ce s-au jert- entru libertatea și independența țării, u a face posibil prezentul și viitorul ifloritor, am descifrat aceeași dem- e pe care ne-o comunică figurile țā- or din Galtiu-Alba, adică tocmai pă- sau bunicii acestor oameni, care surprinși în unul din puținele docu- e fotografiate ale lui 1 Decembrie priveșc la cei tineri, la cei 60 de ai căror obrași se vor îmbujora cîteva ore de emoția primirii în și sală a carnetului de U.T.C.-ist, sc la cei mai mici, la pionierii veniți coala sau cu părinții și în atenția, nconcentrarea lor, în satisfacția ce le ază chipurile descifrez emoția cu recepționează cuvîntele conducăto- partidului și statului, adevizunea la e acestui document, la întreaga po- a partidului de dezvoltare și inflo- a patriei, de afirmare tot mai puter- în rîndul țărilor libere și indepen- e ale lumii. Sint sentimente pe care cit îngăduie cuvîntul le-am reținut spusele celor întîrziți în Sala Unirii pă încheierea cuvîntării televizate. ei, mai sus menționatul bătrîn ghe Anania: „Eu am fost aci și în cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a

vizitat Sala Unirii. Acum tot de aci l-am ascultat și la fel m-am gîndit că nu știu să fi fost cîndva mai bine și cu mai multă libertate ca acum în România, că sintem uniți și trăim cum vrem noi. Așa că puteți scrie gîndul meu de mulțumire și că tare trebuie să ne bucurăm că libertatea și traiul bun și unirea țării sint în miinile noastre și nimeni nu mai poate să ni ia din ele”. De aceeași vîrstă, Sociu Elisabeta din Siria lui Slavici, venită împreună cu soțul și cu alți numeroși locu- tori din satele județului Arad: „Am venit la sărbătoarea de la Alba așa ca să-i cinstim pe cei care au făcut-o că erau și oameni de la noi și să declarăm și în această ocazie bucuria și respectul nostru pentru tot ceea ce face țara ca oamenii să trăiască în pace și liniște, care cum sint, fie ei români ori maghiari, ori germani ori de alte naționalități, uniți laolaltă. Că așa cum a arătat și astăzi tovarășul Nicolae Ceaușescu doar cu unire, cu muncă și cu dragoste de țară se poate să trăim tot mai bine, fără războaie și cu pace în toată lumea”. Monica Ștef, elevă, membră a formației de dansuri a municipiului care a prezentat în Sala Unirii un frumos program artistic: „Omăgiu pe care îl aducem noi în această zi de mare sărbătoare este recunoștința ce ne străduim să o arătăm zi de zi pentru toți cei cărora le dorim viață fericită, viitorul care ne așteaptă, partidului și tovarășu- lui Nicolae Ceaușescu care muncește fără ostenire pentru dezvoltarea și întărirea patriei, pentru dreptatea și libertatea ei”. Activist cultural și poetul Ion Mărgi- neanu din Alba Iulia, pe care l-am întîrziat tocmai cînd sub puternica im- presie a cuvîntării încerca să și concen- treze sentimentele în versurile unui cin- tec dedicat Unirii, un omăgiu din care transcriem cîteva versuri:

„Poporul a făcut Unirea
Nemuritor poporul fie
Suflet al jertfiei, bucuriei,
În vatra de staționarice,
Poporul a făcut Unirea
Izvor de cuget și simțire
Trăiască pururea poporul
Cea mai frumoasă moștenire”.

Impresionantă sărbătoare aci, la Alba Iulia, în acest 1 Decembrie 1918. Sala Unirii din 1918 în legătură directă cu Sala Unirii de astăzi, sala unde în urmă cu șase decenii se roștea voința de unire a tuturor românilor, reverberînd de atmo- sfera sălii de la a cărei sărbătorească tribună se roștea prin glasul celui mai destoinic și iubitor fiu al ei voința României socialiste, este o imagine ce se situează dîncolo de performanțele tehnicii și deopotrivă dîncolo de perimetrul unei metafore. Este, am simțit acest lucru odată mai mult în această zi în istorica sală a Unirii, o realitate dintre cele mai pregnante ale prezentului nostru socia- list, al României de azi. Inimile tuturor fiilor patriei bat la unison cu marea, cu îndrăzneța și generoasa inimă a celui care conduce destinele într-o indestructi- bilă unitate în jurul partidului, a tovarășu- lui Nicolae Ceaușescu și aceste inimii vor bate totdeauna pentru patria română, pentru unirea, independența și fericirea ei.

Glasurele unanimității

CIND, în dimineața zilei de întii De- cembrie, în halele Întreprinderii meta- lurgice din Iași.

● **inginerul Costică Cracea, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, spune:** Această sesiune jubiliară este în primul rînd un act de recunoaștere și de deplină recunoștință față de înaintașii noștri care au visat și au realizat formarea statului național unitar român. Noi, azi, spunem, asemenea înaintașilor de acum 60 de ani: „ăstia-s români și-n aceste granițe au trăit întotdeauna. Tot acte de recunoștință și de continuitate a idealu- lui și luptei sint și succesele pe care le-a avut poporul român după ce, prin revo- luție, a început să și construiască o viață socialistă. Sintem de aceea hotărîți să muncim pentru o civilizație omenească a oamenilor”;

● **șeful schimbului C la formația de electricieni din secția a 3-a, Costică Ignea, spune:** Ascultînd cuvîntarea președinte- lui țării, sint convins că întreg poporul nostru a îmbrățișat felul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat răspuns proble- melor actuale și că oricare cetățean al țării noastre e mîndru de idealurile pe care le avem, pentru care muncim, pen- tru care ne dăruim. Consider că tovarășul Nicolae Ceaușescu este unul dintre cei mai mari gînditori ai vremii. Un ideolog dar și un om al vieții concrete.

CIND, în dimineața zilei de 2 de- cembrie, la Consiliul popular din co- muna Ruginoasa, județul Iași, unde oameni din comună și oameni veniți de la Suceava s-au adunat să fie de față la ceremonia căsătoriei Anei Ciu- botaru cu Dan Paraschiv, deci la pu- nerea pietrei de temelie a unei case de piatră și a unei iubiri de viață lungă:

● **Dan Paraschiv, mire și student la Tehnologia construcției de mașini la In- stitutul din Suceava, spune:** „Pentru noi, cei din Ruginoasa, Unirea e un crez sfînt. Noi — fata care după vreo jumătate de oră îmi va fi soție și eu — sintem fericiti că, tocmai în zilele acestea de sărbătoare pentru întregul popor se petrece și eve- nimentul, tot de unire, al vieții noastre. Vrem să trăim în înțelegere, liniște și pace în familie, în țara noastră, în lume”.

● **țaranul cooperator Ioan Roșu, secretar al organizației de bază la ferma nr. 1 a C.A.P. și președinte al cooperativei de**

consum, spune: Noi, ruginoșenii, simpa- tizăm și răspectăm în chip special Unirea și Independența. Cred că a rămas ecou în toate inimile cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că nu va face nimic privind soarta poporului și pacea țării fără a consulta tocmai poporul. Să nu fii român, să fii doar de undeva, pe pămînt și tot te-or mișca asemenea cuvînte. Am trăit urgia războiului și nu pot avca alt gînd decît acela de pace. Am dat vieții și țării șase copii, toți muncitori, toți la casele lor, toți cu același gînd de pace. Să muncim pentru bunăstare, nu pentru arme!”.

CIND, în dimineața zilei de întii Decembrie, în amfiteatrul II-7, al Uni- versității „Al. I. Cuza” din Iași, unde, în fața unui televizor pus pe catedră, sint adunați, împreună cu dascălii lor, toți studenții anului III ai Facultății de istorie și filozofie:

● **studenta Olga Poiană spune:** Dacă astăzi sintem ceea ce sintem — ca o entitate distinctă pe harta lumii — este pentru că, dintotdeauna, am existat ca o ființă legată de gila strămoșească, de «gura de rai» unde ne-am zămislit ființa. Am în- vățat istoria de la înaintași și am înțeles că dorința de pace și de independență a însoțit simțirea românească dintr-un început. Sint 60 de ani în care ne-am înăl- țat precum coloana infînită;

CIND, în dimineața zilei de întii De- cembrie, într-o încăpere cu scaune prea puține a Teatrului Național „Va- sile Alecsandri” din Iași, unde în fața unui televizor sint adunați oamenii muncii ai teatrului:

● **actorul Dionisie Vilcu spune:** În momentele cruciale prin care a trecut po- porul român, artiștii adevărați s-au gășit și vor fi întotdeauna în primele rînduri, conștienți de rolul de a fi torțe și îndemn spre înălțare. Acum, cînd sărbătorim Marea Unire de la 1918, ideal pentru care s-au jertfit atîția fii ai patriei, inimile și sufletele noastre aduc prinos de slavă clasei muncitoare, partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru minunatele condiții de afirmare, de consacrare a per- sonalității artistice. Avem nevoie de pace, de liniște, de înțelegere, de condiții ma- teriale pentru ca viața omenirii să fie mai bună, mai dreaptă, mai frumoasă.

CIND i-ai ascultat pe toți oamenii aceștia din diferite locuri de muncă ai aceleiași patrii, nu-ți mai rămîne, ție, gazetar, ție, cronicar al contemporaneității, decît să faci un comentariu alcătuit din trei evidențe:

- toți oamenii aceștia, care nu și-au spus decît o fărîmă din adevărul lor colectiv;
- toți oamenii aceștia trăiesc un timp al adevărurilor cu mult mai mare ardere decît să se reflecte într-o mină de cuvînte;
- toți oamenii aceștia sint doar cîteva dintre vocile unei unanimități de peste 20 de milioane.

Sint mîndru că avem o politică echilibrată, demnă, realistă

...Cluj-Napoca. E dimineață. Peste oraș cad fulgi de zăpadă. Ca și-n urmă cu 60 de ani, la Alba-Iulia. Sus, spre Dealul Feleacului, un șir nesfîrșit de oameni urcă spre Cimitirul eroilor. Duc cu ei un ade- vărat parc cu flori.

Sun acasă la dr. Dominic Stanca. — Unde erați în urmă cu 60 de ani? — La Alba-Iulia. Acum, stau la tele- vizor și mi-au dat lacrimile ascultînd Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Iau legătura și cu generalul-colonel în retragere, Mircea Otlo Haupt, fostul co- mandant al Diviziei Tudor Vladimirescu. Se află la locuința sa din Cluj-Napoca, pe str. Horea nr. 10. Stă nemîșcat în fața televizorului și mi propune să ne întîlim după terminarea expunerii. La scurt timp după aceasta, mă aflu la Întreprinderea poligrafică. Sint la zețarie și discut cu Deceș Zoltan:

— Eu am 48 de ani și lucrez aici de la 18 ani, adică de 30 de ani. Orice om cu conștiința și sufletul curat, nu poate decît să fie mîndru că avem în fruntea țării un astfel de om. Eu sint maghiar, dar ca ce- tățean al României n-am fost niciodată cu drepturi mai puține ca românii. Am fost egal în drepturi, dar și în datorii... Tot ce ne înconjoară, întreaga noastră viață și activitate sint argumente convin- gătoare. Iată pe scurt cîteva: sint membru al P.C.R., am o meserie frumoasă și m-am ridicat pe cea mai înaltă treaptă profesio- nală, cîștig bine, am o familie care a simțit din plin omenia politicii partidului nostru, am un fiu, tot Zoltan îl cheamă, care a reușit să termine facultatea. Toate acestea n-ar fi fost posibile dacă n-ar fi fost acea zi memorabilă de 1 Decembrie, zi scumpă poporului român, dacă n-ar fi fost partidul nostru și omul de excepție care ne conduce cu demnitate. Vă mărtu- risesc cu toată sinceritatea că am rămas

profund impresionat de dialogul pe care partidul nostru îl poartă cu poporul. Încît pot să afirm că politica partidului nostru e a noastră: și a românilor și a maghiari- lor și a germanilor și a tuturor celor ce trăim de veacuri în frăție pe acest pămînt.

Continui acest dialog cu generalul-colo- nel Mircea Haupt:

— O zi memorabilă, spune: Am fost combatant pe mai multe fronturi, am fost la Alba Iulia în chiar ziua Unirii și pot spune că mi-am retrăit toate idealurile de cetățean și patriot. Îmi amintesc cu mîndrie că începînd cu anul 1947, timp de 15 ani, am fost deputat în Marea Adunare Națională în județul Argeș. Era acolo de- putat și tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ne întîlneam lunar toți deputații. Era și atunci ca și apoi un om ferm, drept, cu foarte multă inițiativă.

Sint așteptat acasă la Dominic Stanca. Are 87 de ani și încă multă vigoare:

— Noi, românii, n-am avut niciodată un conducător ca tovarășul Nicolae Ceaușescu! A știut și știe să și plece urechea la popor. Cu demnitate și bărbăție. Nimic nu e mai scump decît liniștea și pacea. Și ele nu se pot dobindi cu arme. Sint mîndru că avem o politică echilibra- tă, demnă, realistă. Omenirea n-are ne- voie de arme. Are nevoie de liniște. Eu am fost în 2 războaie mondiale și știu ce-nseamnă asta...

— Care sint momentele cele mai deo- sebite trăite de dv.?

— Cel mai mare și neuitat, rămîne ziua de 1 Decembrie 1918 cînd, ca delegat al minerilor români și maghiari din Valea Jiului, am fost prezent la Alba-Iulia, pen- tru a hotărî Unirea. Dar tot atît de mare și emoționant pentru mine e și cel de azi.

După 60 de ani constat că idealurile pentru care am luptat noi atunci s-au îm- plinit.

Pagini realizate de:
NICOLAE ARSENI, TEODOR BULZA, DUMITRU GRAUR, NELU IONESCU, CONSTAN- TIN MUSTĂȚĂ ȘI SORIN POSTOLACHE

„Și vă rugăm, tovarăși meșteri, să faceți mai multe din aceste mașinării ca să trăim mai ușor aici la munte”

● Un țaran din Pătaș, sat de munte din comuna Prigor, Caraș-Severin, îi scrie Intreprinderii „Metalica” din București:

„Mă numesc Munteanu Petru din Pătaș, nr. 217, județul Caraș-Severin. Împreună cu familia mea, de ani de zile ne ocupăm de creșterea animalelor, pe care le livrăm statului. Cea mai grea muncă în gospodărie ne-a fost cositul, căci la noi nu avem teren arabil. După nemăratele cereri, abia în 1977 luna august, adică după patru ani de așteptare, am reușit să obținem o motocosoitoare prin baza de aprovizionare Oravița și cooperativa de consum din localitate. Am citit că mai aveți un dispozitiv pentru ascuțit cuțite, și în această direcție vă rugăm să ne livrați acest dispozitiv, pentru că prin aceste piese ne ajutați să lucrăm și noi mult mai ușor și să nu ne tremure limba în mină când mîncăm seara după o zi de coasă. Sinteți primii care ne-ați luat munca cea mai grea din mină și vă rugăm, tovarăși meșteri, să faceți mai multe din aceste mașinării ca să trăim mai ușor aici la munte”.

● În zona Cimpulung Moldovenesc, vestit ținut de creștere a animalelor, cu pașisti și pășuni bogate și un lapte gras care depășește toate STAS-urile în vigoare, întru slava mărcii „Rarău, se pare că unica minimașină adaptată specificului montan datează de vreo 15 ani.

● Medicul veterinar Radu Rey din Vatra Dornei studiază de ani de zile problema valorificării complexe a zonei montane din țara noastră.

— Despre cercetările dv. care vor vedea în curând lumina tiparului în volumul „Viitor în Carpați”, despre visurile dv. și lupta împotriva inerției, despre „Carpați-2000” și aportul lor potențial la resursele alimentare ale României socialiste am mai avut prilejul să scriem în revista noastră. Cum vedeți dv. acest salt al Carpaților noștri în anul 2000, pe calea modernizării gospodăriilor montane și a minimecanizării?

— Tovarășul secretar general al partidului a dat indicații precise în acest domeniu, există documente de partid, hotărârile Congresului țărănimii din 1977, un cadru organizatoric propice. Din păcate, în practică, jos pe teren, lucrurile se urnesc destul de greu. Atita vreme cit nu oferim tinerilor din gospodăriile montane altă perspectivă decât coasa și, în general, un nivel tehnic de producție increment în timp, sint puține șanse să-i legăm de gospodăriile părințești. Vor pleca la oraș, vor deveni fizicieni atomiști sau ospătari, șoferi la I.T.B. sau astronomi, ceea ce nu e rău în sine, dar nu crescători de animale. Vom avea mai puțină carne, mai puțin lapte de calitate, în schimb va crește numărul scafandrilor, căci am înfîntat copilăndii din Țara de Sus ai căror străbuni creșteau animale de pe vremea lui Ștefan cel Mare și care năzuiau să îmbrățișeze profesiunea de scafandru.

„MAȘINILE SĂ AJUNGĂ LA GOSPODĂRIILE MONTANE, ALTFEL NE APUCĂ ANUL 2000 TOT CU COASA ÎN MINĂ”

Se pare că în momentul de față nici un for din țară nu cercetează în mod organizat, sistematic problemele, complexe legate de minimecanizarea zonelor montane neocooperativizate, deci a satelor de mii de hectare de pășuni, fînețe etc. care intră, cumva, în raza lor.

— Nu există nici un plan tehnic de cercetare, diversificare și modernizare în acest sector — arată directorul adjunct științific al Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, doctorul inginer Ion Vulpe. Noi lucrăm pe bază de contract și abia priddim să acoperim cultura mare — porumbul, cerealele, floarea-soarelui, cartofii, sfecla de zahăr — pomicul, viticultura, legumicultura, zootehnia etc., pe planul mecanizării. Adevărat, există realizări izolate meritabile și pentru zona montană, de pildă motocosoitoarea „Carpatina” — dar și cu aceasta e o poveste; s-au mai creat, prin preocuparea Centralei de mecanizarea agriculturii, prototipurile unor instalații de muls pentru gospodăriile individuale, adaptate și specificului montan, se fac încercări în vederea definitivării și omologării pentru fabricația de serie a unor agregate de tuns oi ș.a.m.d. Un început palid, foarte palid, dacă mă pot astfel exprima, un început timid. Aceasta în condițiile în care în lume s-a pus la punct o gamă extrem de variată de minimașini și utilaje pentru zona montană care să ușureze munca și să-i ridice nivelul calitativ.

— Deci, ce ar trebui făcut?
— Să se lărgescă gama de mașini și utilaje cu acest specific. Cite nu s-ar putea realiza! De pildă, pe pante montane, tracțiuni prin trolu: o sursă energetică cu consum redus, o mică ancoră înfiptă ici, mutată colo, și un trolu. Totul extrem de simplu, dar cu randament economic ridicat. Ar intra în circuitul economic pașisti nefolosite, s-ar putea face pe ele suprainsămînțări, s-ar rezolva problema transporturilor grele etc. E doar un exemplu. Investiție minimă, eficiență maximă.

Mai departe, pe filieră.

— Tovarășe inginer Ion Șulea, sinteți

cercetător specializat în unelte și utilaje de mică mecanizare pentru lucrările solului în agricultura neocooperativizată. Sintem informați că s-a alcătuit la institut, la cererea Centralei și a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, o cuprinzătoare sistemă de mașini și utilaje și pentru zona de munte. Semn bun, promițător, însăși această solicitare vînd un nou interes pentru problemă.

— Întru totul de acord cu dv. Inceț-inceț problema începe să intre în atenție. Dar, pentru a fi realiști — și tocmai în acest mod contribuim la grabirea rezolvării — trebuie spus că sistemul reprezentat doar o listă de unelte și utilaje aflate în producție sau propuse. Ea se bazează pe informații destul de incomplete, sporadice, nu este rodul unor cercetări serioase. Nimeni dintre noi nu a umblat în zonele de munte, nu a vorbit cu țărani, cu primari, cu specialiști la fața locului, nu i-a întrebat: „Oameni buni, de ce mașini ați avea voi nevoie pentru ca treaba să meargă mai bine, ce ați dori să se studieze

și să se pună la punct?” A fost mai mult o lucrare de birou.

— De ce?

— Fiindcă nu era trecută în planul nostru. Am realizat-o printre picături, tocmai din acest motiv. Faptul că am înșiruit pe hirtie citeva zeci de unelte și utilaje nu aduce nimic nou, cel mult dă o orientare generală, ne ajută să știm cum stăm. Important este însă ca mașinile, atitea cite sint, să ajungă la gospodăriile montane și să se cerceteze altele mai perfecționate, altfel ne apucă anul 2000 tot cu coasa în mină.

„DACĂ AM AVEA CONTRACTE, AM ANALIZA SITUAȚIA PE TEREN, NU DIN BIROU”

— Tovarășe inginer Traian Raba. În calitate de șef al laboratorului de concepție și elaborare a sistemelor de mașini pentru producția animală din cadrul institutului, sinteți desigur în măsură să ne dați informații privind situația sub acest aspect în zonele montane neocooperativizate.

— Există citeva unelte și utilaje în fabricație care sint foarte folositoare. Pompa de apă, bunăoară. Funcționează cu motor monofazic foarte simplu, i se poate adapta și un motorăș cu benzină, costă sub o mie de lei. Poți extrage cu ea apă din puț, din rîu, din captări de izvoare. Beneficiu dublu: apă curgătoare și în casă și în grajd. Gospodarul se spală și el mai bine; se „modernizează”, iar munca la vite se ușurează considerabil. Să amintesc și de mașina de tuns oi, care tunde 40-50 animale pe zi chiar fără o pregătire specială a celui ce o manipulează. Așadar, un randament multumitor. Se cîștigă cel puțin 200 g lînă la fiecare tuns și în plus nu se vatămă pielea, „cojocul” iese întreg. Am dat doar două exemple. Dar chiar ceea ce s-a realizat — și e puțin — nu se află la îndemina omului în gospodăria lui de la munte.

— Din cauza prețului?

— Nicidecum. Din lipsă de popularizare. Am rude în Făgăraș la Cîncșor. Se chinuiau să scoată apa cu găleata. A trebuit să vin eu de la București ca să-i informez că există pompe ieftine în comerț, căci la ei nici nu se pomenea de așa ceva. Și nu este un caz izolat. Alt aspect: nu se organizează decît în rarissime ocazii experimentări cu asemenea mașini și utilaje în satele de munte. Să vadă omul cu ochii lui cum funcționează! Dar negăsind ce-i trebuie sau ignorînd ce se află pe piață, improvizează. Am văzut cu ochii mei cum unii toacă rădăcinoasele și fibroasele cu satirul!
— În prezent, de mica mecanizare în zona montană nu se ocupă nimeni în mod sistematic, nici măcar doi-trei cercetători — subliniază și doctorul inginer Liviu Săplăcan. Dacă am avea contracte, am analiza situația pe teren, nu din birou. Poate Academia de Științe Agricole și Silvice, poate Institutul de cercetări pentru economie agrară sau alt for ar trebui să preia problema.

„CARPATINA” COSEȘTE CU SUCCES GAZONUL PARCURILOR, DAR O AȘTEPTĂ CARPAȚII

Din fericire, dincolo de vorbe se află faptele. De pildă, motocosoitoarea „Car-

patina”. Se pare, o reușită tehnică. Oricum, ea umple un mare gol. La munte, după cum prea bine se știe, cositul constituie operațiunea cea mai dificilă și cea mai costisitoare, dacă se efectuează manual. Scriam recent în „Flacăra” despre un recordman sui-generis al Țării de Sus, moș Tănase Amariei, care, în cea mai înaltă gospodărie montană din țară, sub Virful Șarului, a trudit șapte decenii, șapte zile pe săptămînă, 52 de săptămîni pe an. Ne spunea cit de dragi îi sint munții „săi”, ne povestea despre vagoanele de produse agricole pe care le-a livrat statului, ne mărturisea cit de legat se simte de această ineluctabilă, dar ofta: „Nu mai fac față din cauza coasei!”

Motocositoarea „Carpatina” de 6 cp prefigurează în mic „Carpații-2000”. Înlocuiește munca a 12 oameni, ia pieptis pante de 35 de grade, se manipulează ușor. Ne povestea cineva că un bătrîn vizitlu dintr-un sat de lângă Homorod a învățat s-o conducă perfect într-un ceas,

Consumul de combustibil extrem de redus: 4 l de benzină de calitate inferioară la hectar. Manual, cositul unui hectar revine circa o mie de lei; cu motocosoitoarea — cam 50 de lei, iar investiția se poate amortiza, eventual, într-un an. Nu costă decît puțin mai mult decît o motocicletă.

„Carpatina” a intrat în fabricație în 1971 și, de atunci, nu s-au primit reclamații de la beneficiari și cumpărătorii individuali, ceea ce atestă soliditatea mașinii. Fiește, nici inginerul Aurel Marinescu, de la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, nici inginerul Octavian Stănescu, directorul întreprinderii, nici inginerul șef Dumitru Rusu, legați afectiv și profesional de destinul „Carpatinei”, nu pretind că ea ar fi atins perfecțiunea. Se lucrează la îmbunătățiri, la modernizări, dar pînă una alta ea are un imens avantaj: există.

De fapt, cum am arătat, ființează din 1971. Tocmai aici se ascunde „istoria” de care vorbea inginerul Vulpe.

De la bun început, desfacerea a fost greoaie. Se vîndeau pe piață cam... 70 de exemplare pe an. Se livrau în schimb peste hotare, nu din rațiuni economice deosebite, ci simplu, fiindcă nu-și găseau, din lipsă de facilități și de popularizare, destui cumpărători în țară. În prezent, mai precis de acum doi ani, situația s-a reglementat. Practic însă „Carpatina” este puțin răspîndită. Un singur exemplu pilduitor: de la „Metalica” am aflat că într-un an întreg, în județul Suceava s-a vîndut o singură motocosoitoare. Chiar dacă cifra nu este riguroasă exactă, amintiri-vă totuși de situația relatată mai sus privitoare la zona Cimpulungului.

Una din cauzele principale ale acestei ciudățenii constă în slaba popularizare făcută de cooperația de consum. În județele Covasna și Harghita, unde s-a manifestat o preocupare mai mare în acest sens, a săltat și volumul vînzărilor. Și județul Mureș manifestă pentru 1979-1980 mai mult interes. Totuși, cum spuneam, răspîndirea ei este mai mult decît modestă. În timp ce un admirabil gospodar ca moș Tănase Amariei se speștește împreună cu coșaii săi, „Carpatina” — după cum mi s-a spus la „Metalica” — ia calea terenurilor de fotbal și a parcurilor citadine, unde cosește cu succes gazonul. Ce minuni ar fi făcut ea și sub Virful Șarului, și ce lapte gras am mai fi băut de pe urma ei! Dar să nu „privim înapoi cu minie”, ci să ne felițăm pentru prezent: „Carpatina” se fabrică. Deocamdată, doar 400 de exemplare pe an. Foarte puțin, dar este un început. Se activează întrucîtva și popularizarea, grație și unor entuziaști ca inginerul Aurel Marinescu. Pentru a o experimenta și a o cunoaște mai bine, el a cosit cu această mașină zeci de hectare la Homorod.

Inginerul stagiar Florin Huidu, șeful atelierului 1 lăcătușărie de la „Metalica”, el însuși om de munte din Vilcea, ne spunea că atunci cînd vede ieșind pe poarta atelierului motocosoitoare nou-nouțe se gîndește la ai săi, la fînețele din Costești, la finul proaspăt cosit al copilăriei.

LIONEL NIȚESCU ■

Vești bune despre sucurile din fructe de pădure

Acum trei sau chiar patru ani, într-o suită de reportaje avînd ca temă preocupările specialiștilor noștri în ceea ce privește valorificarea produselor accesorii ale pădurii, în mod special a fructelor de pădure, l-am abordat, așa cum era și firesc, și pe profesorul Silviu Corlățeanu, unul dintre oamenii care au atacat această problemă încă de-acum 25-30 de ani.

Am reactualizat intrucitva dialogul nostru de acum cîțiva ani cu profesorul Silviu Corlățeanu nu cu intenția de a sublinia semnalul de alarmă pe care revista noastră l-a tras la timpul potrivit, ci pentru a circumscrie contextul unui nou dialog, mai ales că ultimele vești privind valorificarea fructelor de pădure sint, de această dată, îmbucurătoare.

— După cum știți, aveam să ne declare profesorul, încheiasem acum patru ani analizele de laborator, ba, mai mult decît atît, viitoarele sucuri din fructe de pădure, sucuri pe care voiam să le punem la dispoziția marelui public, fuseseră fabricate, ca să zic așa, în cadrul stației pilot a microproducției noastre și iată, în vara acestui an, doi dintre foștii studenți ai facultății noastre, captivați, cred eu de imensele resurse pe care ni le oferă pădurea, și-au luat inima în dinți și, acolo unde muncesc, au creat un curent de opinie favorabil fabricării sucurilor răcoritoare din fructe de pădure.

— Cine sint cei doi ingineri și unde se vor imbutelia primele sucuri răcoritoare din fructe de pădure?

— Sint inginerii Florică Tache și Petre Mangeac din cadrul Inspectoratelor silvice Suceava și Neamț. Primele sucuri, din zmeură, cireșe amare, mure și cătină albă, vor fi imbuteliate în Centrele de valorificare a produselor accesorii din Vatra Dornei și Piatra Neamț. Acestor patru sucuri pasteurizate li se adaugă și concentratul din noite de rășinoase. Noitețele, ca să fim pe înțelesul tuturor, sint acei muguri pe care îi scoat la începutul primăverii brazil, pinii și molizii. Și pentru că tot am început să vorbesc despre concentratul de noite, n-ar fi lipsit de interes să spun că el va fi scos pe piață în sticle de o jumătate de litru, că la numai 40 de grame de concentrat se pot adăuga 200 grame de apă carbogazoasă, obținîndu-se astfel un suc răcoritor fără egal, puternic vitaminizat și cu o aromă distinctă, mentolată, de parcă ai sfărîma între dinți mlădițele crude ale bradului.

— Ce ne puteți spune despre celelalte sucuri?

— Celelalte sucuri, obținute prin același procedeu, ca și cel de noite, prin sacharozomobioză, conservabile printr-o metodă modernă, cu bioxid de carbon, nu prin bioxid de sulf, care afecta total conținutul de proteine și vitamine, vor satisface, fără doar și poate, cele mai rafinate pretenții, în mod special sucul concentrat din cireșe amare și cel din cătină albă, primul cu un ridicat conținut de fier, cel de-al doilea bogat în betacaroten.

— Nu este cazul să ne explicați, credem noi, importanța conținutului în fier al sucului din cireșe amare, dar citeva cuvinte despre betacaroten se cuvin, totuși.

— Betacarotenul este un complex de vitamine și proteine conținute mai ales în coaja cătinei. Vitamina E, este extrem de indicată pentru conducătorii auto în timpul circulației de noapte. Cercetările noastre au dovedit că un consum de betacaroten anulează total starea de orbire pe care o provoacă înfîlnirea șoferilor cu farurile aprinse ale unei alte mașini. Din păcate, există în toată această problemă a betacarotenului un anume dar.

— Să-l auzim.

— Spre deosebire de alte țări, în care sucurile din fructe de pădure se vînd cu toate componentele liposolubile, adică în stare tulbure, deoarece aceste componente dau calitatea sucului, noi, pentru că avem un consumator mofturos, ca să nu zic neobișnuit cu sucurile din fructe de pădure, ne vedem obligați să facem tot posibilul pentru a-i oferi sucuri limpezi, curate ca lacrima, ca nu cumva să aibă cine știe ce bănuiele. Or, a înlătura betacarotenul, fie că ne referim la concentratul de cătină albă, înseamnă a diminua conținutul de vitamine și proteine al sucurilor. În orice caz, ne-am gîndit ca depunerile rezultate în urma procesului tehnologic de prelucrare a fructelor de pădure, depuneri materializate sub forma unei paste, să le propunem fabricilor de bomboane care le-ar putea folosi ca umplutură a bomboanelor. Dar, după cum se vede, asta ar fi o altă problemă a valorificării integrale a fructelor de pădure.

— Ne putem aștepta, într-un viitor pe care l-am dori cit mai apropiat, și la alte sucuri din fructe de pădure?

— Da, în curînd vom pune la punct, aici, în cadrul laboratorului și apoi în stația pilot a facultății, tehnologiile sucurilor din coarne, scorușe, mere pădurețe, porumbe, măcieșe, vișine.

— O ultimă întrebare: cine sint colaboratorii dumneavoastră?

— Inginera Elena Ștefănescu, tehniciana Ana Popa și studenții Facultății de silvicultură.

N. VICTOR ■

Dumitru Constantin iubește umbra unei dragoste mistuite în neîntinări. Ca orice tânăr e romantic și puțin trist — acea tristețe a frunzei care știe că soarele va scâlda mereu cu chihlimbar ramul pe care înverzește, visează și-și adună și-o lacrimă în gînd, pentru că jocul vieții trebuie să fie și cu lacrimi. Echinocțiul de primăvară e o povestire ce se spune frumos pe s.a.e (uneori căutîndu-se prea mult), cu o eleganță a umbletului pe care o dau diminețile bogate în promisiuni. Sub zîmbetul puțin amar al cuvintelor afli zăpada liliachie a celui mai demn sentiment omenesc: iubirea. Intre marginile ei, suferința și, fără de lege, absurdul.

Scuturîndu-și umerii de podoabele altora (istorie care cere timp și muncă pînă la năruire), Dumitru Constantin își va împlini hotarele, căci e destul de ambițios ca să nu fie numai o amăgire și destul de înzestrat ca să nu disperse în deșertul nopților albe, cînd litera întirzie să se așeze în cîntec.

FANUȘ NEAGU ■

Abia ne strinsesem în apartamentul acela cochet în care, pe doi dintre pereții sufragerei; tronau — față în față — două imense tablouri de fapt identice — spirale colorate în albastru mediteranean și, respectiv, roșu spaniol, pe un fond alb — cînd, gazda noastră, un tânăr cu alură de atlet sau baschetbalist, veșnic încîntat de succesele lui literaro-amoroase, a izbucnit indignat: „Auziți, aflu printr-o mare întimplare că, din cauza anului bisect și a altor fenomene astronomice, prea complicate pentru noi, profanii, Echinocțiul de primăvară are loc cu o zi mai devreme; azi în loc de mine. Am vrut să dau știrea imediat, dar un șef m-a interpellat distant și sigur de el: «Ai verificat-o? Dacă nu e adevărată și vom fi obligați să dăm dezmințire, cum ni s-a mai întimplat?»”.

Știrea, chiar verbală și aflată doar la o mică sindrofie, le-a părut interesantă unora. Alții, nici măcar n-au ascultat-o. În ce mă privește, m-am ridicat aproape imediat. Gazda athletică tocmai acuza neputința spirituală a șefului său, spaima lui de greșală, grija de a avea acoperire și în cazul fenomenelor astronomice. Adevărul este că vestea mă răscolise. Parcă îmi era destinată, în exclusivitate. Cum adică, Echinocțiul de primăvară cu o zi mai devreme? Întrebarea nu o puneam în maniera șefului acuzat, ci pentru că aveam un motiv foarte serios: era întințirea pe care Ea mi-o fixase încă de la Anul nou pentru ziua Echinocțiului de primăvară. Omagiam astfel prima noastră întîlnire.

Nu știu cînd am ajuns în camera cealaltă, de unde am început să telefoniez colegilor de birou. De dincolo nu se mai auzeau voci. Răzbăteau, în schimb, acordurile unor melodii interpretate de orchestra lui Boris Rebrov și înregistrate stereofonic. Totul imbia la ascultare, dar eu insistam la telefon. Ioana-mi spunea, pe un ton răstit, că nu-și amintește să mă fi căutat cineva. Mircea mărturisise că mai mult lipsise decît să stea în acea cameră atît de friguroasă. Rămăsese o șansă, a cazurilor de excepție și poate salvatoare: să-i telefoniez Ei acasă! După ezitări îndelungi, am format numărul dar m-am poticnit de telefonul ce mi se părea că sună straniu de lung, în gol și, deci, inutil.

Afară, în fața blocului, unde, zi și noapte, forțata nu înceta în stația terminus a celor trei linii de autobuze, nu se mișca nimeni. Mașinile incremeniseră cu șoferii, toți, apelați peste volanele imense într-o atitudine ce părea suspectă. Incasatoarele croșetau, toate. Un capăt al liniei de autobuz ce semăna cu un capăt de lume — m-am trezit eu reluînd cuvintele Ei rostite altădată despre un alt loc. Dincolo, Boris Rebrov cînta încă.

Mie, în schimb, clipele mi se păreau fără contur. Atunci, în fața cu spectrul întîlnirii nerealizate dar și cu o speranță vagă pentru a doua zi, m-am trezit încercînd să aflu dacă nu cumva, Ea pronunțase data și evenimentul. Ca întotdeauna în asemenea cazuri, incertitudinea devenea și mai mare. Între timp, ferestrele unui apartament de alături s-au luminat intens și, atunci, în seara Echinocțiului de primăvară devansat, am văzut un visc atîrnat de o lustră sofisticată, un visc surprinzător de mare ce-și păstra intactă configurația deși trecuseră peste el atîtea zile și grade de căldură uscată de bloc. Pe balcon am mai descoperit că se păstra desenul fizic a ceea ce fusese un dorit și, probabil, frumos pom de Crăciun. Așa mi-am amintit că în trecutele sârbători de iarnă, pentru noi, cartea de referință era „Mic manual de fericiere perfectă”. Întîi cunoscusem, amîndoi, fragmente publicate într-o revistă literară. Se împliniseră exact zece ani! Pe mine mă șocase titlul: „Mic manual de fericiere perfectă”. Trebuie să spun că mai tîrziu citisem cartea de cîteva ori, încercînd chiar s-o analizez pe fragmente. Dar pînă să apară volumul ne atrăgea irezistibil sintagma finală a titlului și ne îmboldea să recitim fragmentele publicate.

Evident, făceam și pauze în care comentam aprins ce găseam interesant, din ceea ce citisem sau ne scrisesem. Și azi, aici, îmi repropoz că nu eram prea fair... Cele scrise ori spuse i le judecam cu severitate cu speranța, nemărturisită, de a desprinde și elimina inutilul. Spun toate astea pentru că mă urmărește și acum rîndul acela al Ei, azvîrlit poate nu din întîmplare — „Sparg amintirile în pumni” — din cauza căruia, dacă n-o fi un vers celebru, mă întreb mereu nu dacă scria

poezii, ci de ce nu mi le-a arătat niciodată.

În acele clipe, amîndurora, ochii ni se deschideau mari și aveam citeodată surprize de proporții. Odată într-o zi ca oricare altele, într-un amfiteatru, comentasem cu o neobișnuită ardoare o afirmație privind „responsabilitățile scriitorilor și artiștilor față de înclinarea publicului către nefericire”. Eu apelasem și la context în timp ce Ea mi-a zis, citind probabil de undeva: „Trecutul nostru a fost sumbru, e-adevărat, dar asta e o rațiune ca să îndoliem prezentul? (se referea la trecutul nostru ca indivizi și nu al unei mase). Viitorul ne oferă cîmpii roditoare, unde zorile și apusurile zburdă ca minjii în libertate. Să alegem unul din acești minji, să punem minile pe nările lui fre-mătătoare, să ne afundăm fața în coama vîntului. Și, dacă e vorba de amintiri, să alegem imaginea de demult a unei vacanțe”.

În sfîrșit, se oprise aici. Dealtfel, o urmăream din ce în ce mai greu. Îmi veniseră în minte vacanța aceea depărtată și drumul meu precipitat spre tirgoșorul de munte, unde Ea se stabilise. Plecasem avînd mari dureri undeva în spinare. Un furuncol ciclopic își fixase momentul de vîrf tocmai în ziua călătoriei. De la Rîmnic luasem o „rată”, nu pînă la destinație — directă era mai tîrziu și nu mai aveam răbdare — apoi am făcut cîțiva kilometri — de mers, de priviri averse în acel mirific aer de toamnă dar și cu acele accentuate dureri dorsale — toți parcurși într-un timp record.

Acum nu mai știu bine, dar cred că într-o scrisoare de după vizită îi povestisem cu cită înclătăre parcursesem ultimii metri, cum, totuși, doream să-mi revin după mersul făcut, cum așteptam s-o întîlnesc între acei meri și peri atît de mulți care înconjurau o casă în stil vechi, ce părea romantică. Dar, iarăși, n-am avut noroc: „A plecat azi dimineață” — zisesse o femeie despre care chiar de atunci, de la vorbele acelea, nu reținusem nici un amănunt. Am ieșit atît de tulburat încît am luat-o pe stradă altfel de cum trebuia, ajungînd la poalele muntelui. Într-un tîrziu m-am dezmeticit, m-am îndreptat spre poștă, unde am cerut un formular de telegramă, și buimac încă, i-am scris doar atît: „Salutări din Horezu”. Tîrziu, foarte tîrziu, peste ani, am aflat și misterul acelei plecări precipitate: („Am vrut să evit vederea într-un cadru care imbia la frumusețe și într-o vreme în care mi te cuibăriseși atît de bine în suflet. Am fugit! — mi-a scris ea și n-a mai revenit, deși aș fi vrut-o, asupra explicației, care, într-un fel, mă bucura). Apoi, în ziua de toamnă care înainta impasibilă spre amurg și nu mi se părea tristă, ci fără noimă, n-am reușit să fac altceva decît să mă așez pe bordura trotuarului. Furuncolul mă chinuia rău. Singurul lucru ce mă intriga erau merele acelea, care nu știu cum se făcea dar cădeau lingă mine parcă într-o bătaie ritmată de tam-tam și nu-mi dam seama dacă din cauza ei sau a durerii, la un moment dat am simțit că plutesc printre pomii unor livezi cu meri avînd grijă să nu mă izbesc de fructele atît de proaspete și ajung într-o sală imensă în care răzbătea — puternică și tremurînd — vocea Ei: „Lasă, băiete, din trecut trebuie să extragi ca și dintr-o corabie scufundată, nu ceea ce ar putea înnegri prezentul, ci ornamentele și podoabele încă neatacate de rugină...”

Au urmat, la intervale — la început fixe, apoi cu totul întîmplătoare — scrisorile Ei, trimise din acea comună și pentru care optase deși ar fi putut găsi altceva, mult mai bun. Scriisorile aveau un parfum care părea vag desuet și un aer de „fin du siècle” ce dovedeau că-i plăcea enorm să scrie, că avea și știința (sau mania?) autocenzurii, complet inutilă într-o poveste chiar și de dragoste. Inutil să precizez că le citeam de multe ori și mereu mă șocam prin prospețimea de șipot, prin ierarhia voit studiată a sentimentelor, prin mlădierea puținelor calificative ca și prin doza substanțială de luciditate pe care ținea cu orice preț s-o comunice. Mă gîndeam că știindu-se în dublă culpă — cea a respingerii, de cîndva, și cea a rotirii de 180 de grade, de acum — încerca impunerea și menținerea prin orice cale a unei distanțe. Pe care, pe urmă, printr-o deosebită capacitate de mobilizare (căpătată prin lecții de yoga, explica ea) o transforma într-una practică. Dar cred că o ajutorat din belșug și întîmplările și Ea repetata mereu — ca și atunci cînd o cunoseam mai îndeaproape, ca și atunci cînd o așteptasem la un

examen, ca și peste ani: „Hazardul, băiete, hazardul...”

A urmat un alt moment de tăcere. Pînă într-o dimineață cînd ne-am revăzut într-o forțată indescriptibilă a Gării de Nord. Întîmplarea — sau altceva — făcuse ca, exact cu o zi înainte, cînd plecam în grabă spre acel tirgoșor unde făcusem liceul, să mă gîndesc mult la Ea. Argumente nu prea aveam, aș zice chiar că totul era potrivit.

Se împlinise un deceniu de la terminarea liceului și, firește, aveau loc întîlnirea și agapa tradiționale. Pentru mine anunțul era scurt: o persoană — 125 lei. Dar am uitat cu totul de agapă. Urma să plec la Paris și, cum era prima mea ieșire, mă subjugase total. Pînă am ajuns în „Orașul lumină” (recurg la truismul clasic, din comoditate) și i-am trimis și Ei o vedere, trecînd peste convenția privind semnarele ce se pot da în cazuri de excepție și interpretînd călătoria ca un caz ce li se integra. Revenit de acolo nu mi-am amintit de agapă decît exact cu o zi înainte. Așa încît am reușit să prind un tren de seară în al cărui compartiment de clasa întîi (mă respectam, nu?, venisem de la Paris, mergeam la un fel de bilanț și, vorba lui Malraux, adaptată însă, trebuia în primul rînd să-mi apar mie însumi ca un vis frumos) am încercat să citesc niște ziare. Dar m-au năpădit gîndurile. Nu știu de ce mă obseda vederea aceea cu un text foarte anodin și totuși personal. În singurătatea și monotonia trenului încercam să-mi inchipuic cum a primit-o, cum a citit-o și, mai ales, ce reacții avusese. Firește că, în marca mea capacitate de a inventa o prodigioasă întîlnire cu Ea, însoțită de o substan-

țiale genului: „Voința (zodiei respective, a mea adică) este slăbită printr-o îndoielă gen filozofic. Are o șansă reală care însă reclamă mari eforturi. Firea are o notă scripitoare, o mindrie în tenacitatea semnului, un brio, chiar o eleganță în lupta pentru existență. Astfel încît destinul se prezintă mai viu atît în succes cit și în insucces. Capătă un relief distinct pe planul social, iar ansamblul preferat de stele ne dă notiunea calculului lent al dragostei de viață, al închinării către cercetări dificile și pasionante, pentru a dobindi cunoștințe multiple. Ambiția și urcarea socială sînt urmate de o cădere ritmică, periodică și dublate de perseverență, prudență, fragilitate. Depune o activitate neobosită și susținută. Activă, la comă la cîștig, foarte stăruitoare, destoinică în cel mai înalt grad. Diplomația este partea cea mai tare, iar forța este un mijloc adeseori ocolit. Ambiția o face (pe zodie) să prețuiască ridicarea poziției sociale, în viață caută spre culmi de unde poate privi calmă vâlă. Economie cumpătată, poate trăi în condiții în care alții ar muri. Nu se simte bine într-o poziție subordonată. Prin reflex, devine adesea melancolică, pesimistă, iritabilă și cu grijă mare de... (cuvîntul lipsește). Caracteristice îi sînt puritatea, verbele a folosi, a organiza, poate fi geloasă și nu poate uita o ofensă, chiar dacă, de regulă, nu se răzbună. Are o putere deosebită pentru cercetarea amănuntului. Este profund meditativă, singuratică, prin firea sa se atașează foarte greu, dar cînd acordă afecțiunea cuiva o face definitiv”.

Acesta era textul lăsat de ea și asupra căruia convenisem să-mi spun observațiile — scrise sau verbale, cum credeam că le

Dumitru Constantin

ECHINOCTIUL DE PRIMĂVARĂ

țială discuție, în final ajungeam să-i adresez invitația de a mă însoți la agapă („Vrei să pari în rîndul lumii! Toți vor fi căsătoriți, cu copii, mașini, case, în timp ce tu apari ca becherii și cu amintiri proaspete de la Paris” — îmi „zisesse” Ea în discuția inventată).

...Agapa se desfășurase după tipic dar mă acaparase. Chiar și în Gara de Nord încă mă mai gîndeam la momentele ei. Pe cînd abia mă tiram de oboseala călătoriei și nopții pierdute, dublate de starea amintirii în care plonjasem, m-am trezit luat de braț. Era chiar Ea. Cum apăru? Venea? De unde? Pleca? Unde? Nu mi-a explicat și n-am întrebare niciodată.

Mi-a vorbit cu glas scăzut. Sau poate eram foarte obosit și forțata prea mare? A întreat cum am ajuns la Paris. Aveam eu o vorbă — „după merit” — pe care o spuneam uneori și atunci simțeam că e cazul s-o pronunț. Dar Ea a reluat brusc: „Nu cumva...”. Lăsase fraza suspendată, surîzînd însă pe cit de complice pe atît de straniu. Mi-am iuțit pasul lăsînd-o pradă acelei dimineți și unei tăceri pe care, fără să vreau, am impus-o cu atîta efect, cum avea să se destăinuie altă dată.

Ne-am reîntîlnit exact după 12 zile. Era solștiulul de vară și, de atunci, la propunerea Ei, am convenit să ne vedem numai cu prilejul unor date ce coincideau cu astfel de fenomene astronomice. Mereu la aceeași oră și în același loc dacă, bineînțeles, nu intervenea ceva deosebit care să impună o aminare. Întîlnirile erau torențe de cuvinte spuse de fiecare într-o întrecere cu orele meschin de puține, pentru a încerca să comunicăm tot mai multe. Cînd vorbele se depărtau își făceau loc mîngierile lungi, calme dar epuizante, și gesturile ce păreau sece, totdeauna altele, ale unor apropieri sau depărțări greu de bănuit la prima vedere. Nu ne tulburau nimeni, nu tulburam pe nimeni și momentele erau cînd pline de tăcere, cînd pline de cuvinte, de destăinuiri, afirmații categorice sau judecăți ale lumii pînă cînd, din universul acela clădit și întretîntînt anume, ființa Ei dispărea fizic, pentru a reapărea altă dată și a ne relua fastul clipeilor cu același ceremonial, cu nimic în minus sau în plus. Pînă în aceea zi de solștiulul al iernii cînd, la plecare, mi-a spus că a găsit un horoscop al zodiei mele pe care mi l-a copiat și mi-l lasă în loc de cuvintele urări (banale, le-a calificat Ea) de Anul nou. Era caligrafiat ca pentru lecțiile de specialitate din clasa întîi. Cum nu „cita” sursa și azi sînt convins că e un portret gîndit de Ea după tipa-

pot susține mai bine — în ziua Echinocțiului de primăvară. Da, citisem textul și atunci, imediat, și mai tîrziu, și în preajma Echinocțiului. Îl simțeam inconsecvent, deși, în general, „portretul” îmi plăcea. Era chiar măgulitor atît prin calitățile atribuite cit și prin contestările scrise.

Ar mai fi ceva. În ultima zi a anului, la locul de muncă al unor prieteni, pe numele meu a venit o telegramă ce avea următorul text: „Ascult la stelele doina luminii / Lor li se închină cîntecul mierilor”. Dincolo de locul trimiterii — Constanța — am crezut că este o glumă sau că poșta a preluat anapoda cuvintele. Cînd m-am asigurat că totul este exact, semnătura mă deruta cel mai mult. Erau asociate în ea prenumele unui poet celebru și numele unui prozator tot celebru care însă păreau (zic eu) o anagramă. Misterul dăinuia și după Anul nou...

Ca să nu fiu mai prejos, „descoperisem” și eu un zodiac al Ei și îl tot puneam la punct. Ștergeam, nuanțam, adăugam încît mi se părea că puteam oricînd improviza așa ceva. Îi găsisem chiar și un motu din Desmond Mac Carty, care spunea că „Prezentul este o distracție / Viitorul un vis / Numai trecutul poate să dezlege înțelesul vieții”. Însă zilele care duceau spre acea întîlnire deveniseră neașteptat de apăsătoare. Am început să mă întreb dacă să renunț la moto — și, de ce nu? chiar la „zodiacul” meu. Cam la asta mă gîndeam și a doua zi, adică în ziua Echinocțiului de primăvară, înainte de a-i telefona iarăși. Mi-a răspuns un bărbat, și, pe un ton poroncitor, mi-a zis că oricine voi fi să merg de urgență la Ea acasă. Am ajuns cu greu și nu înțelegeam ce se petrecea. Am fost invitat într-o mașină cu care am străbătut în grabă cîteva străzi ce nu le cunosteam. Cu puțin timp înainte de a ne opri, tot un bărbat, cu o voce care semăna cu cea de la telefon, m-a întreat cine sînt și, realizînd că eram cel pe care-l bănuia, m-a rugat s-o evoc în locul unde vom ajunge. E greu de sugerat cîte mi s-au îngrămădit în minte în acele cîteva clipe, la ce momente ale noastre m-am gîndit. Deși a fost mare, șocul nu m-a amuțit, așa încît, în mod paradoxal, acum, cînd inchei lungami evocare, și cînd, pe acest obiect de lemn, recitesc cuvintele pe care de Anul nou le-am primit în acea stranie telegramă, iar dedesubt se află poza și numele ei, sînt tentat să-i scriu și motoul ce-l alesesem pentru zodiacul Ei.

Poate și pentru că Echinocțiul de primăvară a fost cu o zi mai devreme...

Palenque

3.

Ruinele și soarele stau față în față cu jungla ca două tabere tăcute. Într-o asemenea priveliște e firesc să te întrebi: cine va învinge aici? Dar poate că întrebarea nu e bine pusă astfel. Căci nu atât dispariția acestor piramide era primejdioasă, cât sălbăticierea lor: victoria junglei asupra ideii. În clipa cind templele au fost acoperite odinioară de pădurea tropicală, s-a petrecut aici exact ce s-a petrecut la Roma cind Forul roman, acoperit de iarbă, a devenit tîrg de vite. Fără să vrea, omul care taie bălănele transformă de aceea incinta arheologică de la Palenque într-un amfiteatru și gestul său într-o demonstrație filosofică... O, ce prelegeri ar fi putut rosti aici Schopenhauer! Dacă ar fi venit înaintea lui Stepnens, în anii cind scria „Lumea ca voință și reprezentare”! Ce scenă admirabilă pentru a vorbi despre nirvana, despre zădărnici, ar fi avut în aceste altare de piatră putrezite sub invazia oarbă a lianelor, în aceste temple ciuruite de lunga lor singurătate... Acum, pesimiștii nu mai au ce căuta la Palenque. Ruinele, soarele, iarba, omul care taie lianele spun altceva decît au susținut filosofii fără speranță. Și nu e acesta faptul cel mai important? Înainte de orice, Palenque îmi spune că disperarea este o eroare filosofică. Altfel ce rost au altarele de piatră pe care se făceau sacrificii umane dacă nu ne amintesc că a iubi viața nu este singura datorie pe lume, dar nimic nu s-ar putea construi împotriva ei? Pentru ce curge riul Otulum dacă nu pentru a răcori miile înfierbintate de soare ale celor care vin aici? Ce sens are jungla dacă nu ne învață că trebuie să ne împotrivim arbitrarului și dezordinii? Pe treptele piramidei, mă simt ca un preot păgîn gata să propovăduiască o religie în care amiază, piatră caldă și dragostea de viață sînt elemente sacre. Acești arbori plini de soare, această iarbă tăiată de un om pe un deal, aceste păsări care zboară pe cerul limpede de septembrie, toate sînt într-adevăr trecătoare cum ni s-a spus mereu. Ca și umbrele de pe aceste trepte pe care urcăm și coborîm. Treptele vieții. Treptele morții. Dar în pofida tuturor celor ce ne-au vorbit despre deszădăciune, aceste trepte fierbinți duc în virful piramidei. Duc spre un sens. Și vor exista totdeauna oameni care vor descoperi aici că se poate face filosofie cu o machete în mînă, tăind lianele ce amenință piramidele. Sau nu vor exista și atunci jungla se va întinde peste tot. Dar logica vieții ne cere să răspundem și de această dată „da”. Și singura profeție pe care o aștept de la aceste altare de piatră e aceea că în înfruntarea dintre piramidă și junglă, dintre ceea ce dă dreptate omului și ceea ce dă dreptate fiarei, dreptatea aparține speranței. Împotriva morții, acest coyot bătrîn și infometat, cum ar spune Tatle...

— Acest coyot bătrîn și infometat nu ne dă tircoale noi, mai nouă, seînor. A dat tircoale și piramidelor.

— Am văzut, Tatle. Ghearele au lăsat urme care se văd în piatră.

— Piramida a vrut să fie nemuritoare, seînor.

— Și atunci a ieșit coyotul bătrîn și infometat din junglă și și-a întipit colții în piatră, mușcind din ea.

— A trebuit să aștepte mai întii că piramidele să rămînă pustii.

— Dar de ce-au plecat oamenii de aici, Tatle?

— Nu e nici o taină, seînor. Au plecat după alte pămînturi cind porumbul n-a mai crescut aici. Ei tăiau copacii din junglă și, înaintea ploilor, le dădeau foc. Apoi, după trecerea ploilor, făceau găuri în pămînt și semănau în ele. Orașul a fost înflorit cînd vremea a înflorit porumbul.

— Treptele au rămas apoi goale.

— Și totuși treptele urcă mai departe seînor. Tu însuși n-ai fi descoperit fără ele că jungla care ucide piatră cum ar ucide un animal vrea mai întii să sălbăticească...

„Da, Tatle, așa este. O singură piramidă e deajuns să contrazică jungla. S-o pună sub semnul întrebării. S-o facă să devină ilogică. Omul a trebuit deci să ridice piramide în mijlocul junglei. O iubire în mijlocul singurătății. O credință în mijlocul întrebărilor. Un orgoliu în mijlocul greșelilor. Aparîndu-le de jungla din el și din afara lui... Cine va învinge? Omul care taie bălănele a și dat un răspuns. Și vor exista totdeauna aici motive destul de puternice pentru a justifica o morală*”). Nu mai ascult explicațiile ghidului, nu mă mai interesează numărul treptelor pe care urc, numele zeilor pe care îi văd în basoreliefuluri; îmi ajunge această morală...

Privesc din nou cărarea ce se afundă în junglă. Ascult din nou sunetul ciudat, obsesiv, de sireni, al junglei. Și mă gîndesc din nou de cite lucruri depinde șansa unei călătorii. Am avut noroc să venim la Palenque într-o asemenea zi cind soarele s-a aliat cu ruinele, scoțindu-le din muștenia lor. Puteam nimeri aici într-o zi ploioasă, cind pietrele erau coclite de apă, absorbite în singurătatea lor, cind ploaia ar fi domnit, cum a vrut s-o facă jungla, în virful piramidelor, cind lianele lichide ar fi acaparat ele ceea ce a fost salvat din cele vegetale. Ce ne-ar fi spus Palenque atunci? Dar acum e soare și toată nevoia mea de logică arde ca o flacără pe altarele de piatră ale vechilor temple maya. Nu, Palenque nu poate fi capitola unei greșeli. Ea rămîne o amiază frumoasă și clară pe care nici jungla și, sper, nici greșelile mele n-o vor sălbătici în amintiri. Jungla tenebroasă care ne înconjoară obligă lumina să fie și mai strălucitoare, piramidele și mai orgolioase și încrederea în ceea ce ar trebui să fie firesc și mai încăpătînată. Mai ales că la Palenque nu e absolut nici un echivoc în privința lucrurilor firești.

OCTAVIAN PALER ■

* În fond, totdeauna m-a intrigat faptul că lumea a ținut minte versul lui Plaut din care provine celebrul „homo homini lupus” și a uitat replica lui Seneca „homo res sacra homini”. Capricii ale memoriei? Poate. Nu știm oare mai multe amănunte despre Nero decît despre Shakespeare? Din cînd în cînd, și mai ales în junglă, e bine totuși să ne reamintim că toate acestea nu sînt normale, chiar dacă au explicații. Palenque nu face decît să simplifice lucrurile pentru cei grăbiți.

CRONICA FILMULUI

Ecaterina Teodoroiu

Casa de filme nr. 1 (director Ion Bucheru) și-a asumat o sarcină grea trecînd la realizarea acestui film; întotdeauna cînd pornești a prezenta pe ecran un erou îndrăgit, popular, intrat nu numai în istorie, ci și în folclor, responsabilitățile sînt imense și pericolele multiple (vezi în acest sens recentul eșec cu „Aurel Vlaicu”). De data asta, transpunînd filmic o parte din viața Cătălinei (interpretată cu sensibilitate, cu gingăsie, cu un farmec aparte de către Stela Furcoviei), echipa de realizatori (scenariul: Mihai Opriș și Vasile Chiriță — regia Dinu Cocea) au reușit performanța de a da publicului un film pe măsura ideii de la care a plecat, un film cald, patetic exact atît cît trebuie. Un film FRUMOS ca și chipul îndrăgitei fete-lo-otenent, care și-a jertfit viața în primul război mondial, luptînd cu arma în mînă împotriva inamicului ce intenționa să nimicească însăși ființa noastră națională.

Foarte puțină ficțiune stă la baza acestei pelicule remarcabile. Singurul personaj „construit” de scenariști, doctorul — admirabil interpretat de Ion Caramitru — se integrează firesc, și în folosul narațiunii, alături de generalul Dragalina sau Octavian Goga, prezențe autentice în destinul atît de scurt și atît de tragic al fiarei, dar dirzei ființe care a fost Ecaterina Teodoroiu. Firește că într-un singur film nu se puteau cuprinde toate datele biografice ale eroinei, există momente care au fost eliminate cu bună știință, realizatorii au reușit în schimb să reinvie în cadre de o rară frumusețe plastică — un operator de excepție acest tinăr, Marian Stanciu! — viața unui om fermecător, a unei personalități extrem de puternice, prinsă în plasa tragică a unor evenimente dure, pe cit de de insuportabil de dure, pe atît de plină de bunătate, de sensibilitate, de dragoste a fost omul.

Un ansamblu omogen de interpreți — aș remarcă la acest capitol pe Mihai Mereuță, Ion Lupu și Niță Anastase-Fili (acesta din urmă fiind de profesie șofer

la Studioul din Buftea!) — momente de veritabilă performanță regizorală (să amintim doar secvențele trenului, a gramofonului instalat în plin cîmp, pe zăpadă, etc.), fac din acest film, în mod categoric, cea mai reușită realizare a lui Dinu Cocea. Și poate că tocmai din pricina asta, distonează, surprinzător, costumele (Ileana Mirea), copilăresc, naiv de „curate”, de „noi” — greșală elementară și care ar fi putut fi o mare povară pentru film, dacă n-ar fi existat acea frumusețe a cadrului, acel simț al peisajului, al chipului uman tipizat (repet, admirabil acest operator Marian Stanciu!), dacă muzica lui Ștefan Zoror, montajul Magdei Ghișe, precum și sunetul semnat de experimentatul inginer Dan Ionescu nu ar fi sublimat, nu ar fi acoperit mai bine zis, cu inteligență, eroarea. „Ecaterina Teodoroiu”, în cadrul epopeii naționale cinematografice, rămîne, indiscutabil, un film de referință.

HORIA PATRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Garderobă pentru suflete

Premieră la Teatrul Mic. Mobilizare cum cam de mult nu s-a mai văzut a populației lumii teatrului. În pauze, nimeni nu-i scăpat din mînă: actorii și-au tras un colț de scenă în foaier și, ca să-i tîină pe spectatori într-o anume atmosferă de epocă, fac tărăboi de epocă. Mulți, din public, zimbesc condescendent, dar renunță la bufet, fumat și dependențe și, adevăr mai esențial, chiar și dificilii spectatori-specialiști ai premierei de protocol au aplaudat, la sfîrșitul spectacolului, spontan, mult, îndesat, sincer și, deci, uman.

Să îmbrăcăm pe cei goi este una dintre excelențele piese ale dramaturgului de răsărire Luigi Pirandello, acela care a descoperit că personajul de teatru, ca și omul, are trei dimensiuni (și, firesc, a și creat astfel de personaje ridicate la puterea a treia), acela care a sesizat neliniștea care ne-o aduce cunoașterea, mai ales aceea de sine, dar care ne-a stimulat, ne-a incitat focul pofta de cunoaștere (fără îndoială un rafinament dramaturgic și dramatic). Au fost critici care, la vremea începutului de viață al piesei, deci prin deceniul trei al secolului nostru, au susținut că ea este neclară, lîncedă, muncită. Poate, la modul absolut, au avut dreptate lor; însă cert este că în spectacolul regizorat de Cătălina Buzoianu nici unul din aceste cusururi nu se face simțit.

Un decor cu puteri magice, dintr-acelea care te smulg din lumea scaunului de spectator și te duc, te închid într-aceea a scenei. Andrei Both, prin plastică, prin forme neașteptate, prin a treia dimensiune, deconspiră culoarea albă — imaculată albă! — care are tumori ascunse, deformante, că-i bolnavă de murdărie. Decorul slujește actorii, dar, important, slujește ideile piesei și spectacolului. Să creeze atmosferă pentru ideile, asta nu-i la îndemina oricărui mucavale! În plus, albul acela revărsat e un excelent fond pentru costumele Lianei Manjoc: malițios unic crem pentru costumele tuturor bărbaților în timpurile și subtil șocantă (e posibil și imposibilul acesta) rochia fetei fără rochie, Ersilia. Apoi, corul! E o invenție — ca și orchestra, care spune muzică de Mircea Florian — a regizoarei. O invenție binevenită, în spiritul gândirii pirandelliene și foarte bine realizată, pentru că n-a fost lăsată pe mîna unor figuranți, ci determinată să fie o adevărată creație a unor adevărați actori: Ileana Dunăreanu, Monica Ghiuță, Doina Făgădaru, Vasile Pupeza, Andi Ștefănescu, Sorin Medeleni, Cornelia Osescu. E de notat că și aceste personaje ale străzii se dezvăluie, potrivit cerințelor momentului dramatic, ale oportunității sublinierii ideilor, dar și ale unei oportunități de ordin artistic. Ba, ele, personajele corului, o fac chiar mai mult, de fapt mai afișat, decît cele titulare ale piesei. Sigur, este de pretut și de menționat și faptul, de rigoare profesională, că regizoarea s-a consultat cu Florian Potra, pentru înțelesul spectacolului, și cu Miriam Răducanu, pentru mișcarea spectacolului.

CRONICA PLASTICA

Expozițiile „A”

Revistele Amfiteatru și Viața studentescă organizează în ultimii doi ani, mai ales, o seamă de expoziții de pictură, sculptură, grafică, arte decorative și fotografie — expoziții, în general, foarte bune, despre care ar trebui să se scrie mai mult. Voind întii să însoțească ședințele cenaclului literar patronat de cele două publicații, selecțiile, la care au fost invitați de-o vreme și unii profesioniști ai generațiilor tinere și medii, au căpătat o anume notorietate în lumea, nu prea mare, totuși, a plasticienilor și studenților institutelor de profil. Un loc mai vizitat decît acela al redacției ar pune aceste manifestări în linia celor găzduite de săliile U.A.P. și poate în interesul general. Ar merita-o. Vedem în galeriile Capitalei destule lucruri plecticoase, destule „personale” care dovedesc mai adesea orgoliul artistului într-o împlinire a cu date a biografiei, decît vocația și artă adevărată, incit prospețimea prezentelor studentești la expozițiile „A” ar aduce nuanță, fervoare, calitate. Acum, un student clujean — Ovidiu Avram — prezintă o suită de obiecte-tablou, plăci de porțelan cu reliefuri, obiecte care fac, pe lângă oficial strict plastic, un fin demers în disputa asupra

Actorii distribuției propriu-zise nu numai că sînt foarte în rol, dar — și Dan Condurache, și Ștefan Iordache, și Mitică Popescu, și Petre Moraru, și Jana Gorea, și Elena Pop — pe de o parte, dau fiecare de la sine personalitate personajelor și, pe de altă parte, creează împreună chipul, cert și unitar, al unei anume lumi.

Și-acum, cele două artiste care au dus greul și regizoarea Cătălina Buzoianu și actrița Valeria Seciu. Cătălina Buzoianu ne obligă la multă stimă, pentru că, nu pentru prima oară, discern profund o piesă și are și mijloacele profesionale și talentul pentru a și realiza spectacolul, pe măsura felului în care l-a gîndit, l-a văzut, Valeria Seciu ne obligă, de asemenea, la stimă, dar — probabil pentru că, spre deosebire de regizoare, e și personal-concret-vizibilă — ne obligă și la dragoste, regizoarea ne cucerește mintea, actrița și mintea și sufletul. Dacă apelăm la criteriul valoric al spectacolului propus, cu fermitate și de autor și de regizoare, atunci trebuie spus că Valeria Seciu, mai mult ca oricare dintre colegii săi de spectacol (e drept, avantajată și de rol), știe și poate să ne surprindă și să ne copleșească cu, să-i spunem, fătărnicia sa de trei ipostaze: cînd este așa cum este, cînd este așa cum pare, cînd este așa cum vrea să fie personajul. Amestecul de chipuri este atît de intim, atît de perfect, incit personajul pare cu-n singur chip. Efectul acesta, care intrigă și neliniștește, se mai datorează și artei dozării și nuanțelor, artă amestecată, la rîndul ei, cu multă știință, cu multă meserie. Valeria Seciu, ca om, este o apariție delicată, poate fi bănuită chiar de fragilitate; ca actriță, însă, surprinde cu forța sa dramatică. O forță care nu bubuie, ci șopteste intelectual rasat, susură poetic precum un izvor, cîntă (vorbind) feminin învăluitoare, însă e o forță tot uriasă, intensă, tenace, persuasivă și, pînă la urmă, învingătoare. În acest rol, clipele sale trage sînt comice (unele) și cele comice sînt tragice (tot unele); e o artă pe mîchia unui cutit care pătrunde, dînd — paradoxal — trăire, adică viață intensă, conștiinței și sufletului spectatorului.

Spectacolul acesta e ca o simfonie, bine înțeleasă, bine dirijată și bine interpretată: pentru că îl constrînge (educativă și fortificantă constrîngere!) pe spectator (inclusiv, ba chiar și mai ales, pe spectatorul care, într-un chip sau altul, face teatru), să fie mai întii copleșit, umilit, inhibat de înălțimea și puterea la care, pe-o scenă, poate fi creată artă și, mai apoi, să se regăsească la o altă, superioară, cotă a spiritului, a puterii de creație (independent de meseria sa), a încrederei în sine. Spectacolul acesta e o cauză cu efecte precise și intense. El înseamnă teatru întreg, adică un teatru care dă creatorilor ce-i al creatorilor și dă spectatorilor ce-i al spectatorilor. Un teatru de la care nimeni nu iese pe usă cu sufletul gol: în cel al spectatorilor se află sentimentele, contradicțiile dar care îi determină dialectic spre evoluție, de care am vorbit mai sus: în cel al artiștilor-realizatorilor se află sentimentul rostului împlinit și beția de aplauze multe. Incit, nici un suflet nerămînd gol, se poate spune că toată lumea a fost îmbrăcată.

I. NICOLAE ■

figurativului Rolleful, rezultat din mai multe supra-puneri de materie, povesteste fapte ale unei mitologii compozite. E mai degrabă asumarea lirică a unor întâmplări mitice. Ce contează e personalitatea simțirii, suavitățile suferințelor și bucuriilor exprimate aici, impresia de lume gingașă, dar sigur articulată. Cauză e și materialul, fiindcă porțelanul obligă ne artist la delicatețe și armonie, chiar și atunci cînd el închipuie obiecte arhaice. Ovidiu Avram are dar de miniaturist. Cîteva figurine adunate într-o vitrină spun încă mai mult de talentul tinărului. Dacă ni le imaginăm la altă scară, avem un statuar cu frumoase rime la vechile noastre luturi, cele din neolitic păstrate prin muze. Cît timp studenții institutelor de arte plastice tin să facă în anii de școală și altceva decît imitația profesorilor lor, putem socoti că învățămîntul merge bine. Afirm aceasta, intrucît prea mulți studenți din anii de mijloc și chiar din ultimii n-ar ști și dea pentru o expoziție — la vîrsta cînd tinărul trebuie, orice s-ar spune, să-și exprime individualitatea — altceva decît proba unei lecții mai mult sau mai puțin devotate didacției unui meșter. Ovidiu Avram debutează merituos, datorează destul culturii și puțin unui anume artist și, iată, rostom cuvîntul pe care abia arareori îl zicem: lucrările lui au farmec. Se știe doar cite lucrări ne obligă la opinii de justete și nu la opinia însuflețită pe care o naște opera cu farmec.

TUDOR OCTAVIAN ■

RUBRICA MEA

Un strălucit domnitor cultural: Șerban Cantacuzino

În monumentală lucrare a lui N. Iorga, *Istoria Românilor*, în 11 volume (București, 1936-1939), al șaselea este sugestiv intitulat „Monarhi”. Începând cu Radu Mihnea al II-lea, pe care Miron Costin l-a numit cel Mare, muștrindu-l totuși pentru fastul curții sale, și sfârșind cu Constantin Brâncoveanu, țările noastre au fost conduse de voievozi care întemeiază, după geniajul istoric, „monarhia românească”, în sensul atât etimologic al cuvântului — domnia unui singur, în cadrul statului modern, centralizat, cât și în acela al marilor ambiții de politică internă și externă. Acești monarhi înalți palate de piatră în stil occidental, se înconjoară cu o curte fastuoasă, trimit ambasade, înjghebează alianțe cu marile puteri vecine și năzuiesc să-și elibereze patria, ba chiar visează, după pilda lui Mihai Viteazul, la unificarea ei.

Unul ca Șerban Cantacuzino, mîndru pe ascendenta sa bizantină, care dăduse Imperiului roman de răsărit doi împărați, manevrează cu dibăcie izele politicii externe, cu două împărății vecine și puternicul regat polon, ridicat iarăși la rang de mare putere de Jan Sobieski, liberatorul Vienei, vizînd, grație unei armate pe care o reorganizase și pe sprijinul aliaților săi, să-și cucerească independența, să coboare în Balcani și să se întroznească pe scaunul strămoșilor săi, în Constantinopolul lor.

Istoria lui o scrie dr. Alexandru Popescu, în micro-monografia *Șerban Cantacuzino*, apărută în excelenta colecție „Domnitori și voievozi”, la Editura Militară, București, 1978 (în-16”, 174+ 2/pagini), curînd după marcanța lucrare a lui Carol Göllner despre George Rákoczy al II-lea, principele Transilvaniei, aliatul lui țetei Basarab și al lui Gheorghe Ștefan, al lui Radu Mihnea al III-lea și al lui Constantin Șerban.

Domnitor de mari ambiții în toate direcțiile, Șerban Cantacuzino a avut și o remarcabilă politică culturală. După cum remarcă dr. Alexandru Popescu, el restaurează tipăritura bucureșteană, dă în limba română *Cheia înțeleșului*, un *Liturghier*, iniția *Evangheliile* tipărite în Țara Românească, și pune sub tipar *Biblia*, cu îngrijirea nepotului său de soră, Constantin Brâncoveanu,

FAPTELE ȘI VORBELE

Imprumuturi nevinovate

Vă spun cîteva reflecții pe care ni le-a trezit titlul unui recent film românesc: **Înainte de tăcere**, poate cel mai bun făcut la noi în ultimii ani. Țin să o spun din capul locului. Afîșul însă m-a lăsat perplex. Mă așteptam — cînd am citit titlul — să găsesc scris dedesubt „după un roman de Paul Georgescu”. Surpriză! Autorul care l-a inspirat pe regizor e I. L. Caragiale, cu nucea **În vreme de război**, menționată pe afîș.

Foarte bine, dar titlul ?

Există oare o proprietate literară a acestuia ? Îmi veți răspunde că „imprumutarea” titlurilor între scriitori e o obicei vechi. Se cunosc nu știu cîți „Amphitruon”. Dicționarul de opere Bompieri-Laffont indică, după Plaut, printre autorii care și-au botezat identic operele lor, pe Camoëns, Molière, John Dryder, Heinrich von Kleist s.a., cum puteți constata, numai persoane foarte respectabile. Numărul acestora a ajuns atât de mare, încît Giraudoux a simțit nevoia să precizeze că „Amphitruon”-ul său e al 38-lea.

Nu sînt mai puține Antigone, Electre și Hecube, La fel stăm cu Oedipul. Și aminteam că aici celebritatea personajului mitologic trece oarecum proprietatea literară a titlului în domeniul public.

La fel se întîmplă cînd un volum poartă numele extrem de modest **Poezii** sau **Critice**. În ciuda caracterului lor voit anonim, asemenea titluri, capătă o mareă popularitate, prin semnătură. Trebuie să ai nu puțin curaj ca să-ți numești un volum pur și simplu **Critice**, după Maiorescu, să zicem. A făcut-o Lovinescu, dar l-au tinut curcelele, dacă pot să spun așa. Nu altfel stau lucrurile cu discretul **Poezii**, sub care au semnat Goethe, Eminescu, Poe sau Mallarmé. Cîte vorba de o atare denumire strict categorială, nu-ți rămîne să spui, cînd o reintîlnești adoptată cu dezinvoltură: „Da, bine, „Poezii”... Dar ce poezii ?”

Cap limpede

A apărut **Caietul debutanților** pe anul 1977 al Editurii „Albatros” care include poezii de 14 poeți participanți la concursul de debut al editurii, ediția 1977. Transcriem numele acestor tineri, îngăduindu-ne să sperăm că de unele dintre ele vom mai auzi: Dan Bosoancă, Aurel Buricea, Mihai Cupeca, Alexandru Deniforescu, Ion Dumbravă, Mihai Adrian Eres, Ion Istrate, Mira Lupeanu, Ion Mustățea, Gheorghe Pârja, Gavrilă Pompei, Elsa Popescu, Liviu Ioan Stoiciu, Dumitru Udrea. ● Tot la Editura „Albatros” a apărut cel de-al treilea volum al lui Marius Tupan intitulat **Noaptea muzicanților**, poate cea mai implinită dintre cărțile sale. Tinărul prozator abordează în povestirile lui o lume diversă și citeodată stranie, confruntată cu probleme care solicită neapărat răspunsuri. Autorul alternează cu abilitate planurile enigmatice și cele reale în narațiunile limpezii, cursive. ● O versiune românească adnotată la 28 din sonetele lui William Shakespeare — **Doamna brună din sonete** — publică Andrei Ion Deleanu la Editura „Dacia”. Cităm din introducerea autorului: „Apropierea mea de **Sonete** a fost incidentală — nu a pornit dintr-un act de voință chibzuit. Dar contactul cu Shakespeare, cu opera lui, m-a stimulat, m-a împins, la pătrunderea în adîncime. Cu timpul, lucrînd, m-a dus și la o formulă proprie de traducere. Formula de traducere în care prezint **Sonetele** lui Shakespeare în limba română este un rezultat la care am ajuns progresiv, încercînd să rezolv, pe măsură ce apăreau, piedicile, problemele ce se pun unui traducător în muncă să atînce cînd nu vrea să știrbească bogăția textului original”. ● Tinărul scriitor Florentin Popescu publică o nouă carte de reportaj: **Contemporan cu visul** (Editura Sport-Turism). Volumul înmănușează pagini despre oameni, locuri și tradiții din ținutul Buzăului. ● La Editura Eminescu a apărut volumul de versuri **Zări străbune** de Ion Văduva-Poenaru. Poetul glorifică momente semnificative din istoria patriei — epoca lui Burebista, epoca lui Decebal

carte care, ca și aceea a lui Luther, a servit la fixarea și unificarea limbii noastre, pe toată aria românismului, îndeplinind astfel un rol care depășește pe cel sacru, cartea neslujind de altfel ritualului.

O interesantă față a mîndrului și aprigului voievod, înzestrat nu numai cu o impresionantă statură, cu ochi mari, poruncitori și cu o voce tonitruantă, impunînd înșiși otomanilor, este aceea de cunosător în ale arhitecturii, care-și daduse probele „ca ispravnic al lucrărilor de construcție ale bisericii mitropoliei, în vremea lui Leon Vodă, și ale hanului Sf. Gheorghe, începute în 1670”. În timpul domniei lui de zece ani (1678-1688), a clădit minăstirea Cotroceni, monument istoric, păstrat pînă în zilele noastre, un palat domnesc, care s-a distrus, și un han, de vaste dimensiuni, de asemenea năruit prin vicisitudinile vremilor. Despre minăstirea Cotroceni aflăm că un călător englez, Edmond Chishull, care a văzut-o după moartea ctitorului, a calificat-o „cea mai frumoasă din toate clădirile în acest ținut de domnii de acum ori dinainte”.

Sofia lui, Maria, a ctitorit biserica Doamnei în București, recent dezvelită privirilor, prin dărimarea clădirii de la colțul Căii Victoriei cu Bulevardul Republicii. Putine obiecte de artă, efectuate în țară sau de meșteri transilvăneni, din cele constituind fastul curții sale, ne-au rămas. Atîtea cîte sînt, ne putem face o idee de strălucirea interioarelor celui ce succedase pe scaunul Țării Românești unui alt mare ambițios, deși de umilă extracție, Gheorghe Duca.

Opera sa de reorganizator al armatei naționale, ridicînd-o la cifra de 40.000 de ostași, nu intră în cadrul cercetării noastre, dar atestă geniul politic al unui autentice „monarh”, hotărît să treacă peste toate piedicile ce i se puteau pune în cale, și dinăuntru ca și din afară.

Cred că nu s-a înșelat acela care a văzut în persoana lui Șerban Cantacuzino un „portdrapel al luptei pentru neatinare și al unității românești”.

Este controversat numai rolul ce l-ar fi avut la înființarea Institutului academic, de învățămînt superior, în București. Înconjurat de învățați greci, pe care i-a adus în țară, i se recunoaște însă că a pus bazele Academiei Domnești de la minăstirea Sf. Sava, care a luat un avînt puternic sub domnia lui Constantin Brâncoveanu, beneficiarului unei domnii pașnice, de peste un sfert de veac și al titlului de domnitor al culturii. Citiți dar interesanta micro-monografie a lui Șerban Cantacuzino de dr. Alexandru Popescu.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cum lucrurile ies din zona aceasta, unde fiecare ia după voie și o patriarhală cutumă, ca-n **Mărul de lingă drum** al lui Mihai Beniuc, proprietatea literară începe să fie lezată.

Străinul lui Titus Popovici poartă titlul unui vestit roman de Camus. Comentatorii sînt obligați să facă precizări dacă se referă la o carte sau alta. Am și întîlnit expresia: **Străinul** camusian, ca să nu aibă loc, cine știe, vreo confuzie regretabilă.

O piesă de Aurel Baranga, **Adam și Eva**, a luat titlul romanului la care ținea cel mai mult Rebreanu. Cu **Scriitorii români și străini**, Liviu Petrescu a intrat în grădina lui Ibrăileanu. Și **Incognito** de Eugen Barbu e un titlu înșușit prin expropriere. **Poezie neîntreruptă** de Virgil Teodorescu traduce marea dragoste a autorului pentru Eluard și la propriu, fiindcă ilustrul liric francez și-a numit o culegere: „Poésie ininterrompue”. Să ne oprim aici cu exemplele, deși lista lor s-ar putea lungi apreciază și ar deveni simptomatică.

În teoria literară modernă, începutul unui roman, „incipit”-ul e considerat un adevărat principiu generativ al narațiunii. Frazele care o declanșează îl contin „în nuce” dezvoltarea ulterioară, ca sămînta, viitorul copac. Atunci nu și titlul păstrează măcar ceva din acest rol important ?

Nu mă gîndesc să merg atît de departe ca semioticienii. Încerc doar să pîdez cu blîndețe pentru puțin mai mult respect al proprietății în republica literelor, unde naționalizarea bunurilor a întîrziat să se producă. Și, înțelegă astfel, nici nu e o acțiune revoluționară, deci salutară, prin urmare poate să fie lăsată să aștepte pînă la calendele grecești.

În timp ce formulez însă aceste timide cerințe, o voce îmi șoptește peste umăr: „Dumneata te ocupi de „imprumutarea” titlurilor ? Uită-te mai bine în jur și vezi cum se „Jau”, fără sfială și fără a da nimănui socoteală, versuri întregi, metafore, imagini, subiecte întregi, personaje. Dacă ar fi numai titlurile... Ai o viziune incorrigibil idilică asupra vieții literare”.

OVID S. CROHMALNICEANU ■

precum și datinile vechi și noi ale țării: „Nisipurile toate se mîscă peste geti. / Sub singe, ucigașii n-au vreme să-l îngroape / Pe cel mai mare rege / Ei urcă-n ei săgeți. / De dincolo de geană, de dincoace de ape. / La catafalcul lumii, istoriile cresc. / În mine Burebista coboară peste vreme. / Toți ucigașii-n groapă vor sta pe sub blesteme. / Doar el, peste milenii, va trece-n chip firesc. / Urcînd prin timp cu Dinsul, veicile adun. / Pe tronul lui rămîne cît timpul este timp. / Sub cel mai mare rege, pămîntul meu străbun. / Va sta lîngă Zamolxe, acolo, în Olimp. / În piept adun milenii și pin” la mine vin. / Cu Burebista-n suflet lui Decebal mă-nchin”. ● Au apărut la Editura „Minerva” două volume de nuvele ale lui Matteo Bandello prezentat astfel de Alexandru Balaci: „Descriînd fapte și întîmplări, antice și moderne, episoade ale vieții contemporane, tradiții profund populare, tragice evenimente, accidente comice, narațiuni maritime, Bandello a dat prozei italiene cea mai importantă producție navelistică după capodopera **Decameronul** lui Boccaccio.

Un cercetător atent al secolului al XVI-lea, care vrea să-și facă o idee clară despre viața societății acelor timpuri, va trebui să recurgă totdeauna la opera aceluia care avea să fie supranumit, pe drept cuvînt, „Boccaccio lombard”. ● Aceeași editură prilejuiește reintîlnirea cu maestri ai navelii rusești în două volume de nuvele rusești: **Logodnicia** și **Pătaniile lui Rastioghin**. ● În traducerea Mariane Ciurca și a Violetei Modorcea a apărut **Nuvela mongolă contemporană**. ● Un compact volum de **Studii de teoria artei** aparținînd lui G.V. Plehanov a transpus în românește Janina Ianoși. Prefața și aparatul critic aparțin lui Ion Ianoși. Volumul cuprinde, printre altele, celebrele **Serisori fără adresă**, **Literatura dramatică franceză și pictura franceză a secolului al XVIII-lea, din punctul de vedere al sociologiei**, **Miscarea proletară și arta burgheză**, **Artă și viață socială**. După cum afirmă Ion Ianoși, „Lucid și pătrunzător analist, capabil de luminoase sinteze, Plehanov a scrutat într-un mod coerent și unitar, marxist în intimitatea lui, arta diferitelor epoci. El este un deschizător de perspective în istoria și în teoria artei.”

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ:

„Noaptea griului nou”

Prima carte de versuri a lui Nicolae Dan Frunteletă era intitulată **Puterea sunetului**, avea ca dată de apariție anul 1977 și cuprindea poeme scrise, de fapt, cu aproape un deceniu în urmă. Așa se explică de ce păstra încă un anumit aer ezoteric, specific nonconformismului studentesc de atunci, ca și destule dovezi de naivitate. Este adevărat că dincolo de aceste stridențe se auzea o voce limpede, cu inflexiuni tandre și nostalgice, însă cîți dintre ctitorii de azi, atît de insistent asaltați de

apariția pe bandă rulantă a tot felul de scrieri lirice, mai găsesc disponibilitatea sufletească necesară pentru a face investigații minuțioase? Noul volum, publicat recent de Editura Cartea Românească, s-a purificat de orice fel de zgură astfel încît dă celor ce-l parcurg sentimentul inviorător al unei inaugurări, ca izbucnirea primelor acorduri muzicale după oabisnuită perioadă de încercare a instrumentelor dinaintea unui concert. De la titlu — **Noaptea griului nou** — care schimbă accentul de pe „semnificat” pe „semnificat” și pînă la tăietura simplă și sigură a fiecărui poem, totul a devenit mai adevărat. Nu întîmplător, din placheta de debut n-au fost reluate decît cîteva texte, după ce, și din cuprinsul lor, s-a înlăturat cu severitate ceea ce părea inutil.

Poezia lui Nicolae Dan Frunteletă, așa cum ni se înfățișează acum, se definește cel mai bine printr-un inspirat vers al său: „Despre bucurie, cu puțină tristețe scriam...”. Trăsătura ei dominantă o constituie, într-adevăr, simultaneitatea acestor stări de spirit aparent incompatibile, simultaneitate realizată nu în maniera „măreață” și cam teatrală a unora dintre ultimii romantici de azi, ci cu sfială și puritate, ca într-o confesiune sau într-o rugăciune. Sensibilității vulnerabile, aproape copilăroase a poetului îi lipsește cea coardă de bronz care să facă posibilă trăirea solemnă a unor mari sentimente, astfel încît, în momentele de prea intensă fericire, vocca sa se îneca de plîns: „E-alta dor, doamne-al primăverii / că m-aș zidi în el într-o zi / și ți-aș face biserică într-un mugure / și m-aș închina, și-aș muri”. (*Imn laic*)

Cele mai multe dintre poeme sînt stonogramele unor reverii, care aduc în prezent imagini dintr-o copilărie petrecută în lumea satului. Aceste imagini au — ca fotografiile de demult — marginile estompate de un fel de ceață, dovadă de autenticitate. Totodată, atunci cînd poetul este adînc mișcat de revederea lor, ele capătă o tentă fabuloasă. Iată, ca exemplu, impresionantul poem **Satul, cu apa și rădăcinile**, în care mica așezare oănească, zărită în negura timpului ca printr-un ocean întors, pare o ambarcație stranie, arhaică: „Satul, după o perdea de salcîmi / cu toate corurile subțiate de depărtare / barca de pescari, îmbătrîniți la pescuitul de griu / pe marea pămîntului cea mare / ulițele strimbe unde dorin / visele copilăriei mele, / obosite de atîta drum, / putrezite de atîta sare / satul, după o perdea de ani / cu semnele uitate și grădinite / satul strigînd din plasele verii / după toți cîți au fost și nu sînt / după toți cîți nu sînt și vor fi — / satul, cu apa și rădăcinile...”. Dorul intens, sfîșietor de a retrăi miracolul de altădată, ca și conștiința clară a faptului că o asemenea retrăire nu mai este posibilă se exprimă și prin accente tragice. Ele sînt atenuate doar de discreția și dușoșia poetului, care are generozitatea să bucore fie și la vederea unor „vestigii” ale paradisului său pierdut: „Venim la oraș cu fructe de vară / Le vîndem în piețe, ne vîndem și noi — / Soarele trage pe tarabe să moară / Îl mai ținem cu-o gură de apă, cu un strop de noroi. / Venim la oraș, stă cîmpia în coșuri / Tăiată, legată, abia respirînd / Se bucură lumea, e bună cîmpia / E iefină tare, miroase și-n gînd”. (*Venim la oraș*)

Acestui spațiu mirific li este opus prozaismul existenței mature. Nu cu vehemență, ci cu o tristețe decență, voalată, care tocmai de aceea are darul de a se infiltra în conștiința cititorului, contaminîndu-l: „Într-un acvariu imens, la etajul de sus / Locuim în lumină, în plină lumină / Razele planetei fulgeră prin noi — / Stîm ce se poate, știm ce e, ce-o să vină”. (*Acvariu*) În afară de lipsa de mister, pe poezii îl exasperază și senzația că nu mai are timp pentru el însuși, că viața sa înainteză mult prea vertiginos spre sfîrșit, ca și cum s-ar fi suit într-un tren care se îndreaptă fulgerător spre destinație acoperind, cu vârcamul său, vocile implorătoare ale pasagerilor: „Opriți-vă, vreau să cobor, a strigat / Cu gura noastră, poetul, odată / Vreau să iubesc, mult, enorm, în tăcere / Și ecoul creștea ca o floare ciudată. / / Opriți-vă, dar el însuși fugea / Sacadat și bătrîn, noaptea-zi-noaptea-zi. / Fiul lui scria versuri și încă spera / La clipa în care te poți chiar și opri”.

S-a susținut multă vreme, direct sau indirect, că sentimentul „dezrădăcinării” ține exclusiv de sămănătorist și reprezintă, prin urmare, o atitudine lirică „depășită”. Ideea este, fără îndoială, falsă. Sînt convins că peste o sută de ani, cînd civilizația terestră se va extinde pe alte planete din sistemul solar, poezii se vor gîndi cu nostalgie la copilăria petrecută pe bătrînul Pămînt. Vreau să spun că nimic din sentimentele omenești nu se pierde și nu se cîștigă, totul există, se transformă. Drama dezrădăcinării, așa cum apare în poezia lui Nicolae Dan Frunteletă, este profund modernă, avînd ceva din fiorul **Imposibilei întoarceri** a lui Marin Preda. Nu se poate nega faptul că, uneori, tema aceasta tratată de-a lungul timpului de atîția mari poeți îl atrage pe noul venit pe făgășuri arhicunoscute (așa cum se întîmplă, de pildă, în **Răspuns mamei**, unde se face auzit timbrul poeziei lui Serghei Esenin), însă, în ansamblu, poetul reușește să impună un **altfel** de ton decît cele consacrate, discret și subtil, lucid și comprehensiv.

În volumul **Noaptea griului nou** există și alte aspecte demne de interes: o lirică patriotică firească, neconvențională, o inteligentă reluare a unor ritmuri folclorice, o interesantă încercare de reabilitare a liedului romantic. Însă principala caracteristică rămîne această irizație de melancolie care îi conferă lui Nicolae Dan Frunteletă un loc distinct printre poezii tineri de azi.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Ce era Moș-Gerilă? El era director comercial și așa o tolba avea Ce n-avea Moș-Gerilă? El n-avea scrupule

Maiorul Mihai Onțanu și procurorul Vladimir Lucaci nu au avertizat, înainte de a-l aduce pe Filip Ioan în birou, că o să avem surpriza să constatăm că „personajul” anchetei de care ei s-au ocupat, în prezent încheiată, e îmbrăcat într-o haină cam nepotrivită obiceiurilor sale banditești. Acum, după ce l-am văzut și ascultat, trebuie să mărturisim că au avut dreptate. Într-adevăr, ne-ar fi fost greu, ca să nu spunem imposibil, să gândim, dacă din întâmplare am fi ajuns să deschidem ușa aceea de la I.C.L. Alimentara, sectorul 8, pe care scria: „Director comercial”, că omul prezentabil, cu trăsături fine, înalt, impunător, amabil și limba dulce, absolut al A.S.E., un om care prin vorbă și gest căuta să arate un „tip” superior, așadar că omul acela nu era nimic altceva decât un infractor, și încă unul de cea mai joasă speță, un hoț, care se folosea de funcție pentru a agonisi cât mai mult, pe seama subalternilor.

Nu știm prin ce împrejurări a ajuns acest Filip Ioan să-și asigure protecția și numirea în funcția de director comercial la I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Cert este că el nu merita sub nici o formă acest post de răspundere, fiind cunoscut de către toți cei din branșă ca un ciubucar notoriu, un om fără scrupule. Dealtfel, chiar înainte de numire fusese scos din funcția de șef de birou la I.L.F. Militari ca necorespunzător. Numirea sa la I.C.L. Alimentara a fost făcută, împotriva uzanțelor, fără acordul Direcției comerciale, unde de asemenea era foarte bine cunoscut.

Ajuns director, Filip n-a întârziat să profite de situație, trecând imediat la acțiune. Prin natura funcției, el avea în subordine numeroși gestionari și, tot prin natura funcției, el calcula necesarul de marfă și făcea repartiziile acesteia, stabilind articolele cu vânzare lentă sau greu vandabile, analiza și organiza amplasarea, profilarea și modernizarea unităților, urmărirea problemei mult discutate perisabilități. Ei bine, având piinea și cuțitul în mână, cum se spune, directorul comercial Filip a trecut la... cunoașterea unităților din subordine chiar a doua zi după numire, anunțându-și subalternii, fără ocolișuri, că are de gând să fie „mamă bună” pentru cei ce vor ști să fie „atenți” cu el, și „mamă vitregă” pentru cei nesimțitori. Cu alte cuvinte, Filip și-a scos funcția la mezz: „Dați, vă veți bucura de protec-

ția mea, nu dați, va fi vai de voi!”

— Tovarășe maior Onțanu, spuneți-ne de ce era poreclit Filip „Moș-Gerilă”.

— Porecla i se trage de la faptul că întotdeauna acesta trebuia să aibă „sacul” (adică portbagajul) plin. Dacă „Moș-Gerilă” tradițional vine cu sacul plin pentru a face daruri, „Moș-Gerilă” de la I.C.L. Alimentara, sectorul 8, era o variantă mai specială, el venind cu sacul gol și pretinzând să-i fie umplut. Cu carne, cafea, băuturi, dulciuri și, nu în ultimul rând, cu bani, după profilul unității pe care „tovarășul director” se deranja să o viziteze. Când vedeau stopind în fața magazinelor „Dacia” roșie a lui Filip, gestionarilor li se făcea părul măciucă. Ei știau că în cel mai scurt timp, adică în timpul în care acesta îl avea afectat pentru control, trebuiau să facă repede pachetul și să-l ducă la portbagaj — sacul pe care Filip îl lăsa întotdeauna deschis, la dispoziția subordonaților săi.

Pentru serviciile ce i se făceau, „directorul” știa să fie recunoscător. Greu nu-i era, pentru că funcția pe care o avea îl dădea această posibilitate, atita vreme cit nimeni nu se amesteca în treburile sale, nici directorul plin, nici Direcția comercială.

Cum lucra „Moș-Gerilă”? Iată-l, de pildă, pe măcelarul N. Niculescu. Filip l-a cunoscut la scurt timp după ce a fost numit director comercial. Și intrucit aceasta s-a dovedit „atenți” cu el, după câteva luni l-a mutat de la unitatea din Piața 1 Mai, la o unitate cu mare devers din Calea Griviței. Pentru transfer, precum și pentru repartizarea preferențială a cârnii, Filip a luat de la acest măcelar într-un an de zile, fără să achite vreun ban, nu mai puțin de 680 kilograme de carne, în valoare de 13.500 lei. Același procedeu l-a aplicat și cu alți vinzători

la unități de desfacere a cârnii din sectorul 8.

Filip nu avea scrupule atunci când pornea să-și i-a tainul zilnic. Iar când vreunul îndrăznește totuși să se opună, Filip își arăta, așa cum promisese, fața de „mamă vitregă”.

După ce l-a dat în mai multe rânduri pachete cu carne, văzând că directorul nu se mai satură și nici nu are de gând să plătească, gestionarul I. Nica și-a permis într-o zi să-i spună că nu are carne în magazin. Trecind să verifice afirmația acestuia, Filip a descoperit o anume cantitate din acest produs în frigider. „Fapta” gestionarului l-a iritat atât de tare, încât la numai câteva zile l-a schimbat pe „indisciplinat” din funcție, trecându-l muncitor necalificat!

Și gestionarul N. Zelca a comis o imprudență față de „tovarășul director”. Când acesta i-a cerut nici mai mult, nici mai puțin decât să-i pună în mașină 2 kilograme de cafea boabe, Zelca i-a adus odată cu pachetul și bonul de plată. Mai mult, văzând că Filip nu se schieșește să plătească, după câteva zile, gestionarul a adus la cunoștința directorului plin fapta acestuia. Credeți că, așa cum ar fi fost normal, s-a luat vreo măsură, s-a cercețat măcar situația? Nicidecum! Directorul plin, Dușu Nicolae, s-a mulțumit să-și cheme adjunctul și să-l dojenească pentru fapta sa. Cât de severă i s-a părut lui Filip dojana șefului se vede din faptul că nu s-a dus niciodată să achite cafeaua.

Un amănunt nu lipsit de interes este și acela că Filip Ioan îl avea în subordine și pe Ștefănescu Gheorghe, a cărui unitate din Calea Griviței 325 ținea de I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Este ușor de înțeles că Filip, individ pus pe căpătuială cu orice preț, nu putea să scape ocazia de a-l stoarce și pe Ștefănescu.

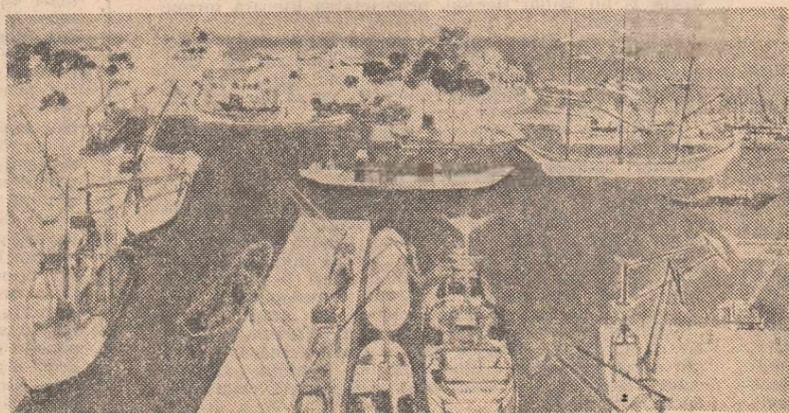
Despre felul cum directorul comercial al I.C.L. Alimentara, sectorul 8, a înțeles să-și rezolve îndatoririle de serviciu în mijlocul acestei tarabe de escroci, care era „vinăria Ștefănescu”, este suficient să spunem că deși îl vizita foarte des pe a-

cesta, niciodată nu a apărut în vreun document vreo constatare în legătură cu activitatea unității. Lucrurile erau roze la Ștefănescu, și Filip l-a făcut serviciul acestuia, facilitându-i obținerea de delegații pentru aprovizionare direct din cramele furnizoare, precum și obținerea de la I.C.R.A. București a unor cedări de importante cantități de vinuri. Pentru că aceste servicii erau plătite împărțite de Ștefănescu, în vin, țuică și bani.

Și tot pentru a înțelege mai bine caracterul individului să mai notăm că nu se dădea în lături, pentru a mai ciuguli un ban, să facă pe taximetrist cu mașina personală, transportând persoane de la Gara de Nord în oraș! Cum de se preta un director la o asemenea faptă? Uite că se preta. La percheziția executată de organele de ordine i-a fost găsită suma de 203.448 lei, pe lângă alte numeroase bunuri de valoare. Și cu descoperirea banilor e o poveste. După declanșarea anchetei în cazul Ștefănescu, simțind pericolul, Filip împreună cu soția sa (cadru didactic) au luat ceurile la purtător în valoare de 172.000 lei pe care le avea la domiciliul din București și s-au dus cu ele la Buzeni, unde familia deținea o proprietate, îngropându-le la baza unui stîlp de susținere a casei, într-un borcan de sticlă. Pe parcursul cercetărilor, el a mărturisit unde a ascuns banii. Deplasați la fața locului, maiorul M. Onțanu, de la cercetări penale, și locotenentul major D. Derscanu, de la economic, au găsit la locul indicat doar niște cioburi. Aflați de față la căutări, soția lui Filip a spus că nu știe nimic de bani. După alte câteva zile de muncă, cei doi ofițeri au descoperit ceurile într-o cutie de tablă îngropată la baza unui alt stîlp al casei. Cum își mutaseră banii acolo? Prin hocus-pocus? Nicidecum! Transferul îl făcuse însăși profesoara.

Iată, așadar, cine este Filip Ioan, fostul director comercial al I.C.L. Alimentara, sectorul 8. Iată cum un infractor, un ciubucar, un om descompus moral, pus pe căpătuială, un mincinos, a putut beneficia de prerogativele unei funcții importante. Această gravă eroare ar fi putut fi desigur evitată dacă cei care l-au numit ar fi procedat așa cum o cer principiile societății noastre, și ar fi putut fi mai repede curmată dacă cei care lucrau cu el, atit șefi cit și subalterni, ar fi adoptat o atitudine fermă și l-ar fi dat în vileag. Rindurile acestea constituie un indemn pentru demascarea altor „Filipi”, citi mai există, un indemn la demascarea parazitilor.

VALERIU RĂMNICEANU
ION CHILOM

Viorel Mărgineanu: Portul Constanța.

La șase zile după „urechit”

la țară, urechitul, ciupitul, statul pe nucii, statul la colț au fost abolite. Este nedemn pentru un cadru didactic să apeleze la asemenea mijloace, a spus legiuitorul. Este needucativ, este înjositor pentru elev. Mai ales că elevul nu se poate apăra. Știe profesorul Grigore Constantin toate aceste lucruri? Trebuie să le știe, căci el însuși a beneficiat de gratitudinile politicienilor partidului și statului în domeniul învățămîntului. De la 17 la 24 ani el a lucrat ca muncitor la Săvinești, avînd posibilitatea să urmeze liceul la seral și apoi să urmeze la zi Facultatea de mecanică-matematică de la Iași. Căsătorit, cu doi copii, are o locuință bună într-o comună frumoasă și mai are și autoturism proprietate personală. O Dacie-1300. În România acestor ani, a postulat profesorului se face, cum se vede, în condiții de civilizație și confort. La aceste lucruri trebuie să se răspundă cu muncă, or, în cazul unui cadru didactic, respectarea personalității copilului este o îndatorire de prim rang.

„Mă cheamă Dănilă Constantin. Costel, așa mi se zice pe acasă. Păi am rămas repetent o dată într-a înția. Cum de ce? Au rămas mai mulți. În ziua aia ne-au dus la film și eu i-am zis ceva urit unei colege de școală. A doua zi ea a venit la școală cu mama ei și tovarășul profesor Grigore m-a întrebat ce i-am zis. Eu am tăcut și dînsul m-a zgîlțit de haină și m-a tras de urechi!”

Iată! Declarație curată, sinceră, de copil. El nu spune că l-a dat cu capul de tablă și nici că a fost lovit cu piciorul. De ce oare? Probabil că așa ceva nu s-a întimplat. Sau — și această posibilitate trebuie cercetată — nu-și mai aduce aminte. Sau — trebuie să gândim și așa — cineva l-a învățat.

După „urechit”, la șase zile, copilul acuză dureri de cap, are amețeli și grețuri, își pierde echilibrul. De la circumscipția sanitară a comunei este trimis la spital, la Piatra Neamț, și de acolo — caz grav — la clinică, la Iași. Este operat. După foaia de observație de la Iași se eliberează un certificat medico-legal — la Piatra Neamț — din care extragem: „Dănilă Constantin prezintă hematom subdural încapsulat fronto-parieto-tem-

poral stîng care a necesitat craniectomie parietală stîngă și s-a putut produce prin lovire cu (sau de) corpuri contondente. Leziunile necesită 55-59 zile îngrijire medicală pentru vindecare, dacă nu survin complicații, și pot dura din 5 mai 1978”. Este posibil ca în urma unei asemenea intervenții chirurgicale — grea, după cum ne asigură specialiștii — copilul să nu-și mai aducă bine aminte de cele întimplate. Ne întrebăm, cu titlu de curiozitate, cum de certificat medico-legal, eliberat la Piatra Neamț, prevede exact pe machie 55-59 zile îngrijire medicală? Zicînd asta ne gândim la faptul că dacă se acordau 60 de zile, profesorul Grigore putea fi pasibil a fi cercetat în stare de arest. Ce anume s-a întimplat în acea zi de 5 mai 1978, zi cu film, cu urechit (cel puțin) nu putem afla chiar în amănunt. La această școală generală — nu ni se spune asta în cuvinte, dar o simțim — urechitul este la el acasă și ce fel de oameni serioși sîntem dacă umblăm cu asemenea fleacuri.

Ce fel de om este atunci profesorul Grigore Constantin?

Tovarășii Cucos Constantin, inspector-șef adjunct al Inspectoratului școlar Neamț, și Călin Niculae, inspector, spun că profesional este bun, dar sînt contrariați de următoarele:

„Eu nu am lovit deloc elevul, ci i-am atras atenția că acestea nu sînt fapte de pionier...” (Din declarația dată de dînsul în fața organelor de mîiție la 9 august 1978).

„Anterior zilei de 5 mai a.c., rugăsem elevii de clasa a V-a, acum a VI-a, să nu ridă de colega lor Botescu Georgeta, care pășise un necaz urit. Dar la film, Dănilă și un coleg au ris de această colegă. Vineri, a doua zi, vine mama fetei și reclamă. Ii anchetez pe cei doi. L-am prins de ureche pe Dănilă. După șase zile copilul a zis că-i este rău, că-l doare capul și l-am învîț și plecat acasă. Peste două săptămîni aud de la oamenii din sat că eu aș fi autorul. Directorul îmi zice: Bă, tu l-ai bătut. Eu: Bă, nu cred. Apoi mi-am adus aminte că l-am urechit și l-am tras de haină...”

— Notăm, tovarășe profesor Grigore Constantin, cuvînt cu cuvînt ceea ce ne

spuneți. Cu părinții copilului ați discutat? Cînd?

— Am discutat, prin iunie, cu mama. Nu că aș vrea să-i discut de rău, dar sînt o familie dezorganizată.

— Vă rugăm să ne relatați ce s-a întimplat în continuare.

— În septembrie au venit niște tovarăși de la procuratură aici, în comună. Mi-au arătat că fapta este gravă și mi-au spus că există posibilitatea să mă împac cu părinții copilului. Mama a cerut 6.000 de lei, procurorul i-a atras atenția că a cheltuit doar 4.000 și atita a rămas: 4.000 lei.

— În această situație fiind, compromițătoare pentru un cadru didactic, ați anunțat Inspectoratul școlar județean?

— Eu nu. N-am avut curajul, dar l-am dus cu mașina mea la Piatra Neamț pe tovarășul director și el a spus:

— Bani, cei 4.000, i-ați dat?

— Da, și cu martori. De fapt, 4.400. Pînă a-i da însă, mama, crezînd că n-o să-i dau, a făcut întîmpinare la Procuratura generală și dosarul a fost repus pe rol.

Reținem faptul că profesorul nu este sincer. Declară organelor de cercetare că n-a urechit, nouă că da, a urechit, deci, și apoi acceptă o rusinoasă tranzacție.

Tovarășii Cucos Constantin și Călin Niculae, care au avut amabilitatea să ne pună la dispoziție datele de care dispunem și care ne-au însoțit la Țibucani, ne-au precizat că profesorul a fost sancționat administrativ iar inspectorul șef al județului ne-a declarat că dacă justiția îl va găsi vinovat va fi scos din învățămînt.

Ce măsuri au luat însă directorul școlii, colectivul acestei instituții? Nici una. Directorul Aboiculesei Vasile, care a apărut pînă la urmă în școală, ne spune că profesorul n-a fost discutat în nici un fel de organism al școlii deoarece — fiți atenți — nu este membru de partid!!! Ce crede directorul despre cele întimplate? „L-a tras de urechi, dar nu l-a dat cu capul de tablă. I s-au pus multe în circ de către părinți”. Cum se vede, prietenie locală, relații alterate, cu folosirea apelativului „bă”, poziție nepotrivită pentru un conducător de colectivitate. Constatăm că elevii, dînd declarații, greșesc foarte mult, greșesc scriînd. Vrem să spunem și este deci cazul ca aici să se pună toată lumea pe treabă. Mai mult ortografie, gramatică și deloc urechit. Un gust amar ne lasă fapta părinților copilului. Dănilă Mărioara, mama, spune următoarele: „Noi ne-am împăcat, băiatul e bine să-nătos”.

Șigur, banii cheltuiți cu tratarea copilului trebuie recuperați, dar nu așa. Nu negustorește, ci prin lege. Cerem prin această anchetă ca la școala din Davideni cadrele didactice să învețe copiii școală, căci au nevoie, iar cadrele didactice să se poarte coresponzător statutului lor. Să fie exemplu de comportare, adică.

E. SAVU

— Ceapa aia, să știți că au adus-o părinții, zice învățătoarea Aglaia Grigore, comandanta detașamentului de pionieri de la Școala generală a satului Davideni, comuna Țibucani, județul Neamț.

— Care ceapă, întrebăm și chiar nu știm.

— Decl n-ați venit pentru ceapa aceea? — Nu.

Am venit, mai bine spus am fost trimiși, să vedem cum se face că profesorul Constantin Grigore, de la aceeași școală, soțul învățătoarei Aglaia, a ignorat într-o zi rangul său de cadru didactic și cum, mai apoi, a săvîrșit greșeală după greșeală, ajungînd ca în curînd să apară în fața unui complet de judecată.

Cităm câteva declarații din dosarul întocmit cu zel tineresc de către lucrătorii postului de miliție Țibucani, toate referindu-se la ce anume a făcut într-o pauză profesorul Grigore Constantin vizavi de elevul său Dănilă Constantin, zis Costel, la cei 12 ani ai săi:

„...L-a tras de ureche și de barbă și l-a bățjocorit pentru ceea ce făcuse...”

— Octavia Botescu, mama elevului Georgeta Botescu. „...L-a luat la bătaie pe colegul meu Dănilă Constantin căruia i-a tras 3 palme peste cap, l-a izbit de mai multe ori cu capul de tablă și apoi l-a lovit cu picioarele...” — Manole Cristinel.

„...N-am văzut dar am auzit de la Roman Mihaela și de la... (indescifrabil — n.n.) că a fost bătut de tovarășul profesor Grigore...” — Botescu Georgeta, elevă la aceeași școală. „Apoi l-a prins de ureche crezînd că îi va intimida și va scoate adevărul...” — Sonia Abiculesel, profesoară, colegă cu prof. Grigore. „...Ațita timp cit am stat acolo nu s-a întimplat nimic și deci nu am văzut...” — Munteanu Maria, profesoară, colegă cu prof. Grigore. Discuțăm cu învățătoarea Aglaia Grigore, cea care atunci cînd lipsește directorul îi ține locul. Și acum directorul lipsește: este în concediu fără plată.

— Vă vine greu căci este vorba de soțul dumneavoastră, zicem, dar vă rugăm să ne spuneți: soțul l-a bătut pe Costel sau nu?

— La vreo două săptămîni după caz am auzit și eu că lumea zice că băiatul a ajuns la spital din cauza soțului meu și l-am întrebat: „L-ai bătut?” Răspunde: „Nu cred că l-am bătut recent”. Cred că l-a urechit un pic.

Ce înscamnă „a urechi”? Bibliografia de specialitate nu reține. Creangă iarăși n-a lăsat date despre problemă, deși în „Amintiri din copilărie” se bate bine și competent. Cu modestele noastre puteri, instaurați pe tărîmul fertil al faptului concret, credem că este vorba de apucarea urechilor elevului de către degetele profesorului. Apoi se răsucesce și apoi doare. De la prima reformă democratică a învățămîntului din România, cea din anul 1947, bătaia împreună cu verii ei de

O afacere cu oi sinucigașe și miei minori

Am fost nu demult în comuna Prunișor. Satul Cervenița se afla la o distanță de cîțiva kilometri depărtare de comună și de șosea. Pe Cristina Creangă, contabilă șefă a C.A.P.-ului, am întilnit-o la o intersecție conducînd mașina Dacia 1300, galbenă și proprietate personală. Fiind la mijlocul zilei, ne spune că a fost în interes de serviciu la Drobeta Turnu-Severin. O rugăm să ne prezinte o delegație în acest sens, dar nu are și după cumpărăturile care încarcă mașina deducem că deplasarea la oraș a fost în interes personal și nicidecum în interesul serviciului.

Scopul deplasării noastre este acela de a afla modul misterios în care mor oile C.A.P.-ului din Cervenița. Lună de lună sînt declarate moarte oi ale căror cadavre nu sînt prezentate factorilor de răspundere din bransă. Actele nu sînt semnate, asigurarea ADAS nu poate fi obținută de către C.A.P. și nici oile nu pot fi scăzute din inventarul fermelor.

Ajunși la sediul C.A.P.-ului am cerut contabilei șefe Cristina Creangă înregistrarea oilor moarte de la începutul anului.

Notat pe fiecare lună numărul lor. Pînă la sfîrșitul lui august fuseseră înregistrate 49 de oi moarte. Interesant că pe data de 9 iulie se cumpără 12 oi din sectorul particular, C.A.P.-ul achitînd o sumă de 3 750 lei. Nu se cunoaște proprietarul și deci nu se știe exact cine a încasat această sumă de bani. În continuare, o întrebăm pe contabilă șefă dacă miei care mor nu sînt înregistrați la C.A.P. Aflăm că aceștia fiind încă minori (!?) sînt înregistrați doar în scriptele fermei zootehnice. Ne deplasăm la ferma zootehnică unde, ce-i drept, îl găsim pe Viorel Bentea, cel care răspunde de bunul mers al fermei, reparîndu-și motoreta Mobra, cu gîndul că dacă lucrurile merg bine în viitorul apropiat își va dîchisi o mașină nou-nouță. Pe biroul acestuia, după ce facem ordine și punem în ordine toate actele de mortalitate pe luni și zile, după ce adunăm tot ceea ce este scris în fișe, constatăm că numărul animalelor moarte de la începutul anului pînă la 1 septembrie este de 53 de oi mature și 44 de miei, vorba tovarășei Creangă, minori de tot. Un total de nici mai mult, nici mai puțin decît 97 de capete.

Întrebăm cum sînt constatate aceste „morți de animale”? (Pluralul, să ne fie scuzat, intră în uzanțele crescătorilor de animale.) Ni se spune că pe baza unor

bilețele făcute de ciobani. L-am întrebât pe tovarășul Bentea unde sînt îngropate oile cu bilețelele? Ne-a răspuns: pe ici, pe colo. Iarna le îngropăm lingă fermă, vara pe cîmp. L-am rugat să ne arate cîmîturul oilor. Tovarășul Bentea nu știe exact locul cu pricina. L-am întrebât dacă oile mor într-un ritm atît de sănătos de ce s-au mai cumpărat din sectorul particular 12 bucăți? Să îmbogățim sectorul zootehnic, a fost răspunsul lui (!?)

Să mergem mai departe. Dintr-o adresă expedită de Banca pentru agricultură și industrie alimentară din județul Mehedinți, înscălită de directorul acesteia, N. Negrea, adresă conținînd circa 6 file dactilografiate, spicuum:

În perioada 1 ianuarie — 15 mai 1976 organele de revizie ale sucursalei au constat că dintr-un număr de 306 oi gestante la care se adaugă 131 oi cumpărate din credite acordate de bancă a existat un raport de 75% de fături. Din cele 131 oi cumpărate, 75 aveau miei, iar după intrarea în patriomonul C.A.P. Cervenița evidența acestora s-a ținut per total, neținîndu-se separat pentru miei cumpărați și miei proveniți de la oile proprietatea C.A.P.-ului.

În continuare se specifică că în anul 1976, conform prevederilor din planul de producție și financiar al unității, precum și listei de investiții aprobate de D.G.A.I.A. Mehedinți, C.A.P. Cervenița a avut prevăzută să procure animale pentru reproducție în valoare de 200 000 lei din care 140 000 din credite bancare și 60 000 din fonduri proprii. În evidența băncii și a unității a rezultat că s-a utilizat numai suma de 76 000 lei, din care 48 000 lei credite și 28 000 lei fonduri proprii. De notat că prețul mediu de cumpărare este de 550 lei bucată. Iar în foile de mortalitate o oile e evaluată la 258 lei iar un miel la 50 lei bucată.

Cu ocazia reviziei financiar-gestionare a unității din anul 1976 cit și în urma inventarierii de către comisia de revizie a rezultat un minus de 16 capete ovine, din care 14 oi, un berbec și un miel. Valoarea totală 8 210 lei. Pe o altă adresă expedită de Banca pentru agricultură și industrie alimentară — sucursala județeană Mehedinți, adresă cu numărul 5 267 din 26 octombrie 1976, și care o completează pe cealaltă — se specifică faptul că: „Din efectivul total de 346 oi și mioare existen-

te la începutul anului au fătat un număr de 338 capete înregistrîndu-se un număr de 338 miei, din care pînă la începutul lunii mai au murit 25 de capete iar în cursul lunii mai încă 6 capete, în total mortalități la miei, 31 capete”. Deci, în două adrese separate la C.A.P. Cervenița o dată este un efectiv de 437 oi, altă dată un efectiv de 346, o dată 330 oi, și altă dată 338. Într-o adresă moare un miel, în alta 31.

Organele bancare au mai constat că unitatea a cumpărat în anul 1976 din sectorul particular cantitatea de 4 000 kg cartofi de sămînță în schimbul a 3 092 kg porumb boabe, 695 kg grîu, 2 023 kg ovăz și al sumei de 1 300 lei. Procedînd la echivalarea acestor produse conform ordinului M.A.I.A. 60/1972 publicat în B.O. 10/1972 rezultă că C.A.P.-ul a dat produse fără aprobarea D.G.A.I.A. sau a consiliului de conducere în sumă de 16 707 lei (preț de Agrocoop) iar valoarea cartofilor procurați în aceleași condiții se ridică la 5 280 lei, rezultînd un prejudiciu de 11 427 lei. Neîfiind pedepsiți, cei de acolo mai fac o dată aceeași șmecherie, aducînd C.A.P.-ului un prejudiciu de 15 324 lei. Un total, pe cei doi ani, de 26 751 lei. Această situație a fost prezentată în adunarea generală din 24 ianuarie 1978 care a fost de acord că **total să se șteargă cu buretele (!)** și s-a trecut această sumă la diferențe de cheltuieli.

În continuare se mai arată plusuri de oi la ciobani și furturi în valoare de 1 344.50 (!) lei, la lapte, brînză și multe altele. De exemplu, în planul de producție la lapte figurează doar 332 oi și nicidecum 437 cit era numărul lor din scripte. Unde se duce laptele celor 105 oi? Se specifică în continuare că s-a realizat „totuși” planul pe anul respectiv iar cei de la Banca agricolă recunosc în adresă că izolat oile s-au muls de ciobani și s-au obținut 280 l de lapte care s-au prelucrat în brînză.

„Conform planului de producție și economic pe anul 1976 se mai zice în adresă, unitatea trebuia să obțină și să livreze la fondul de stat o producție de 6 000 litri lapte oaie de la un efectiv de 250 oi (n.r. cînd sînt 332 de oi mulgătoare, cînd sînt doar 250. E cazul să ne decidem). Potrivit jurnalelor de mulsori, situațiilor justificării laptelui și dispozițiilor de livrare zilnice către I.C.I.L. a rezultat că pe perioada 1 mai — 15 iulie 1976 s-au muls și livrat o cantitate de 8 606 litri lapte”. În plus, s-au mai constat: „În zilele de 4, 7

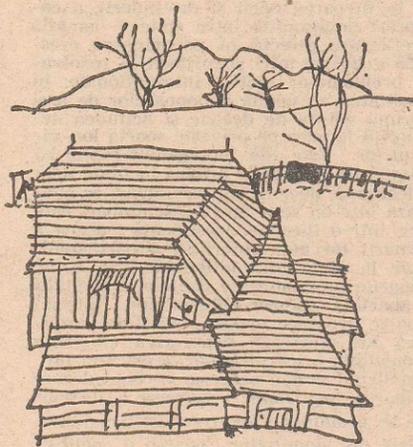
și 8 iulie 1976 nu s-a evidențiat în jurnalul de mulsori cantitatea rezultată la mulssoarea a doua a 111 l în valoare de 389 lei, sumă ce s-a recuperat de la ciobani conform procesului verbal nr. 499/25 oct. 1976 în urma reviziei Băncii cu comisia de revizie. Pe perioada 16—31 iulie 1976, laptele muls în cantitate de 1 220 litri s-a dat ciobanilor ca producție cuvenită de la cele 59 oi mame proprietatea ciobanilor, justificîndu-se de conducerea cooperativei pe toată perioada 1 mai — 15 iulie și laptele total rezultat s-a predat la stat. Deși aceasta s-a făcut pe baza unui proces verbal încheiat între conducerea cooperativei și ciobani, nr. 263/3 iulie 1976, organul de control a considerat actul nelegal deoarece nu a fost discutat și aprobat de consiliul de conducere al unității și nu s-a prevăzută prin clauzele contractuale.

Curios este faptul că știindu-se și cunoscîndu-se acestea, furturi și grave abateri de la etica și echitatea socialistă, miliția județeană Mehedinți comunică tov. Gheorghe Epure cu adresa nr. 1037 următoarele: „Vă facem cunoscut că din verificările efectuate la C.A.P. Cervenița, cele sesizate cu privire la vînzarea oilor proprietatea C.A.P. de către ciobani, denaturarea producției de lapte cit și de miei, cit și cu privire la sisteme de decontare a medicamentelor de un veterinar, nu se confirmă”. Și atunci, ne întrebăm caragialian: Cum adică, neicursorile, nu se confirmă?

Și cine ce să confirme? Oile? Miei minori, duși drăguții de ei pe cea lume?

Ce să se mai confirme, cînd de atîta timp la Cervenița cam dau iama lupii prin oi în vîzul lumii?

P. SORIN ■

Ai carte numai dacă ai parte?

Un om din Focșani ne-a scris o scrisoare îndurerată. A fost lezât în drepturile sale, asta e limpede. După 17 ani vechime în cîmpul muncii a avut ocazia să dea examen la o școală de maștri. Omul e muncitor, om simplu, și poate că a mai supărat citeodată pe cineva mai sus-pus, dar de data aceasta el are perfect dreptate, argumentînd-o pe șapte pagini scrise mărunt, cu migală și amărăciune todată. În prima fază a necazului, cum zice, „eu am făcut din gură, căci așa mi-e firea, sînt un om retras, tăcut, nu mă interesează de nimeni ce face și mi-am spus că nu-i nimic, poate voi reuși la examen fără pile, intervenții, relații, cunoștințe!”. N-a reușit. A obținut, e drept, o medie de 6,83 la cele trei examene date (matematică, desen tehnic, tehnologia meseriei), iar la școala amintită au fost admisi și candidați cu nota 5. Iar Brumă Gh. Goga — acesta este numele muncitorului — candidat la școala de maștri din Focșani, n-a fost însă primit la cursuri. Iată istoricul cazului.

În luna august, Goga Gh. Brumă citește un anunț privind organizarea concursului pentru admiterea la școala de maștri, în cadrul Grupului școlar aparținînd de Întreprinderea numită I.D.S.M.S.A. Focșani. Cere și primește o recomandare din partea întreprinderii la care lucrează — I.J.C.M. Vrancea. Îndeplinind și celelalte condiții (școala profesională de 3 ani în specialitatea mecanică, ultima sau penultima categorie de remunerație) se prezintă la examen, obținînd media 6,83. Este admis? Nu încă, pentru că pe lista afișînd notele de examen este trecută mențiunea: „Tov. candidați care provin de la alte întreprinderi, ce nu fac parte din Ministerul Industriei Constructoare de Mașini, vor fi admisi la cursuri numai cu aprobarea M.I.C.M.”. Lucrul acesta este în fapt o simplă formalitate, fiindcă locuri sînt destule, dar este desigur nevoie de o altă adresă a întreprinderii respective că-

tre M.I.C.M., vizată de forul tutelar, respectiv Consiliul popular al județului Vrancea. Goga Gh. Brumă cere celor de la serviciul personal al întreprinderii județene de construcții-montaj alcătuirea adresei respective. Nu, i se răspunde, mai așteaptă dumneata puțin, întreprinderea va face o adresă în care vor fi incluși toți tovarășii din I.J.C.M. admisi la școala de maștri.

Aici trebuie să facem o paranteză în cazul lui Goga Gh. Brumă. La școala de maștri, conform legii în vigoare, pot fi admisi fără examen muncitorii care, chiar neavînd calificarea respectivă, îndeplinesc toate celelalte condiții și, în plus, lucrează efectiv pe o funcție corespunzătoare celei de maștru. Drept urmare, directorul I.J.C.M.-ului din Vrancea, Constantin Salanti, și inginerul șef al întreprinderii, Constantin Cîmpeanu, semnează mai multe adeverințe în acest scop, ca și o adresă (13 234, din 8 septembrie a.c.) către grupul școlar, pe care o cităm: „Ru-găm a ne aviza favorabil obținerea unui număr de 5 (cinci) locuri la „ȘCOALA DE MAȘTRI” — curs seral de pe lingă I.D.S.M.S.A. Focșani, pentru oamenii muncii din întreprinderea noastră, care dețin în prezent post de maștri (...): 1) Nicolă Aurel; 2) Gavrilă Ion; 3) Strătuțescu Constantin; 4) Ene Toader; 5) Cuconoiu Ștefan”. Toate adeverințele, ca și adresa citată sînt de fapt falsuri în toată regula, ele nefiînd necesare decît pentru admiterea celor amintiți în școala de maștri. Să vedem totuși cine sînt cei cinci oameni ai muncii din I.J.C.M., pentru care conducerea întreprinderii a făcut sus-citata adresă, lucru de altfel refuzat muncitorului Brumă. Deci: 1) Nicolă Aurel — șeful atelierului auto; 2) Gavrilă Ion — maștru auto; 3) Strătuțescu Constantin — tehnician auto; 4) Ene Toader — șoferul tovarășului director; 5) Cuconoiu Ștefan — șoferul tovarășului inginer șef!

Revenim la Brumă Gh. Goga. Cum

timpul trece, omul nostru încearcă să-și rezolve hirtile necesare. În 19 septembrie are adresa în mînă, dar — stupoare, directorul grupului școlar îi refuză admiterea, pe motiv că a întîrziat cu actele necesare și, drept urmare, toate locurile (36 la început, apoi 41, prin suplimentarea dată de minister) s-au ocupat între timp! Omul nostru mai întîi o ia drept glumă, apoi începe să se agite. Se ceartă cu directorul. Pleacă la București, se duce la minister și arată situația, iar oamenii îl ascultă și-i dau dreptate. Vino matală cu o hirtie de la școală prin care se reiasă c-ai reușit la examen, i se spune, și noi mai creăm un loc! Cere imediat hirtia la școală. Nu se poate, zice directorul grupului școlar, Alexandru Stavri, noi nu eliberăm o astfel de adeverință! Omul însă nu se lasă, se duce la Inspectoratul școlar județean, tot fără succes, apoi la prim-vicepreședintele Consiliului popular al județului Vrancea. Doi activiști din cadrul Consiliului popular județean cercează cazul, raportînd în informarea lor cum că: „Cazul se poate rezolva pe loc, tov. director Stavri trebuie obligat să-l primească pe tov. Brumă G., atîtudinea nefiînd justă față de un tovarăș în drepturi, cu un examen cîștigat”. La 19 septembrie, citeva zile după începerea școlii, Goga Gh. Brumă primește astfel o adresă semnată de însuși tovarășul Ion Cioară, prim-vicepreședintele Consiliului popular județean, în urma căreia grupul școlar trebuia să-l primească la cursuri. Niș de această dată directorul Stavri nu se lasă convins. „Vedeți dumneavoastră — ne spunea dînsul de curînd — nici nu puteam să iau în considerație o asemenea adresă. Consiliul popular nu este forul meu tutelar, deși dînsii mai confundă uneori lucrurile. O asemenea decizie — de primire obligatoriu în școală — nu se poate da!”

Să nu-i uităm însă pe cei cinci protejați ai conducerii I.J.C.M.-ului. Tot cerîndu-și Brumă dreptatea și răscolînd lucrurile, iată că oamenii trimiși spre cercetare constat că nici unul dintre așa-ziii maștri nu îndeplinește efectiv o asemenea muncă. Fără să se emoționeze prea mult,

conducerea întreprinderii semnează o nouă decizie (nr. 333, din 21 septembrie), din care spicuum: „...Avînd în vedere prevederile legii nr. (...) ; Avînd în vedere referatul Biroului P.I.R. nr. (...) ; Avînd în vedere prevederile legii 12 privind promovarea cit și prevederile legii 6/1977 privind atribuțiile maștrilor... ; Decide: Art. 1. Se anulează deciziile de trecere pe funcția de maștri provizorii nr. (...) a tov. (urmează numele a zece oameni ai muncii, printre care și cei 5 protejați amintiți mai înainte — n.a.); Art. 2. Cu aducerea la îndeplinire se însărcinează...” Semnează director, ing. C. Salanti. Deci, un fel de joc de-a deciziile!

La fața locului, am avut ocazia să stăm de vorbă cu mai toți cei implicați în povestea de față. Omul nostru, Goga Gh. Brumă, care fusese schimbat între timp într-un alt loc de muncă, cu program de serviciu de la ora 6.30 la 18, poate pentru a nu mai putea umbla atît în stînga și în dreapta, cerîndu-și dreptatea, și-a înaintat demisia, ca și cum ar fi dorit să lase de înțeles că nu mai poate munci într-un colectiv în care numai cei protejați au dreptul la carte (sau parte, cum vrei să citești). În afara celor citiți, încă doi oameni ai muncii au fost admisi la școală, unul fiind manipulat de materiale și casier volant, iar celălalt mai cu seamă... fotbalist, component al echipei Uniunea Focșani, din divizia C. Am stat desigur, de vorbă cu directorul Stavri, căruia i-am comunicat ultima decizie a conducerii I.J.C.M., cea cu privire la anularea deciziilor de maștri provizorii. „Păi atunci, zicea dînsul, noi ar trebui să-i dăm afară din școală, nu-i așa?” L-am asigurat că problema ne depășește, ba chiar este o problemă care ar trebui s-o rezolve singur. Pentru cealaltă față a istoriei, cea privitoare la Goga Gh. Brumă, părerea directorului grupului școlar nu era prea optimistă, el neîntrevăzînd vreo posibilitate reală de rezolvare.

Nu avem desigur calitatea de a hotărî în această problemă. Noi putem s-o sesizăm. Ceea ce am și făcut.

DUMITRU GEORGE ■

Aspirația popoarelor către destindere și pace — direcție fundamentală a vieții contemporane

Participarea conștientă la istorie reprezintă o obligație de maximă importanță a prezentului. O obligație ce derivă din cunoașterea legilor obiective care guvernează dezvoltarea socială, din cunoașterea idealului teoretic al celor mai înaintate forțe ale progresului, a tendințelor și opțiunilor ce se manifestă în lumea vremurilor noastre. O obligație care înseamnă tot atât de mult și răspundere; răspundere pentru felul în care făurim istoria, răspundere pentru sensul pe care îl dăm evoluției noastre, răspundere pentru ritmul pe care îl imprimăm cursului pozitiv, progresist al epocii pe care o străbatem.

Tabloul lumii contemporane oferă o imagine extrem de dinamică, extrem de frământată, de o mare complexitate și diversitate în același timp. O treime din omniere a păsii pe o cale nouă de dezvoltare istorică — socialismul, care înseamnă un nou tip de progres social-economic, noile procese cuprinzând toate laturile vieții economice și social-politice ale societății în care au loc. Procesul de prefacere dialectică a lumii contemporane — prefaceri economice, sociale, politice și naționale revoluționare — reflectă în mod categoric creșterea fără precedent a forțelor social-politice care doresc transformarea progresistă, revoluționară a societății, voința hotărâtă a popoarelor de a se dezvolta de sine stăpân, în concordanță cu propriile interese, de a fi o lume nouă. O lume progresistă, democratică, lipsită de război și de agresiune, o lume în care amenințarea cu forța și dictatul să dispară pentru totdeauna.

Această tendință reprezintă dominantă actualității istorice la care sistemul participă și martori. Marile mutații care au loc în lumea contemporană în raportul mondial de forțe — mutații ce evoluează net în favoarea păcii și destinderii, a colaborării neîngrădite între state — își află o reflecție directă în participarea crescândă a țărilor mici și mijlocii la rezolvarea problemelor vieții internaționale, în capacitatea crescândă a popoarelor de a-și exprima voința de decizie și acțiunea nemijlocită în ceea ce privește soarta lor, viitorul lor. Este de neîngăduit faptul că schimbările care s-au produs în lume doar în decurs de decenii sunt schimbări ce evoluează într-un sens pozitiv, schimbări care merg într-o direcție ascendentă: aceea a afirmării tot mai puternice a participării active la viața internațională. Este firesc ca marile probleme ale contemporaneității să aparțină tuturor popoarelor, întregii omenii, deoarece evoluția acestora, rezolvarea lor afectează deopotrivă existența și constința oricărui popor, a oricărei țări.

Analizând aceste procese, vorbind despre afirmarea tot mai viguroasă a forțelor care se pronunță împotriva politicii imperialiste de dominație, pentru o politică nouă, de deplină egalitate între toate na-

țiunile, de respectare a independenței fiecărui popor ca despre o condiție de bază a întăririi cursului spre destindere, pace și dezarmare în întreaga lume, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea recent la Plenara C.C. al P.C.R.: „Aceasta este singura politică care poate asigura fiecărei națiuni posibilitatea de a-și folosi mijloacele materiale, financiare și umane în direcția progresului economic și social, a bunăstării, singura politică care poate permite lichidarea subdezvoltării, egalitatea între națiuni, pacea între popoare. Nu există o altă alternativă! Orice altă politică decât cea a destinderii și păcii, a egalității între națiuni este contrară intereselor și inesenței vieții popoarelor, contrară cauzei socialismului și de aceea noi am respins-o întotdeauna și o vom respinge și în viitor cu toată hotărârea!”

Principialitatea profundă, consecvența, spiritul de înaltă răspundere ce definesc o atare poziție reprezintă reflexul lucid al cunoașterii profunde și a aprecierii realiste în ceea ce privește mersul înainte al lumii contemporane. Pentru că argumentele care susțin cu tărie o asemenea poziție nu sînt de ordin teoretic, speculativ, nu izvorăsc dintr-o politică de conjunctură sau de expectativă, ci se întemeiază pe niște procese concrete, sigure și clare, ce pot fi de mare importanță pentru consolidarea în continuare a cursului spre destindere și pace. În acest sens, adevărate salturi calitative în direcția imprimării voinței hotărâte de pace a popoarelor au însemnat organizarea și desfășurarea a două mari forumuri, de importanță fundamentală pentru viitorul umanității: Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și Sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite în problema dezarmării. Dezbaterile, punctele de vedere exprimate în cadrul acestor importante reuniuni consacrate securității europene și dezarmării mondiale, concluziile acestora reprezintă veritabile barometre ale deciziilor popoarelor de a acționa în direcția păcii și destinderii, a eliminării războaielor din viața planetei.

Aceste forumuri, cu valoare de eveniment pentru lumea în care trăim, se știu, nu au reprezentat ceva spontan, o evoluție de la sine a voinței ferme de pace și destindere, ci au reflectat mai ales tendințele majorității, au indicat calca de acțiune ce răspunde în cel mai înalt grad aspirației și necesității popoarelor: securitatea și dezarmarea. Problema securității europene a mobilizat, după cum se știe, eforturi susținute pe parcursul a mai multor ani, iar semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare de la Helsinki a constituit o demonstrație practică a posibilității ca statele dintr-un continent, Europa, state mari sau mici, cu orânduiri sociale diferite, aparținând unor blocuri militare antagoniste să ajungă la un consens

politic, afirmat solemn, în ceea ce privește aspecte vitale ale vieții popoarelor din această parte a lumii. De asemenea, în cadrul primei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, cuvântările rostite de la tribuna Adunării Generale au relevat aproape în unanimitate pericolul nuclear existent astăzi în lume, s-au constituit în rechizitorii aspre la adresa marilor deturatori de resurse materiale și umane din sfera dezvoltării în cea a înarmării, au atras atenția asupra efectului minim sau aproape nul pe care tratatele de limitare a înarmărilor aflate în prezent în vigoare îl exercită asupra potențialului militar al statelor. Aducerea în fața unui auditoriu imens — popoarele planetei — a acestor probleme atât de actuale, atât de stringente, a reprezentat, fără îndoială, un succes, un pas înainte pentru forțele progresiste, înaintate ale contemporaneității. Dar cum nu se cunoaște încă nici o lege universal valabilă care să confere caracter de ireversibilitate unei acțiuni de succes, se impune în prezent cu atât mai mult continuitatea acestor tendințe pozitive, înprenderca unor pași concreți, a unor acțiuni concertate în direcția destinderii și păcii, deci a cooperării și dezarmării.

Conștientă de înaltul grad de răspundere ce revine fiecărui popor, fiecărui stat în impulsionarea tendințelor pozitive ce se manifestă în lumea contemporană, hotărâtă să facă totul pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a înțelegerii și păcii, a unei lumi din care să dispară spectrul unui război alimicitor, Republica Socialistă România, Partidul Comunist Român, strălucit reprezentate de cel ce se află la cîrmă partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au aflat întotdeauna în primele rinduri ale forțelor ce acționează nemijlocit pentru împlinirea practică a acestor idealuri. Concepția și propunerile concrete ale statutului nostru în favoarea dezarmării, păcii și securității popoarelor, acțiunile susținute în acest sens si-au aflat o reflecție substanțială în documente de largă audiență internațională, recunoaștere a principialității, dinamismului și preocupării constante de soluționare în interesul popoarelor a tuturor marilor probleme ale contemporaneității.

A fi marxist-leninist — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — înseamnă a aborda cu curaj, fără idei preconcepute, noile realități, a trage toate concluziile care se impun din acestea pentru lupta revoluționară. Aceasta înseamnă a fi în pas cu istoria, aceasta înseamnă a fi făuritor de istorie. Încercările de a se opune creșterii uriașe a forțelor păcii, democrației și progresului — firești în cadrul structurilor internaționale existente, care mai poartă pecetea dependenței unor state față de altele — pot întârzia acest proces, dar nu îl pot opri.

DOINA IOVANEL

O generație abandonată propriei sale înfringeri

„Vă îndepărtați de acea generație pe care o considerați inutilă, neangajabilă... Trebuie să creați pentru această subclasă sau, măcar din copiii săi, niște ființe care să se adapteze Americii moderne, care să fie necesare, productive, care să aibă o valoare”. Acest avertisment, relatează „Newsweek”, lansat de cunoscutul economist suedez Gunnar Myrdal în cartea sa „O dilemă americană: problema negrilor și democrația modernă”, publicată în 1944 și reactualizată în 1968, pătrunde tot mai adânc în conștiința americanilor. Se pare că America este pe cale să piardă tinăra generație neagră, cea pe care o viza avertismentul lui Myrdal. Unii observatori competenți consideră că această pierdere s-a și produs. Mahalatele orașelor americane produc o populație de culoare pentru care normele de existență sînt șomajul, vagabondajul, lipsa căminului, a instrucției școlare. Pentru care doar voia sorții poate asigura mijloacele de supraviețuire. Mulți scapă cu eforturi supraomenești, scrie cunoscuta publicație americană „Newsweek”. Cei mai mulți însă sînt cuprinși de demoralizare, tot învățându-se printr-o viață al cărei sfîrșit este de cele mai multe ori tragic. Aceștia sînt cei considerați „iremediabil cheltuiți pentru societate”. Cheltuiți înainte de a fi folosiți. Statisticile locurilor de muncă sînt martorele, din pacate pasive, ale acestei triste situații, scrie „Newsweek”. Rata șomajului în rîndul adolescenților negri era în 1950 de trei ori mai mare decît cea aferentă celor de aceeași vîrstă cu ei, dar de culoare albă. În ultimii trei ani a ajuns să fie „doar” 40 la sută. Nu „cifrele oglinelose” totul. Realitatea este mult mai gravă. Făcînd această afirmație „Newsweek” apreciază că șomajul în rîndul tineretului negru este într-o curbă ascendentă, în pofida programelor de refacere economică și de înlăturare a sărăciei. Dacă cifrele reale ar fi prelucrate de un calculator, spune Diana Durham de la Liga Națională a Orașelor, rezultatul ar fi revoltător. America neagră înseamnă o lume în care jumătate din copiii negri sînt născuți ilegiti, 2 din 5 trăiesc fără cămin, 2 din 5 cresc în sărăcie și abia 1 din 5 se bucură de o aproximativă bunăstare.

Problema care se cere rezolvată, apre-

ciază „Newsweek”, este cea a locurilor de muncă. Rata șomajului la negri era încă de 37 la sută în luna iunie 1978, în ciuda unei scăderi în rata națională. De ce persistă încă șomajul într-o proporție atât de ridicată în rîndurile tineretului negru? „Newsweek” explică: „Vîrstă și culoarea sînt două elemente care acționează împotriva tinerilor negri în căutarea de lucru”. „Lipsiți de educație ei devin nefolositori, în special pentru societatea secolului XX, caracterizată printr-o economie extrem de sofisticată”. A fi nefolositor este ceea ce-i caracterizează pe tinerii de culoare, care formează, după opinia lui James W. Compton de la Chicago Urban League, masa celor care nu au nici un fel de pregătire, nici o experiență într-un loc de muncă și probabil nici un mod de viață care să presupună munca. Este adevărat că mulți dintre ei încearcă din greu să facă ceva în viață — unii poate reușesc — dar greutățile pe care le întâmpină în găsirea unui loc de muncă îi determină să renunțe, ajungînd chiar cerșetori în stradă.

Cu toate că școlarizarea în ghetouri s-a îmbunătățit, latura calitativă a procesului de învățămînt continuă să fie deficitară. Astfel încît, tinerii negri nu sînt în stare să treacă testele la care sînt supuși atunci cînd vor să fie angajați pe un post ce presupune calificare. Insuccesul îi face pe mulți să ducă o viață neconformă cu legile societății. Spargeri și furturi, vinzarea de stupefiante, crimă. Nici cei care, stringînd din dinți, învață și termină o facultate nu o duc mai bine. Problema este, continuă „Newsweek”, că tinerii din ghetouri vîd școala prea puțin importantă pentru supraviețuirea lor, vîd în ea o „răsplată mult prea mică”. Un tînar din St. Louis, somer, are o întregă listă de certificate și diplome. „Toate astea nu fac doi bani”, spune el. Și continuă: „Și toate astea într-o societate în care absolvenții albi găsesc mai ușor de lucru decît cei negri. Și asta se știe bine în ghetou. De ce să-mi pierd timpul la școală, ca să sfîrșesc cu o slujbă la un oficiu poștal?”

Și totuși, din ce trăiesc acești oameni? Ajutorul social, relatează „Newsweek” în documentata sa anchetă, rămîne principialul venit pentru aproape un sfert din familiile de culoare și pentru o treime din

copiii acestora. Copiii cresc fără să cunoască munca drept mod de viață. Pentru că știu că nu vor ajunge să se angajeze decît în munci inferioare. Întrebat ce va face la 20 de ani, un puști de 15 ani răspunde: „3 ani de închisoare!”. Răspuns care, cu toată tenta sa sfidătoare, este simpatizat pentru ceea ce cred acești tineri despre viitorul lor. Pentru că, constată „Newsweek”, delictul sau crima se nasc din deșertăciunea vieții de mahala și din sărăcie.

Da, unii răzlesc. Dar pentru această minoritate lupta pentru mai bine a fost dată cu cel puțin o generație în urmă. Ca să începi lupta asta acum, în condițiile actuale, îți trebuie un cont solid la bancă, spunea un tînar care locuiește în ghetou. Concluzia revistei „Newsweek” este alarmantă: cifrele paralizante ale șomajului nu reflectă condițiile reale. Numărul șomerilor, oricît de inexact ar fi, depășește cu mult pe cel al albilor, numai la adolescenții negri rata șomajului fiind de 60 la sută!

Iată însă că, dacă această concluzie reflectă o situație reală, nu și cauzele care au dus o generație pînă aici sînt evidente la fel de real. Persistența șomajului, informența „Newsweek”, este favorizată de rata înaltă a natalității la această categorie de populație, care, între anii 1960 și 1975, s-a dublat. „Dimensiunea uriașă a acestei generații a determinat o rată înaltă a șomajului, crime de stradă, flagelul drogului și dezintegrarea familiilor”.

Ciudat mod de a găsi adevăratul vinovat. Oare doar sărăcie să fie vinovați de propria lor sărăcie? Se pare că, în opinia revistei, numai faptul că se nasc este o vină capitală pentru tinerii de culoare. Parcă nu cu alt de mult timp în urmă încît să fi uitat, mai gîndea cineva (dacă blestemățiile ce i-au trecut prin cap se pot chema gînduri), că anumite categorii de oameni se înmulțesc prea repede și ar fi mai bine... Nu, civilizația americană a secolului XX nu poate fi vinovată de asemenea „gînduri”. Și totuși ce se poate face? Ce se poate face cu această uriașă forță latentă care așteaptă — de la cine oare? — o viață mai bună, care să nu se bazeze pe veniturii pasagere și pe umilitorului ajutor social. Ce se poate face acolo unde impozabilele programe federale cu 12 puncte și cu sume atocace de pînă la 10 cifre n-au reușit?

IOAN ROȘCA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

În șuierul aprig al vieții

O viață întregă m-am uitat de sus, cu suspiciune, la anunțurile matrimoniale — biziindu-mă pe ideea că dragostea nu are nimic de premeditare și organizare, ci e ca-n Sîndhal, cu fulgere și cristale. Tîn în colecția de stupidități — greu și complicat separată de aceea a sublimului — multe asemenea anunțuri de pe vremea mamei și tatălui meu care, luîndu-se din amor, își pecnăteau și ei să le citească cu umor și superioritate.

Ieri, cu inima grea după lectura unui studiu temeinic și mai ales convingător despre posibilitatea distrugerii planetei între o sută și două sute de minute, am întors foaia acelei reviste franceze și am descoperit, deodată, două pagini de „anunțuri particulare” din care nu știu cum să aleg cîteva pentru a nu sfîrșina cu suspin corola de banal a lumii și a nu deconspira utilul înțelesul unui strigăt planetar:

„Femeie tînără, 40 de ani, haidecapată picior, caută relație de dragoste calitate”.

„Care bărbat poate să se mai intereseze de o pensionară la 60 de ani? Ea e încă sănătoasă, iduig., compreh., entuz., iubesc frumosul, binele, adevărul”.

„Foarte sensibilă la psihic și tandrețea umană, femeie caută bărbat cu aceleași defecte, 40-45 de ani, înalt”.

„Leoaică prietenoasă, echilibrată cu farmec, 43 de ani, își caută leul ei”.

„Bărbat 35 de ani, serios, ar corespunde cu doamnă blîndă și amabilă pentru a rupe singurătatea”.

„Tînăr, 30 de ani, aștept o femeie, o prietenă, o iubită, toate într-una singură. Ești tu aceea?”

„Bărbat celibatar, 34 de ani, caută un aventură ci rel. durabilă, suflet tandru sub scoară. Proiecte de călătorii în 2”.

„Femeie caută prietenie cu bărbat născut în 11, 12, 13 iunie 1935”.

„Tînără, 32 de ani, fizic, deloc moderată, independentă, fină, caută bărbat 30-45 de ani, cult, foarte inteligent, umor, adorînd supra de varză și aite lucruri simple și curate”.

„Bărbat 39 de ani, liber, vechi comerciant, sentimental, caută companie 50-60 de ani, agreabilă, ptr. a pune împreună afecțiunea, tandrețea, bunurile și a refăce un contul fericit la sfîrșit viață”.

„Tînără, 34 de ani, copil 8 ani, mignonă, sportivă, cultă, învătătoare, caută idem, farmec, personalitate, înalt”.

„Vîltore bunică, bunice capabil să o invite din cînd în cînd în weekend”.

După atîtea calcule în megalone, mintea mea nu a mai putut calcula decît că cele mai frecvente substantive din acest curier de ambele sexe sînt „tandrețea” și „umorul”, iar dintre verbe, „a căuta”. N-am cîrînit la cite i se cer unui bărbat: „o femeie, adevărată...”, caută „1,80 și +”, fizic frumos, 44-49 ani, elegant, estetic, personalitate puternică, umor, tandrețe, generos, echilibrat...”

Să plîng, ca un prost, de atîta ridicol?

Să rid, ca un prost, la atîta minune?

În șuierul aprig ca un glont al vieții, inima îi se poate înmuia din te mîci ce. E esențialul.

RADU COSAȘU

Costică Cuceș: Planeta Pămînt (afis)

O expresie a năzuințelor omenirii spre progres, libertate și demnitate

În urmă cu trei decenii, la 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat, într-un cadru solemn, „Declarația universală a drepturilor omului”, eveniment care consacra acțiunea normativă de recunoaștere și promovare a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane. Adoptată la numai trei ani de la terminarea războiului, când în conștiința popoarelor erau încă vii ororile și atrocitățile ultimei conflagrații mondiale, iar existența speciei umane fusese pusă sub semnul întrebării, Declarația, cum era și firesc, se făcea ecoul aspirațiilor și năzuințelor omenirii spre progres, libertate și demnitate. Exprimind idealurile de echitate și justiție, Declarația este primul document internațional cu valoare juridică, politică și morală care incununa, prin voința statelor membre ale O.N.U., după secole de aspirare a omului și a ignorare a drepturilor sale elementare, dar fundamentale, lupta pentru recunoașterea și afirmarea plenară a ființei umane. Prin principiile care le proclamă, Declarația reprezintă unul din actele de bază ale eticii și legalității internaționale.

Document cu profunde semnificații pe plan politic și moral, Declarația subliniază în Preambul că „recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume”, iar „ignorarea și disprețuirea drepturilor omului a dus la acte de barbarie care revoltă conștiința omenirii și că făurirea unei lumi în care ființele umane se vor bucura de libertatea cuvintului și a convingerilor și vor fi eliberate de teamă și mizerie a fost proclamată drept cea mai înaltă aspirație a oamenilor”. Adunarea Generală a O.N.U., care a adoptat acest document, proclamă că Declarația este considerată „ca un ideal comun spre care trebuie să tindă toate popoarele și toate națiunile, pentru ca toate persoanele și toate organele societății, avind permanent în minte această Declarație, să se străduiască ca prin învățămînt și educație să se dezvolte respectul pentru aceste drepturi și libertăți, să se asigure prin măsuri progresive un caracter național și internațional, recunoașterea și aplicarea lor universală și efectivă, atât în rindurile popoarelor statelor membre, cât și al celor din teritoriile aflate sub jurisdicția lor”. Subliniind primordialitatea omului, articolul 1 al Declarației universale a drepturilor omului subliniază că „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”, ele trebuind „să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității”.

Declarația universală a drepturilor omului a stimulat procesul de afirmare a drepturilor și libertăților fundamentale ale ființei umane și a dus la elaborarea a numeroase instrumente juridice — convenții, declarații, recomandări — care constituie, prin prevederile stipulate, un cod mondial al drepturilor omului.

Astfel, ca rezultat al luptei popoarelor aflate sub dominația colonială pentru libertate și independență națională, la 14 decembrie 1960, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale”, document care reafirmă necesitatea de a se pune capăt colonialismului, sub toate formele sale, pentru a se asigura popoarelor dreptul la dezvoltare independentă, fără nici un amestec din afară, în conformitate cu interesele naționale.

Subliniind că subjugarea popoarelor și dominația străină constituie o negare a drepturilor fundamentale ale omului, în contradicție cu Carta Națiunilor Unite și

dăunînd cauzei păcii și cooperării mondiale, Declarația statuează că toate popoarele au dreptul de a decide în mod suveran asupra dezvoltării lor economice, sociale și culturale.

În aceeași sferă de preocupări se situează adoptarea unor documente internaționale care recunosc și proclamă necesitatea abolirii discriminării rasiale, acordarea de drepturi femeii și copilului ș.a. Declarația Națiunilor Unite asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială (adoptată la 20 noiembrie 1963) proclamă că discriminarea de rasă, culoare sau origine etnică reprezintă o ofensă a demnității umane, o încălcare flagrantă a principiului Cartei O.N.U. și a Declarației universale a drepturilor omului, fiind de natură să aducă prejudecii colaborării internaționale.

În domeniul tineretului, se cuvine a fi amintită Declarația privind promovarea în rindurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, care își are originea în proiectul de rezoluție prezentat de țara noastră la O.N.U., în anul 1960.

La rîndul său, UNESCO — ca instituție specializată din sistemul O.N.U. și care-și desfășoară activitatea în domeniile educației, științei, culturii și informației — a elaborat și adoptat în anul 1960 Convenția cu privire la lupta împotriva discriminării în domeniul învățămîntului care, inspirîndu-se din Declarația universală a drepturilor omului, proclamă că „orice persoană are dreptul la învățatură, acest drept trebuie să fie recunoscut, fără nici o deosebire, în special de culoare, sex, limbă, religie, de convingeri politice, de origine națională sau socială etc.”.

Problema drepturilor omului, sub multiplele sale forme de manifestare — acces la învățămînt, cultură, informații, contacte umane, întîlniri între tineri etc. — s-a aflat pe agenda Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (Helsinki, 1975). În abordarea acestei probleme, s-a manifestat tendința țărilor occidentale de a da unor aspecte secundare o importanță excesivă, nejustificată. Așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „esența problemelor umanitare o constituie în fond condițiile generale de viață ale clasei muncitoare, ale tărănimii, ale intelectualității, lichidarea inegalității, făurirea unor relații de echitate, de dreptate socială, realizarea unei democrații noi, bazată, în primul rînd, pe egalitate economică”.

În cadrul conferinței, țara noastră s-a pronunțat pentru dezvoltarea unor largi schimburi internaționale în domeniul creației de valori spirituale, care să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoare, la afirmarea plenară a ființei umane.

Recunoscînd importanța extinderii schimburilor în domeniile culturii, educației, informațiilor, a contactelor între persoane și rezolvarea problemelor umanitare, Actul final al conferinței subliniază că acestea trebuie „să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoare, cât și la îmbogățirea spiritualității umane, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie”.

În pofida unor succese obținute în acțiunea de afirmare și promovare a drepturilor fundamentale ale omului, se cuvine a fi arătat că omenirea este încă departe de împlinirea marilor idealuri înscrise în Declarația adoptată în anul 1948. Existența unor regimuri rasiale în Africa de Sud și Rhodesia, ignorarea dreptului unor popoare de a decide în mod suveran asupra căii de dezvoltare social-economică repre-

zintă încălcări flagrante ale principiilor înscrise în Declarația universală a drepturilor omului.

În țara noastră, problema drepturilor omului și-a găsit adevărata rezolvare numai în anii socialismului, cînd respectarea și garantarea acestora, asigurarea condițiilor pentru deplina sa afirmare și participare la viața întregii societăți, constituie preocuparea principală a politicii partidului și statului nostru. Constituția, ca act fundamental al societății noastre socialiste, recunoaște, consacră și garantează drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor cetățenilor României socialiste, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie, fiind egali în drepturi, în toate domeniile vieții economice, politice, juridice, sociale și culturale, nefiind îngăduită nici o îngrădire a acestor drepturi.

Partidul și statul nostru au adoptat măsuri practice pentru exercitarea plenară și transpunerea în viață a acestor drepturi. Deplina și reala egalitate care există între toți cetățenii patriei noastre este reflectată prin participarea activă în toate domeniile de activitate, în decursul zdruncinării noastre istorii, între români și naționalitățile conlocuitoare s-au statornicit legături frățești, iar tot ceea ce s-a realizat este rodul muncii în comun, a tuturor celor ce au trăit în această vatră străbună, fără deosebire de naționalitate. Se cuvine a fi arătat că, imediat după eliberarea patriei de sub jugul fascist, au fost abolite toate legile discriminării și s-a adoptat Statutul naționalităților, care a conferit drepturi egale naționalităților conlocuitoare.

În Marea Adunare Națională — ca organ suprem al puterii de stat — din totalul deputaților 8,2 la sută sînt maghiari, în timp ce numărul locuitorilor de naționalitate maghiară reprezintă mai puțin de 8 la sută din populația totală a țării, 2,2 la sută sînt germani iar 0,9 la sută alte naționalități.

Totodată, naționalitățile conlocuitoare au la dispoziție scoli de toate gradele în limba maternă, iar — așa după cum s-a arătat la Congresul educației și al culturii socialiste, din 3.900 titluri de carte, apărute într-un tiraj de peste 65.000.000 exemplare, 340 de titluri, totalizînd un tiraj de peste 3.000.000 de exemplare sînt în limbile naționalităților conlocuitoare. În limbile naționalităților conlocuitoare se tipăresc 51 de publicații centrale și locale, cu un tiraj total, la o apariție, de 720.000 de exemplare, iar la posturile noastre de radio și televiziune se transmit programe, în limbile acestor naționalități, de peste 6.000 de ore anual. În același timp, din cele 145 de teatre și instituții muzicale, 14 își desfășoară activitatea în limbile naționalităților conlocuitoare. Sînt cifre și date ce atestă deplina egalitate de care se bucură toate naționalitățile conlocuitoare din țara noastră.

De la înalta tribună a celui de-al XI-lea Congres al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Partidul va acționa permanent pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, creînd condițiile economice, politice și sociale necesare pentru ca toți cetățenii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, să se poată afirma nestingherit în toate domeniile vieții sociale, să participe activ la conducerea societății, să beneficieze în mod egal de roadele civilizației socialiste și comuniste”.

IULIAN ALEXANDRU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

A sfîrși, sfîrșire...

În ultimii 30 de ani, în afară de turbo-reactoare și baloane, de elicoptere și sateliți, cerul a mai fost traversat de un număr impresionant de obiecte năstrusnice. Cînd ceva ce nu știm ce era vîlțit pe sus fără nici un scop sesizabil, cînd forma obiectului zburător ba e formă, ba nu, observatorilor nu le rămîne decît să-și coboare miinile din cap și să treacă la statistici și comparații.

La Mexico, sub un cer senin și calm, experți cit se poate de serioși au tras concluzia că cele 63.000 de obiecte zburătoare, care au scăpat printre degetele tuturor curioșilor în ultimele trei decenii, merită o privire serioasă și concertată. Fărîmițele zburătoare, fie că sînt farfurii sau dimpotrivă, au tulburat indeajuns echilibrul sufletesc al celor care, dincolo de cele mai precise precizii, întrezăresc sfîrșitul pămîntului. La fel de înfiorați sînt și aceia care nu au nimic comun cu fizica și astrofizica și astronomia și toate celelalte. O poftă grozavă de a corela bizarerile care alunecă prin aer (unele doar par că o fac și altele doar par că sînt) cu ultima suflare de viață pe planetă, capătă, în ultima vreme, proporții demne de o cu totul altă cauză. Ultima zi a pămîntului a devenit un slogan, mohorit și năuc, înlocuind mode care și-au trăit traiul. După singerosul incident din Guyana, unde cei 914 membri ai sectei „Templului poporu-

lui” par să-și fi zburat creierii în colectiv, alte conferințe și organizații și-au declamat existența, toate avînd ca principiu fundamental cultul sfîrșitului. În S.U.A. și America Latină, în numeroase țări din Europa occidentală, în Japonia și Thailanda se descoperă, de la o zi la alta, ciurde de neisprăviți, care s-au hotărît să-și pună punct, cu convingerea de o rece demență că și restul omenirii ar intra sub aceeași incidență. În Quebec, zilele trecute, cinci bărbați și unsprezece femei și-au lăsat baltă treburile și majoritatea obișnuințelor de toate zilele și s-au îndreptat, amărîți, dar iluminați spre o pădure din golful Saint Laurent, pentru a asista de acolo cum planeta nu se va mai învîrți în jurul axei, își va strica forma și se va moleși cu zgomot mare. Poliția din Quebec a trimis la fata locului o echipă de ordine, căci după măcelul din Guyana puzderia de secte intru jalea vieții a devenit suspectă. Roch Theriault, conducătorul celor 16 robi ai neantului, demonstrează, pînă acum, o anume blîndețe. El își obligă doar frații de suferință să privească cerul ore în șir, căci se pare că, de acolo, va veni, în februarie anul viitor, nemernicul gong final.

Sesizînd că noua școală de gîndire va face prozeții, futurologii în zațul cafelei au trecut, conform unei tactici subtile, la contraofensivă. La Barcelona s-a montat, de azi pe mîine, un congres al științelor oculte, unde vrăjitori și vrăjitoare din întreaga lume vor avea ocazia să tragă concluzii pe baza unui schimb de experiență fără precedent asupra strategiei viitoare

în abordarea unei clientele masive, care a început să se caracterizeze printr-o zăpăceală tot mai greu de strunit.

În locul anacronizilor hipici care umblau de colo-colo pe trasee exotice, zdrăngînd din țitire și fiind din fluier, jagoși și multicolori, cu ochii holbați fix de ațtea droguri consumate în locul pînii, noii copii teribili ai unei derute continue fac, cel puțin în formă, notă separată. Dinși nu mai sînt neapărat tineri, nu consumă nici un fel de fumuri, prafuri sau lichide care să le ia mințile și, mai presus de orice, nu la mania ambulatorie, „Sectele” apărute ca ciupercile au obsesia comună de a se așeza într-un punct fix, în mijlocul codrilor sau, mai rău, trăind cu o degajată dezorganizare din roadele pădurii. Membrii noilor adunături, stropite de ploii uscați de vînturi, sau privesc cerul sau pămîntul, exprimînd prin această că nu există o concepție unitară asupra direcției de unde așteaptă teribilul sfîrșit.

În fața proliferării unor asemenea triburi, formate inițial din funcționari cu tabieturi, vrăjitorii vor încerca, probabil, cu vasta lor experiență de a scoate farfuriile zburătoare din piatră seacă, să amine nemaiapomenitele „previziuni” pentru un viitor care să mai lase loc ghicitului cinstit, în podul palmei, în virful sfîrșit, în cele trei scoici și în ațtea altele, dar la domiciliu, nu hăt departe de o civilizație care trebuie să-și consume și spaimelile în mod adecvat...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Fețe văzute și nevăzute

Acum, în emisfera nordică se apropie — sau a și venit — iarna. Copiii încă mai sînt la școli. (În accepțiile străine, nordul se confundă cu statele dezvoltate, iar sudul cu subdezvoltarea. De unde și ideea dialogului Nord-Sud, în fapt „dialog” între statele industrializate și cele înapoiate economic. Adesea, primele sînt și fostele metropole, iar la fel de ades ultimele sînt fostele colonii.) În fine, în emisfera sudică se apropie — sau a și venit — vara. Copiii au intrat în vacanțe. (Bineînțeles, cei care reușesc să urmeze o școală.) Dincolo de aceste deosebiri de natură obiectivă există, cred, între ei, o trăsătură de unire ce ar putea să sugera concludent întrebarea: cîți dintre acești elevi au aflat că pentru instruirea unui soldat se cheltuiesc de 60 de ori mai mult decît pentru cea a fiecărui copil?

Să nu uităm, în destule state din emisfera sudică rata școlarizării nu atinge nici 50 la sută, iar în acest caz întrebarea ar trebui modificată: care e raportul dintre numărul copiilor necuprinși în școli și cheltuielile pentru înarmare ale statului respectiv? Ar fi interesante aceste statistici? Cum să nu! Pentru că, iată, ne reamintim ceea ce am scris chiar și în rubrica de față, într-o anumită fază a vîrstei lor, copiii americani vîd la televizor citeva zeci de mij de acte de violență. De prisos să mai scriem că, în schimb, este de-a dreptul înfim sau de neabăgat în seamă numărul minutilor în care li se vorbește despre sensul și finalitatea nebuștii curse a înarmărilor și, implicit, despre necesitatea și utilitatea dezarmării.

La prima vedere s-ar părea că e vorba de un forțat amestec de planuri violente — înarmare — dezarmare — istorie și „eroii” ei. Chiar așa să fie? Și totuși: în cite ocazii organizate li s-a vorbit acestora despre paradoxurile bombei cu neutroni, implicațiile economice și sociale ale realizării unui nou tip de bombardier sau ale unui nou tip de rachetă? Greu de dat un răspuns la această firească nedumerire. E adevărat, respectiva tină ră generație este foarte politizată, se află adesea în avangarda unor mișcări sociale, politice prin care se dă glas protestului în fața unei lumi bintuite de spectrul armelor și de competiția de a le face cit mai sofisticate și a avea cit mai multe. Dar, evident, e un fapt consemnat dincolo de zidurile instituțiilor și dincolo de orele de studiu. Cînd sînt.

Și mai dramatică mi se pare situația țărilor din cea de a două categorie, care fac parte din cele care dau cei mai mulți dintre cei 250 milioane de copii între 5 și 14 ani ce nu sînt școlarizați: sînt acelea în care din cei 570 milioane de oameni subalimentați cei mai mulți sînt copii și tineri: sînt acelea în care din cei 1,5 miliarde de oameni ce au nevoie de îngrijiri medicale adecvate cei mai numeroși sînt copii; acelea în care mortalitatea este de 7—10 ori mai mare decît în țările industrializate; acelea în care media de viață este inferioară cu 10—30 de ani; acelea în care există un medic la circa 30—40—50 și chiar 60 mii locuitori; acelea pentru care ajutorul alimentar acordat de statele industrializate a scăzut de la 11 milioane tone, în 1970—1971, la 6 milioane, în 1973—1974; acelea pentru care ajutorul global al statelor membre ale OCDE a fost de 0,5 la sută din produsul național brut, la începutul anilor '60 și a devenit doar 0,3 la sută în urmă cu cinci ani!

În schimb, o analiză obiectivă ar demonstra că nu la fel stau situațiile în domeniul militar, că alocările destinate înarmării, tranzacțiile cu arme au crescut cu mult peste cheltuielile pentru programe sociale. Dincolo de înrobirea financiară, economică apare un alt aspect mult mai grav: supusa unei asemenea confruntări cu viața, unui atît de dur impact cu grave probleme sociale și umane, în caz de nevoie cum va putea o asemenea tină ră generație să lupte? Nefînd instruită minim, cine o va învăța totuși să minuiască arme, adesea dintre cele mai sofisticate? Și, desigur, cu ce preț? Știu, pare o invenție pură, dar acesta e adevărul curat: cu ani în urmă, unele țări din lumea a treia, care nu aveau un singur rîu și nici o iesire la mare, i se vinduseră, într-o mare tranzacție onorată imediat și cu bani gheață de ea, mijloace de fortare a cursurilor riurilor, pontoane. Este, și aceasta, încă o fată a cursei înarmărilor, a multiplexelor și — iată — paradoxalelor sale aspecte și implicații.

PETRE NICOLAE ■

Cloncanii

Ultimele șase săptămâni au permis corbilor din fotbalul nostru să dea rotocolul deasupra cadavrului presupus al unei echipe care începuse să-i sperie: **F.C. Baia Mare**.

— Ce-ți face, domnule, Mateianu? mă încreștea un brav garçon de la tribună. Adică; vedeți dumneavoastră, ce l-ați umflat pe omul ăsta așa de mult? Nu vedeți? E doar un balon de săpun!

N-o să spun acum că Mateianu conduce Ajax de pe vremea când era în plină glorie și-o moștenise unul mai norocos, care venise gata la pomană ca să ia premiile și aplauzele. Nu. **F.C. Baia Mare** este o echipă modestă, venită din divizia B, care a avut un bun sezon, pe care era cit pe-ci să-l compromită din cauze care pot fi explicate lesnicios. Dar întâi să vedem care au fost ele, aceste cauze ale căderii din cele patru etape consecutive în care băimărenii au pierdut patru puncte acasă, patru în deplasare? Un oarecare aer de vedetism pe care-l sesizasem încă din meciul cu **F.C. Craiova**, când dispoziția pressing-ului în trei (care este marele secret al lui Mateianu, vezi meciul de duminică trecută), numerele personale și chiar un punct de fotbal începuseră să se arate. Toate acestea puteau fi remediate dacă de la această echipă nu ar fi fost luați la lot niște jucători care, și așa, n-au fost întrebuințați decât foarte puțin sau deloc. Ieșiți din programul dur al lui Mateianu și intrați în anecdotică de la Snagov și în aerul lui de vacanță, acești oameni au crezut că fotbalul se joacă și din reputație. Din nefericire, ca totdeauna, lucrurile s-au dovedit altfel. Marea tragedie era că Mateianu nu putea să facă același lucru cu o echipă înjumătățită. Cei veniți de la bal (citește București) se uitau probabil la foștii lor colegi ca la niște provinciali oarecare, neînțelegând că tocmai lipsa lor de nume, a tuturor, le dădea forța de a forma o echipă.

S-ar putea să mă înșel, să fie în fond vorba și de o mare oboseală, datorită unui efort excepțional, dar părerea mea e că nici o echipă care se antrenează la modul serios nu poate obosi vreodată. Înainte de toate e vorba de o rutină în care intri, de o partitură pe care o execuți și care-ți devine familiară, după ce te obișnuiești cu ea. Duminică am privit la televizor o repriză din meciul cu **Steaua**. După relatările celor de la radio și ale comentatorului de la televiziune am înțeles că prima parte fusese mai bună decât a doua în ce privește calitatea jocului, dar și repriza a doua mi se părea destul de bună, fotbalistic vorbind, deși se juca pe un teren greu, care nu favorizează o echipă care aleargă atât cât aleargă **F.C. Baia Mare**. Ce se desprindea din fazele privite pe micul ecran? Că deși aveau în față un **unsprezece** mult mai reputat, băimărenii controlau tot timpul jocul. Prin a controla jocul înțelegem a ține mingea. O statistică a timpului în care mingea se afla la bucureștenii și a timpului cât mingea se afla la băimărenii ar fi fost foarte concludentă. Mai era interesant de văzut cum jucători foarte tehnici, ca Iordănescu, Rădulescu, Vigu Sameș, nu erau lăsați să-și facă jocul chiar în propriul teren. Și de aici cred eu că încep toate explicațiile în legătură cu fotbalul prestat de acest **team**.

Ce mă întristează însă este că s-a întâmplat cu Mateianu un lucru destul de neplăcut: el a fost huiduit chiar la **Baia Mare** după meciul cu **Politehnica Timișoara**, pe care echipa sa îl pierduse. Atât fanatism și ingratitudine nu sunt permise. În fotbal trebuie să învățăm să mai și pierdem. El este un sport colectiv jucat în unsprezece și armonizările se fac greu și nu durează totdeauna. S-ar putea ca la primăvară **F.C. Baia Mare** să joace mai prost decât în acest sezon, dând cloncanilor prilejul să mai cîrte de satisfacție, dar, cel puțin pentru o jumătate de an, demonstrația a fost făcută: putem avea fotbal, jucători talentați sunt, n-avem destui antrenori pricepuți, dăruiți fotbalului, modești, cum e acest Mateianu și cum e un altul, pe care nu-l mai numesc, dat afară de peste tot, care se luptă cu arbitrii, cu propriii săi conducători de club, să aducă în prima divizie a țării o echipă la fel de anonimă cum era cam pe vremea asta, anul trecut, **F.C. Baia Mare**. În pomul care face roade, dai cu prăjina! Să ne fie rușine!

EUGEN BARBU ■

P.S. Citiți o incitătoare carte cu titlul de tangou: **Ar-gen-ti-na**, de Ioan Chirilă, care ne-a făcut să re-trăim momentele ultimului **Mundial** la adevărata lui temperatură, poate adăugându-i cu talentul său bine-cunoscut câteva grade în plus. Uneori, în cărți, fotbalul pare mai frumos chiar decât pe **River Plata**...

„Jumătățile de măsură nu intră în concepția mea”

De când se știe, Nicolae Proca trăiește în vîltoarea fotbalului care l-a albit înainte de vreme. A fost, 28 de ani bătător pe muchie, jucător și antrenor la Steagul roșu Brașov, club de care s-a despărțit, nu fără regrete, în vara lui 1976, venind la **Tirgoviște**. În sezonul imediat următor, noua sa echipă a răsturnat toate calculele hirtiei, promovind în A, după ce va fi obținut o victorie răsunătoare, 7-0, în fața Steagului roșu!

După ce, anul trecut, a terminat pe un onorabil loc 9, **Tirgoviște** se numără în prezent printre protagoniștii campionatului nostru, deținând chiar șanse, deocamdată teoretice, pentru un loc pe podium! O ascensiune surprinzătoare și frumoasă pe care antrenorul Proca încearcă s-o explice în cele ce urmează. Să-l ascultăm.

— Credeți că sînteți un antrenor dur?
— Nu-mi place cuvîntul, e prea gaze-tăresc!

— Căutați altul.
— Sînt un antrenor care-mi iubesc și respect meseria. Cînd stabilesc ceva, o fac după ce discut cu secundul Gheorghe Becheanu și, firește, cu jucătorii. Apoi, le cer fotbalistilor să execute întocmai un program la alcătuirea căruia au fost consultați în mod democratic. Cei care reușesc, joacă. Cei care nu reușesc, își vād de drum, căci jumătățile de măsură nu intră în concepția mea. Cînd am venit la **Tirgoviște**, mi-am explicat poziția și am fost bucuros să găsesc o înțelegere totală din partea organelor locale, interesate în redresarea fotbalului. Nu stăteam strălucit cu lotul, nu stăam nici acum, avem în total 16 jucători, cînd se accidentează unul dăm din colț în dar am renunțat fără ezitări la o serie de boemi sau mofturoși, la Enache, la Niță, la Mircea Stan, la Tănase. Refractari la efort, ei s-au autoeliminat, cerînd dezlegări, iar noi le-am făcut pe plac. Am rămas cu un lot restrîns, dar format din jucători harnici și disciplinați. Valorile, cu excepția lui Coman, ne lipsesc, dar am căutat și, în mare măsură, am reușit să suplînim lipsurile de ordin tehnic prin muncă și ambiție.

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar aș fi tentat să spun că locul din clasament al echipei nu exprimă exact valoarea ei!

— Știu asta. Mi-e teamă că exagerez și dacă zic că lotul nostru are o valoare medie! Nu mai departe decît duminică, la Craiova, am fost în măsură, urmărindu-i pe jucători la încălzire, să fac o comparație. De o parte, Ștefănescu, Crișan, Marcu, Balaci și Beldeanu, de cealaltă, Gheorghe, Miu, Alexandru și Pitaru, diferență de valoare în favoarea gazdelor, în toate compartimentele! Cu toate acestea, n-am plecat acasă învinși. Sigur, Coman a apărut excepțional, dar și echipa, în ansamblu, și-a făcut datoria, bătîndu-se pînă la sacrificiu pentru fiecare mingă. Noi am înlocuit minusurile tehnice printr-o disciplină tactică exemplară și printr-un consum fizic mai mare, la Craiova ca și în alte părți, decît al adversarului. La acest capitol, da, stăm peste media diviziei A. Jucătorii noștri aleargă mult și, lucru foarte important, cu folos. Îndrăznesc să spun că fotbalistii de la **Tirgoviște** au o capacitate de efort excelentă, nu numai cantitativ, ci și calitativ. Asta e, dacă vreți, unul din secretele ascensiunii unei formații mici ca a noastră. Avînd mai puține arme decît alții, arme care s-ar putea numi Dumitru, Dinu, Băloni, Iordănescu, Rădulescu sau mai știu eu cum, nu ne-a rămas decît șansa de a exploata la maximum pe-ale noastre, disciplina, efortul fizic, ambiția.

— Se pare că, din aceste puncte de vedere, vād aflați pe un drum drept. Întrebarea e cum ați ajuns aici? A fost simplu, a fost complicat?

— Prin muncă, prin ordine, prin seriozitate. Capitole la care, în general, fotbalul nostru e deficitar. În perioada pregătitoare facem în fiecare zi două antrenamente. În timpul campionatului, numărul acestora se reduce la 9 pe săptămînă, dar ce antrenamente! Dacă a fost simplu? N-a fost. Am avut de luptat cu mentalitatea jucătorilor, învățați să ceară mult și să dea puțin, dar cred că am reușit. Rezultatele, cel mai bun argument, mă sprijină. Deși, ca să fiu corect, **Tirgoviște** e unde e pentru că fotbalul românesc, în general, e cum e. Apoi publicul, de care sîntem obligați să ținem cont.

— Nu-nțeleg! Ce-i cu publicul?
— La un moment dat, supărat pe viața nesportivă și pe toanele jucătorilor, el începuse să ocolească stadionul. La primul meu meci abia dacă am avut cîteva mii de spectatori. Astăzi, media depășește 15 mii, un public cald și inimos, căruia echipa îi datorează multe.

— Tovarășe Proca, vād propun să discutăm despre Coman și despre Tătaru, fotbalisti care mi se par de excepție. Ce ne puteți spune despre ei?

— Coman e, nu încapă nici o îndoială, cel mai bun portar din țară. A avut, după cum se știe, destule rătăcirii, dar acum se pregătește cu seriozitate și duce o viață cumpătată. Naționala, sînt convins, poate conta pe el. Tătaru însă nu mai poate ca altădată. Fiînd accidentat, l-am folosit

mai puțin, dar el nu mai reușește, singurul din lot dealtfel, să joace cu aceeași vigoare ambele faze, atacul și apărarea. În schimb, foarte bine crește Florin Grigore, venit nu demult de la Moreni, aripă careia îi prevād un viitor deosebit. Pentru că tot veni vorba, aș vrea să nu fiu înțeles greșit. N-avem noi lotul lui **Steaua** sau al lui **Dinamo**, dar nici să nu rămînă cineva cu impresia că la **Tirgoviște** nu-mai Tătaru sau Grigore știu să facă un stop sau să dea o pasă!

— S-a notat! Trecînd de la una la alta, v-ăs ruga să ne spuneți cîteva cuvînte despre nou val al antrenorilor din fotbalul nostru.

— Mateianu, Ionescu de la Buzău, Pigulea, alții, mi se par demni de încredere. Cu **Baia Mare**, să știți că nu vorbesc ca să mă aflu în treabă, Mateianu are mari șanse să cîștige campionatul! El a venit din B în A cu o echipă omogenă, bine antrenată și, lucru mare, lipsită de complexe. După mine, **Baia Mare** și **Argheșul** vor avea un cuvînt greu de spus în lupta pentru titlu. Acest suflu nou, adus de antrenorii tineri, era necesar fotbalului nostru, de aceea consider că ei trebuie susținuți și încurajați.

— Arbitrajele, arbitrajele cum se par?

— Mai corecte decît în alți ani. Dealtfel, se cîștigă azi tot mai mult în deplasare, ceea ce, indiscutabil, e o notă bună pentru arbitraje.

— Ce-ați zice să ne oprim puțin și la echipa națională?

— N-aș vrea. Fiecare cu căciula lui.
— De acord. Dar o propunere? O sugestie?

— Fie. Dacă-ăș decide, aș face mai mult loc tineretului. Senatorii de drept au avut destul timp să arate ce știu și ce totdeauna au justificat încrederea acordată. Personal, aș merge pe mina unui Vamanu, unui Chitaru, unui Terheș, unui Sabou, unui Forean, unui Stancu, unui Grigore, unui Cămătaru. I-aș stringe pe aceștia și, desigur, pe alții și aș lua-o de la zero. Pentru asta, n-aș cere decît un pic de răbdare, dar mi-e teamă că fotbalului nostru nu i-a ars și nu-i prea arde de așa ceva! El se agată din răspuțeri de rezultatul imediat și nu face bine.

— O ultimă întrebare. Ce loc speră să ocupe **Tirgoviște** în clasamentul final?

— **Tirgoviște**, ca să fiu sincer, speră multe, dar celelalte 17 grupări nu se lasă nici ele mai prejos! Noi visăm, de ce n-aș spune-o, chiar la un loc pe podium, dar mai e pînă acolo!

— Cit mai e?

— Exact?

— Exact.

— 18 etape, din care cea mai grea e cea care urmează! În cazul nostru, partida cu **Baia Mare**.

— Așa e. Vād mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Un 6-9 în ciuda căruia „românii rămîn o mare forță în rugby”

„Giuleștii” au fost luați duminică cu asalt. Fără marile vedete Bastiat și Skrela și, în ultimul moment, lipsită și de Gallion, succesul mult lăudat al celebrului Fouroux, echipa de rugby a Franței părea mai lesne de învins ca niciodată, mai ales după victoria din '76 și după cele două înfrîngeri „mici” de anul trecut (6-9 la Paris și la Clermont Ferrand). Venise deci lume multă să vadă un succes al românilor, dar „cocoșii” au cîștigat din nou, cu implacabilul 9-6! Fără strălucire, dar au cîștigat un meci în care totul, sau aproape totul, s-a redus la o teribilă măcinare între grămazi. Aici s-a și hotărît victoria. Rives fiind un șef de orchestră mai rutinat și mai inspirat decît Dumitru. Ce folos că, după momentele fixe, echipa noastră a avut mai multe baloane, dacă ea nu a știut cum să le utilizeze: Paraschiv pleca pe lingă grămada și imediat dispărea într-un val de 3-4 francezi! Bucos bătea cu piciorul parcă pentru a scăpa de mingă, ridicîndu-i cota lui Aguirre, deși lovitura de urmărire se impunea nu o dată, dar gîndită în așa fel încît coechipierul și nu adversarul să fie primul sub ea. Treisferturile au jucat pu-

ținele baloane avute la îndemînă mai degrabă rudimentar, fiind pe deasupra crea-toare de mari emoții în momentele de apărare.

Dar și așa echipa României putea învinge Franța de duminică! Nu e nici un paradox, „cocoșii” n-au strălucit nici ei, pîrînd mai inhibați ca oricînd în meciurile cu noi. Cit e el de blond, Jean-Pierre Rives arbora înaintea jocului o mină închisă și aproape că nu scotea o vorbă. Insuși președintele F.I.R.A., Marcel Bagnine, vedea jocul ca pe o probă de încercare pentru noua formulă franceză, gîndindu-se la Turneul celor 5 din iarnă și afirmînd că fiecare echipă are șansa ei, poate mai mare, poate mai mică.

Cum s-ar fi scris oare istoria confruntării de duminică dacă Munteanu s-ar fi îndreptat decît spre but, în minutul 5, nepierzînd clipe prețioase în căutarea unui artificiu sau a unui partener? Sau dacă Bucos era... Bucos, adică jucătorul capabil să întoarcă, de unul singur, soarta unei partide? Sau dacă irlandezul Rea nu se uluia și nu se trezea, în repriza secundă, fluierînd aiurea la un balon de eseu ajuns în brațele lui Motrescu?

Sigur, veți zice, o înfrîngere e o înfrîngere, oricît ar încerca cronicarul să găsească explicații și circumstanțe atenuante. Nu trebuie însă uitate strădanii și bărbăția întregii garnituri, formidabila energie cu care s-au luptat înaintașii, sîntîndu-l pe Dărăban sau Stoica, spiritul de sacrificiu al lui Murariu, salvatorul unui eseu ca și făcut, dăruierea lui Paraschiv (din păcate, mai puțin lucid ca altădată), sau Tudose, reușitele lovituri de pedeapsă ale lui Constantin. Spunînd asta, să ne bucurăm că am ajuns să socotim drept cel mai firesc lucru o victorie asupra Franței, pe care — poate că trecem prea ușor peste amănuntul acesta — nu o bat prea multe echipe în lume și pe care nu am învins-o totuși decît de 5 ori, în de meciuri și în 60 de ani!

Rugbiul de azi este un joc în care conturile se încheie pe înaintare, iar atacanții trebuie să fie nu numai iuți și agili, dar și puternici. Aceasta a fost și ideea de la care a plecat Rives recunoscînd, după meci, că „românii rămîn o mare forță în rugby”. Altfel spus, putem face la orice oră un pachet de înaintași capabili să înfrunte orice asalt, dar rămînem mai săraci pe linia de treisferturi, începînd de unde, dealtfel, am și pierdut, duminică, un meci pe care, la fel de bine, am fi putut să-l cîștigăm!

Să nu ne mihnim, ci să tragem, cu luciditate și realism, învățămintele care se cuvin.

GEO RAEȚCHI ■

Realizată de Elena Ghera, imaginea de mai sus vorbește convingător despre frumusețea aspră a unui joc de bărbați numit rugby

RAICU

Judecați prin comparație!

Cind i-am spus croitorului de la temuta cooperativă „Foarfece de aur” că paltorul mi-e prea larg, că tradiționala căptușeală scirție, geme, miolăie de atita vinilin, mi-a dat un răspuns care m-a închețat:

— Poate că e prea larg, poate că e prea uritel, poate că scirție că nu e lină naturală, dar era mai bine cind umbra în scurteica aia ponosită?... Judecă și dumneata prin comparație...

Ei, da, am judecat prin comparație și i-am dat dreptate, nu puteam să neg progresul. Una e să te zgribulești într-o scurteică și alta să te adăpostești într-un palton, fie el cam boceru, fie el larg ca o sutană. Chiar dacă nu-ți place, progresul este evident...

I-am reproșat unui ospătar că în modesta mea farfurie vegetariană își trăiește ultimele clipe o muscă. S-a indignat cu moderație, aproape cu politețe:

— Aveți dreptate, însă trebuie să ne înțelegem și pe noi, să ne apreciați eforturile... Dumneavoastră știți că, nu mai departe de ieri, în farfuria unui client bun, omul casei, s-au găsit, vă dau cifra exactă, patru muște? Astăzi în farfuria dumneavoastră ce s-a găsit?

— O muscă — admit eu oarecum rușinat. — Păi vedeți? De la patru muște la una singură nu e un progres? De ce nu judecați prin comparație?

Am judecat prin comparație — într-adevăr de la patru muște la una singură, progresul e strigător la cer, aici se muncește, se caută ceva nou, am plecat uimit de norocul care dăduse peste mine... Ce chilipir! O singură muscă în farfurie...

M-am întors acasă și am descoperit că, în ciuda apelor mele disperate, nici un valoros tehnician n-a venit să-mi repare robinetul. Cind a venit, în cele din urmă, tehnicianul a ținut să mă liniștească, obligându-mă, diabolică invenție, „să judec prin comparație”.

— De ce faceți atita scandal fiindcă robinetul picură puțin? E neplăcut, e enervant, dar sint alții care au apartamentele inundate. Sint și alții care n-au baie cu apă caldă și apă rece, se spală în albie și totuși trăiesc... Viața merge înainte... De ce nu judecați prin comparație?

De cite ori eram obligat să judec „prin comparație”, pus la stilul modestiei, mă

simțeam un individ meschin, obsedat, hulpav de bunăstarea mea materială... Eu cer, nemernicul, să am apă caldă, cind alții n-au poate nici apă rece...

Ca să mă educ în spiritul modestiei, mă dedic lecturii și mă reped asupra ultimului roman al unui coleg care, neavind copii, neavind nevastă, și în general neavind ce face se consideră genial. Cartea — foarte proastă. I-am mărturisit unui prieten această impresie și iar am fost admonestat:

— E proastă? mi-a strigat în receptor vechiul meu amic. Sigur că e proastă! Le-ai citit pe celelalte? Nu, nu le-ai citit, de aia vorbești așa. Alea erau niște elucubrații... Asta e o capodoperă în comparație cu timpeniile dinainte... E jalnic dar e un mare pas înainte... Judecă și tu nu în absurd, ci prin comparație...

Și ca unui școlar greu de cap, imi silabisi foarte răspicat morala întâmplării:

— În absolut, e o timpenie, sint de acord cu tine. Dar raportind la ce a scris boul pină acuma, e un mare salt înainte. Formidabil proces! Uimitor! Judecă prin comparație...

La farmacie nu era nici un rival, adică nici un alt client, dar nici vinzătoare nu erau. Cu alte cuvinte, mă simțeam ca un stăpin. Presimțeam că prin apropiere se aflau și saloanele, auzeam zvonuri de ibricuri și puncte de vedere comune. După o jumătate de oră de așteptare, spre rușinea mea, mi-am pierdut răbdarea și am pătruns în „zona interzisă”.

O femeie de o frumusețe răpitoare mi-a temperat, cu surisul șagalic și ibricul ciocotind, omenescă mea indignare.

— Ce vrei dumneata?

— Eu?

— Da. Cu cine vorbesc? Ce, vorbesc la pereți? Ce vrei dumneata într-o farmacie?

— Aspirine și piramidoane — strig eu ciocotind de indignare.

— Ce tipi, tovarășe? Aspirine și piramidoane. O gripă banală, atita tot. Sint alții bolnavi de ulcer duodenal, de hepatită, de diabet, și dumneata te îngrozești, faci scandal public pentru o biată gripă! Sint alții care au murit și zac săracii în cimitire. Ce atitea mofturi. Judecă prin comparație...

TEODOR MAZILU

Fabula moralei simple

Venea de la arat, precum se stie, Un Bivol mulțumit de ce-a lucrat. Cimpul — cu negru scris, ca o hirtie — Era dovadă că-a muncit curat.

În urma lui, Bondarul circotas Pe nas, scoate un fel de imprecății: Cum că nu are „spirit de oraș” Greoiul Bivol și că-n el argății Atitor generații și-au dat mina. „Nimic din ce-i s-a dădure” pe planetă N-a reținut. Mai mult! Nici nu regretă. El și-a trecut pe cimpuri săptămîna.

„Dezastru cosmic!” — decreta Bondarul. Găsind că Bivolul ar fi culpabil, Că stie doar să tragă plugul, carul. De-aia-i „speculativ”, nu-i „inefabil”. „S-ar alege din cimpie dacă Am scormoni-o doar? Și-alita tot!” — Striga Bondarul dirz, ca să nu tacă.

„Nescormonită n-are cum da rod Și nici potenu florii care-ți place Nu s-ar ivi... Și cite ale firii Ar fi altfel. Dar du-te și-mi dă pace, Nu-i ceasul cind se cade musafirii Să-ți cadă-n față, să-ți incurce calea!” — Cercat-a Bivolul, cu calm, s-alunge Pe cel ce nu-și putea ascunde jalea Că „fată, munca unde poate-ajunge!” —

Zadarnic fu! Și-atuncea, dintr-odată, Mult plictisit de-atita biziit, De vorbă goafă și-n adinc neoadă, Bivolul, sec, Bondarul l-a pleznit Cu furcă negru din vinjoasa-i coadă.

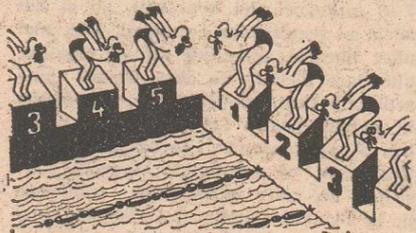
MORALA

-i mult prea simplă: „În sfîrșit!”

NICOLAE DRAGOȘ

MIHAI MATEI

BOROȘ

HELGA UNIPAN

NASTASE

SEGAL

Stilul polițist

„Ce păcat că nu m-am putut împărți în două: unul după mașină iar celălalt în spital” (pag. 33).

„Nefind vorba de o crimă cu scop de jaf, nici de una personală, vinovatul, după toate probabilitățile, trebuia să fi venit cu autocarul” (pag. 72).

„În fond îi așteptam. Dar n-am prevăzut ce anume voi face. Să-l imobilizez cu o lovitură la plex?” (pag. 29).

„Surprinsi de tonul meu imperativ, doctorii, mai ales Miron (n.n. — victima), care acuza o ușoară apăsare, mă priviră cu uluire. După ce le-am explicat că viața colegului, după toate probabilitățile depinde în mare măsură de îndemnarea lor, s-au apucat de treabă iar Miron nu a mai schițat nici cel mai mic gest de opunere. L-au otrăvit?” (pag. 23).

„Ciao, Giuseppe!”
„Ciao! îi răspunse acesta și aflai că Giuseppe al meu cunoaște limba română, deși „lebedă” purta număr de Milano” (pag. 35).

„Time is money” — și repede la responsabilul cărții de imobil să „studiez” locatarii. Intre timp cu ochii pe intrare!” (pag. 38).

„... intrară într-o vilă cu exterior ce nu spunea mai nimic” (pag. 39).

„... brazii, într-o explozie de clorofilă, cochetau cu soarele prin mirajul fotosintezelor... Cred că și turistii mei s-au convins de adevărul constatărilor mele; s-au sculat” (pag. 45).

„Da! Iată și stiletul dumatilă — și i-am servit corpul delict cu o spontaneitate uimitoare chiar pentru propria-mi persoană” (pag. 49).

„La revenire, după 2 zile, timp în care s-au făcut și primele cercetări judiciare, doctorul se întilni cu mine, zis la figurat” (pag. 53).

„Într-un târziu, obosit, nu atit de căutare, cit de foame, m-am așezat în scaunul florentin să mă gîndesc unde putea fi ascuns în casă un biletel” (pag. 54).

„Să vă aibă Alah în pază, să vă ocrotească pașii, o felicită Omir” (pag. 62).

„Lovitura, care era fără îndoială de o mare intensitate, se afla concentrată într-un unghi curios, ca și cum ar fi venit de jos în sus” (pag. 68).

„Pus oarecum pe picidare, am alergat la ușa apartamentului VII dar... nici urmă de Ramses. Acolo locuia familia contabilului Popescu” (pag. 85).

„Eram dezolați, dar nu descurajați” (pag. 115).

„Ar fi fost inutil să cer lămuriri suplimentare, pentru că așa procedam noi: unul lansa o idee iar celălalt trebuie s-o continue” (pag. 128).

„În așteptarea rezultatului, aveam impresia că mă aflu în cabina unui vapor cu pinze, undeva în zona cea mai liniștită a Pacificului, poate la Ecuator” (pag. 129).

„Îi simțeam însă tensiunea arterială, în ochi, în tremorul continuu al falangelor, respirația neregulată, în toată ființa lui organică” (pag. 132).

„Înainte de a începe să redactez declarația l-am amprețat spre a-i putea elimina degetele din rîndul amprentelor relevate în interiorul servietei sale” (pag. 153).

„Toată suflarea artistică, pină și omul de serviciu se aflau în sala de concerte în timpul dispariției viorii” (pag. 190).

„De ce m-ai lovit atunci, în septembrie?”

„Scuzele mele. Nu știam de ce mă filai. Credeam că e altceva la mijloc” (pag. 87).

„Animalul privi cu luare aminte spre lizieră și-și stăpini cu greu un lătrat” (pag. 197).

*) Roland Vasilievici: „Taina acelor patru nimfe”, Editura FACLA — 140 000 + 90 exemplare.

O depășire, pe ploaie, cu 100 km/h

Un autoturism răsturnat și serios avariata, un autoturism distrus aproape complet al cărui motor (rețineți) vă rog motor, nu o piesă oarecare) desprins de pe șasiul autovehiculului a fost proiectat la... 14 metri. Partea carosabilă a șoselei pînă de fel de fel de fructe și legume amestecate cu sticla sfărîmată a parbrizelor cu bucăți de tablă, cu ulei, cu sînge, cu obiecte căzute din cele două mașini.

În pofida ploii puternice numeroși cetățeni privesc consternați imaginea dezoilantă a accidentului de circulație întimplat la km 81+700 în comuna Ionești, județul Vilcea.

G.D. din Drăgășani, pilotul autoturismului, se sculase în acea zi foarte devreme. Își făcuse planul să ajungă cu fructele și legumele lui la Sebeș, în primele ore ale dimineții, cind piața era în toi. A ajuns la Sebeș așa cum și-a propus și în decurs de 30 de minute și-a vindut produsele. Apoi fără a zăbovi deloc s-a urcat la volan și... înapoi la Drăgășani pentru un nou transport, deoarece era mai mult decît mulțumit de prețul pe care îl încasase pe produsele ce aveau căutare pe piața orașului.

Deși nu dormise toată noaptea, G.D. s-a apucat din nou de sortat legumele și fructele. Le-a aranjat frumos în lăzi și apoi le-a încărcat în portbagaj și pe banca din spate, în așa fel încît prin

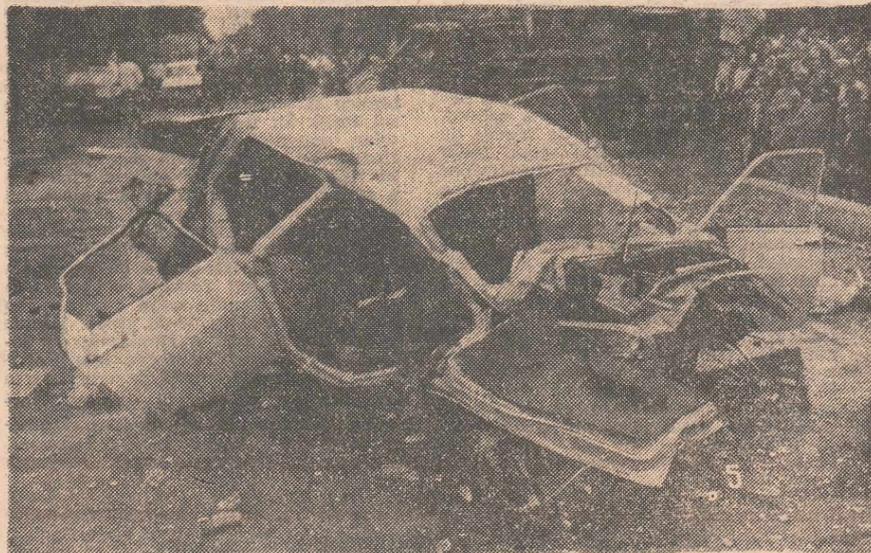
oglindea retrovizoare nu vedea altceva decît scindurile albe ale ambalajelor.

Cu mașina încărcată la refuz a demarat pentru a doua oară în ziua respectivă spre aceeași destinație: SEBES.

În jurul prizei, autoturismul nostru se apropia de comuna Ionești. Deși ploaia puternică și începea să resimtă oboseala ca urmare a celor 500 de kilometri parcurși și a eforturilor fizice făcute cu încărcarea și descărcarea lăzilor, G.D. gonia cu peste 100 km/h ignorind aglomerația de pe șosea și netinînd seama de dificultățile circulației prin comune. Singura dorință a lui era să ajungă la piață pentru a-și vinde cu aceleași prețuri bune produsele.

În apropierea bornei kilometrice cu pricina, șoferul autoturismului s-a angajat în depășirea unui autocamion care circula corect aproape de acostamentul din dreapta și cu viteză adecvată condițiilor dificile de deplasare. G.D. a început manevra de dublare orbește fără a se asigura cituși de puțin ce se întimplă pe sensul opus.

Șoferul autocamionului care circula din sens opus, V.B., și-a dat seama de gravitatea deosebită a pericolului. A virat la dreapta dar atit cit i-a permis lățimea redusă a acostamentului. Continuarea virajului ar fi avut drept consecință răsturnarea autovehiculului greu în șanțul

adinec din dreapta șoselei și șoferul nu-și putea permite să pună în pericol viața celor doi ocupanți din cabină.

Pentru a se ajunge la imaginea descrisă la începutul articolului, nu a fost nevoie decît de citeva secunde. Coliziunea a fost frontală. Pilotul autoturismului a

decedat pe loc, corpul său fiind găsit sfîrtecat printre bucățile de tablă torsionată ale epavei mașinii.

O viață de om tînăr răpusă, o familie rămasă fără tată, două autovehicule distruse.

Colonel VICTOR BEDA

— Să începem cu pământul! Sinteți un superspecialist în combaterea — cu mijloacele teoriei dar și ale practicii — a bolii lui, numită eroziune. Toți avem opinii despre pământ, dar cum se vede el, pământul, din unghiul dumneavoastră de vedere?

— E un dar al naturii care are înglobează în el o serie întregă de principii organice și minerale, care, la un loc, formează ceea ce numim fertilitatea. Ea asigură creșterea și dezvoltarea plantelor, a acestor plante cu care ne hrănim.

— Iar pământul, fertilitatea și hrana noastră sînt amenințate de eroziune.

— Intocmai. Sînt zone ale lumii în care eroziunea a făcut ravagii. A lăsat pământul sterp. A alungat oamenii, a pustii regiuni întregi. În rapoartele O.N.U., problema eroziunii pe Terra ocupă locul III în marile probleme care preocupă omenirea. Și omenirea nu-și va refăce balanța alimentară dacă nu va pune în valoare și terenurile pustiite de eroziune.

— Cum stau, în această privință, lucrurile la noi în țară?

— Jumătate din suprafața agricolă a țării este situată pe pante erodate: acestea sînt condițiile naturale de la noi. Eroziunea a fost deosebit de accelerată, de intensă, în condițiile proprietății particulare, cînd majoritatea loturilor țărănești erau orientate din deal în vale și nu se întreprindeau nici un fel de măsuri de conservare a acestui mare patrimoniu național, care-i pământul. Despre pământurile care erau constituite în mari moșii, nu era altă mentalitate decît aceea a arendașului: storc pământul 2-3 ani și după aceea nu mă interesează ce rămîne.

— Deci, încă o moștenire grea. Și încă un domeniu în care a trebuit să facem revoluția.

— În condițiile noii orînduirii din România, s-a pus pentru prima dată problema valorificării superioare a tuturor terenurilor agricole din țara noastră, implicit a celor de pe dealurile care erau erodate. Eroziunea a devenit o problemă de stat. În contextul acesta s-a hotărît înființarea unei stațiuni specializate, aici la Perieni, pentru a stabili metode și tehnici adecvate valorificării superioare a terenurilor în pante erodate, cu scopul final de creștere a producției agricole — cereale, plante tehnice, viticultură, pomicultură, furaje — pe astfel de terenuri.

— Unica de acest fel din țară, nu?

— Unica, însă, alături de cei 15 specialiști ai stațiunii, avem colaboratori și la alte stațiuni experimentale și institute agronomice din țară, situate în zone cu terenuri erodate: Iași, Podul Iloaiei, Suceava, Valu lui Traian în Dobrogea, Craiova, Cluj-Napoca, Turda, Oradea, Tg. Mureș.

— Vorbiiți, vă rog, despre faptele, concrete, ale colectivului pe care îl conduceți.

— Acum 20 de ani producția era în jur de 1000 kg cereale la hectar. Stațiunea trebuia să rezolve două mari probleme. Prima: să găsească metode și mijloace pentru reținerea și infiltrarea apei din precipitații în așa fel ca apa să nu se mai scurgă către firul văilor și să nu mai antreneze cantități mari de sol. A doua: trebuia refăcută fertilitatea solului, distrusă de eroziune, și găsit un sortiment de culturi agricole, adecvat acestor condiții de sol. Toate acestea, firește, trebuiau făcute în corelație cu creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, pe măsura dotării agriculturii cu noi tipuri de mașini și tractoare. A fost necesar, pentru aceasta, la Stațiunea Perieni și în alte zone, să se facă un studiu amănunțit asupra fenomenului propriu-zis de eroziune, în diverse condiții de înclinare a dealurilor, de natura solului, de gradul de eroziune și de modul de folosire a pământului. Din acest studiu a rezultat că, în condițiile terenurilor neamenajate antierozionale, eroziunea este deosebit de intensă mai ales în timpul ploilor torențiale, care ocupă 60-70% din totalul precipitațiilor, ducînd la transportarea, în unele situații, a circa 500-600 tone de sol fertil pe hectar, înlăturînd astfel într-o perioadă de cîțiva ani solul fertil care, în mod natural, s-a format într-un decurs de peste 1000 de ani. De fapt, din acest stadiu a rezultat că scurgerile de apă reprezintă 80-90% din cantitatea de apă căzută, iar recoltele — comparativ cu terenurile plane unde, bineînțeles, nu există erozi-

● Gheorghe Stoian. S-a născut la 15 februarie 1928, în satul Pupezeni din comuna Bălăești, județul Galați. Fiu de țărani dintr-un sat cu pămînturi sărace, dezgolite de eroziune. Absolvent al Facultății de agronomie din București — secția ameliorații agrosilvice, în 1953. Între 1953 și 1963: inginer la Centrul de combatere a eroziunii solului și producerea materialului săditor din Birlad. Din martie 1963 și pînă în prezent director la Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului Perieni, județul Vaslui. Are publicate 58 de lucrări științifice. Distins cu diferite medalii, cu Ordinul meritul agricol clasa a III-a și cu Ordinul Meritul clasa III-a. Membru de partid din 1960. Membru în Comitetul județean de partid Vaslui, deputat în Consiliul popular județean Vaslui.

une — se diminuează în aceeași proporție. Din cercetarea fenomenului de eroziune s-au stabilit o serie de parametri necesari lucrărilor de proiectare în activitatea de îmbunătățiri funciare. Pe baza acestor cercetări s-a ajuns la concluzia că prima lucrare ce trebuie executată într-o unitate agricolă cu terenuri în pantă este organizarea antierozională a teritoriului, organizare care vizează, în ansamblu, folosirea cea mai rațională și economică a fiecărei porțiuni de teren, în funcție de condițiile naturale și de cerințele economice ale societății. În cadrul acestei operații s-a determinat restructurarea și regruparea categoriilor de folosință agricolă (arabil, vii, livezi, pășuni), pentru că, în trecut fie spus, acestea erau dispuse în mod anarhic și, pe de o parte, nu permiteau trecerea la o agricultură intensivă, iar pe de altă parte, frînau posibilitatea de introducere a unor sisteme și metode antierozionale pe astfel de terenuri. În al doilea rînd, prin organizarea antierozională a teritoriului, se vizau restructurarea rețelei de drumuri pentru exploatarea agricolă și lichidarea acelor suprafețe neproductive, cum sînt izvoarele de coastă, alunecările de terenuri, și terenurile neproductive formate din ogașe și ravene. Din acest punct de vedere, noi am determinat pentru stațiunea Perieni un model de proiectare, pe care l-am aplicat pe întreaga suprafață a unității, cu rezultate deosebite în privința folosirii raționale a pământului, și, implicit, a creșterii producției agricole la toate culturile. La fiecare categorie de folosință am determinat cele mai bune metode de combatere a eroziunii solului.

— Pentru că este vorba de o cauză vitală și pentru că este publicarea convorbirii acesteia înseamnă o posibilitate de informare, numiți măcar cîteva dintre aceste metode optime de combatere a eroziunii solului.

— Pentru terenurile arabile, executarea tuturor lucrărilor solului apare ca obligatorie numai pe direcția curbilor de nivel. Întrucît, astfel, se reține o mare cantitate din apa precipitațiilor și apa este determinată să se infiltreze în sol; dimpotrivă, arătura din deal în vale determină scurgeri foarte puternice și amplificarea transportului de sol fertil. În funcție de mărimea pantelor, am determinat sisteme antierozionale de cultură, cum sînt: culturile în fișii, care constau dintr-o alternanță a culturilor prăsitoare cu cele dese (să zicem porumb cu griu, sau alte combinații); culturile cu benzi înierbate, care constau în înierbarea cu plante perene a unor mici fișii late de 3-4 m, așezate la diferite distanțe; precum și terasarea terenurilor arabile, cînd acestea au pante mai mari de 18-20 grade. Pentru plantațiile de vii — amplasate de regulă pe terenuri cu pante mari, ocupate cu multe formații de eroziune în adîncime (ogașe, ravene) — s-au determinat tehnologiile de nivelare și ame-

Să iubim pământul, așa cum îl avem!

nașare a suprafețelor respective în terase care asigură înlăturarea fenomenului de scurgere și de eroziune, precum și condiții din ce în ce mai bune pentru dezvoltarea plantațiilor viticole. Pe alte terenuri cu pante mari — care la ora actuală nu pot fi arate pe direcția curbilor de nivel și deci folosite, pentru culturile de cereale și plante tehnice — s-au determinat metode de transformare a acestora în pașiști artificiale, aducîndu-le astfel în circuitul economic. Pentru toate categoriile de folosință de care am vorbit s-au determinat metode de refacere a fertilității solurilor, cu ajutorul îngrășămintelor organice și minerale, într-o gamă diferențiată în funcție de starea de fertilitate, precum și de nivelul de producție scontat a se obține. De asemenea, s-au întreprins cercetări și s-au elaborat metode pentru readucerea în circuitul economic a terenurilor ocupate cu izvoare de coastă și alunecări de teren. O altă gamă de cercetări a dus la determinarea celor mai bune metode de punere în valoare a ravenelor, prin construcția de baraje de diferite tipuri și prin împăduriri.

— O paletă variată de cercetări și de rezultate. Ce idee le-ar putea sluji de numitor comun?

— Cred că din cele arătate pînă acum se desprinde ideea că, pentru valorificarea superioară a terenurilor în pantă, erodate, este necesar să se aplice un complex de măsuri care determină atât stăvilirea scurgerii și stăvilirea eroziunii, cît și creșterea producției agricole pe unitate de suprafață, tocmai prin refacerea regimului hidric din sol și prin îmbunătățirea fertilității acestuia. Aș vrea să subliniez că experiența a dovedit că fertilitatea fostelor terenuri erodate se poate refăce pînă la nivelul terenurilor plane, din care cauză, pe bună dreptate și fără exagerare, afirmăm adesea că terenurile erodate amenajate corect pot rivaliza cu cele din Bărağan, care, așa cum știm, sînt denumite terenuri ca-n palmă: bune și fertile.

— Ca să fie și mai limpezi, mai grăitoare adevărurile dumneavoastră, cred că ar fi nimerit să spuneți ce producții ați obținut de pe fostele terenuri erodate pe care, direct și novator, le-ați tratat dumneavoastră, cercetătorii și producătorii de la Perieni.

— Faptul că, de la o tonă de cereale la hectar, am ajuns să recoltăm peste 5 tone de griu pe hectar, circa 7 tone porumb boabe, peste 10 tone de struguri, peste 25 tone masă verde, 2,5 tone mazăre, 2 tone fasole ș.a.m.d. demonstrează cu prisosință că terenurile erodate reprezintă cu adevărat o mare rezervă de creștere a producției agricole în economia țării noastre. Acest lucru este cu atît mai adevărat, cu cît, în momentul de față, mai găsim suprafețe de terenuri agricole în pantă pe care nu s-au aplicat măsurile antierozionale corespunzătoare, ba chiar — de ce să nu spunem? — se mai găsesc destule cazuri cînd, pe astfel de terenuri, se practică lucrări care favorizează și accentuează, an de an, eroziunea solului. Lucrurile acestea apar de neînțeles pentru omul care lucrează cu pământul, om care, cel puțin așa consider eu, trebuie să manifeste permanent o grijă deosebită tocmai pentru acest principal mijloc de producție care ne este pământul. Numai în cazul cînd toți lucrătorii din agricultură vor face totuși pentru conservarea pământului, vor putea și vom putea avea conștiința împlinirii meseriei noastre, precum și aceea că vom lăsa generațiilor următoare un loc de muncă de cea mai bună calitate și un loc de trai în cele mai bune condiții.

— Ce faceți dumneavoastră, oamenii din cercetare, pentru a-i ajuta pe toți oamenii care lucrează pământul să ajungă deplin conștienți și deplin responsabili de menirea lor?

— Am să subliniez doar cîteva din preocupările noastre în legătură cu integrarea în producție a ceea ce noi am

obținut prin cercetare. Cercetătorii noștri lucrează în șase cooperative agricole din județele Botoșani, Bacău, Buzău, Vaslui și Tulcea, unde au participat la întocmirea proiectelor de amenajare și la aplicarea întregului complex de măsuri antierozionale, astfel încît aceste unități să devină etalon, în zona respectivă, pentru celelalte unități agricole cu terenuri în pantă. Participăm, pe teren, atît la avizarea proiectelor de antierozionalizare a solului cît și la recepția lucrărilor executate în toate județele din țară cu astfel de probleme. Ne-au vizitat, pentru a ne studia experiența, mii de specialiști din întreaga țară. Miine vin 40 de ingineri din județul Argeș.

— Personal vă ocupați de vreo cooperativă?

— M-am ocupat și mă ocup de C.A.P. Ivănești și C.A.P. Dănești, ambele din județul Vaslui. Cei de la C.A.P. Vișoara, de care de asemenea m-am ocupat, de la neîncredere și îndiferență au ajuns acum să vrea să fie și ei la nivelul stațiunii. Și nu-s departe.

— Ce înseamnă să fii conducătorul unui colectiv care ne redă pământul?

— Firește, asta înseamnă organizare a muncii, stil care trebuie adaptat chiar de la zi la zi, apropierea unor colaboratori care trebuie formați și îndrumați pe drumul țelului propus; înseamnă să fii aspru și exigent cu acei care nu înțeleg să-și facă datoria și să fii adevărat coleg și tovarăș cu toți cei care muncesc cinstit, indiferent că sînt tractoriști sau sint ingineri.

— Înainte de succese, bănuți că ați dus-o și greu.

— Cît n-am stat pe dealuri, cu dorința de a se face! Îmi zicea soția: „Vor copiii să te vadă. Tu ajungi acasă cînd ei dorm”. Au fost și asemenea situații. Pentru o mină de griu pierdută, eu am suferit: pentru ce l-am păzit, pentru ce l-am îngrijit? Dacă vezi muncă gata făcută că se risipește, îți vine să plîngi. Și te înfurii cînd vezi că încă mai avem oameni care-ară din deal în vale.

— Ce bucurii are un om care se bate pentru sănătatea și vitalitatea pământului?

— Bucuria că lucrez aici de 16 ani. Bucuria că unitatea dintr-o situație deosebit de grea — era pus pe tapet să fie desființată — a ajuns o unitate model în agricultura țării, atît din punct de vedere al producției agricole, al rezultatelor economice (obținem anual 7-8 milioane lei beneficii), cît și din acela al rezultatelor cercetării. Dar, mai ales, bucuria aprecierii muncii noastre, apreciere făcută de către însuși președintele țării, cu prilejul vizitei făcute în județul nostru și în unitatea noastră. A spus atunci tovarășul Nicolae Ceaușescu că rezultatele stațiunii constituie un mare experiment românesc și, la plenara Comitetului Central, care s-a ținut la cîteva zile după vizită, a fost trasată sarcina ca exemplul stațiunii Perieni să fie generalizat în întreaga țară.

— De la tribuna socială a revistei noastre ce gânduri ați vrea să rostiți, așa, ca de la om la om, pentru toți cei care lucrează pământuri lovite de eroziune?

— Ce am obținut noi este rezultatul unui țel bine precizat, acela de vîndecare a rînilor produse de eroziune; al unei munci susținute; al dragostei noastre față de pămînt și al pasiunii de a demonstra că știința agricolă românească are potențialul suficient să rezolve o astfel de problemă. Recomand tuturor — așa, de la om la om, cum mi-ați cerut — să iubească pămîntul și să aibă pasiunea să dovedească că pămîntul poate produce cu mult mai mult.

NELU IONESCU ■

FLACARA Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța postală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Cîmbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136-137, telex: 112 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU